Kodi's Megaliwaye

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η:	Καθώς μεγαλώνουμε...	5
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η:	Μια ειρηνική οικογένεια!	13
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η:	Εφημερίδες! Όλες οι εφημερίδες! Εφημερίδες!	19
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η:	Καθημερινές ιστορίες	27
ΕΝΟΤΗΤΑ 5η:	Όσα δεν γράφει... η Ιστορία	33
ΕΝΟΤΗΤΑ 6η:	Κάθε δέντρο και μια ιστορία	39
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η:	Επικοινωνούμε με τον κόσμο	45
ΕΝΟΤΗΤΑ 8η:	Ο αθλητισμός τότε... και σήμερα	53
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η:	Αυτός ο ψύλλος τσιμπάει... αλλιώς	61
ΕΝΟΤΗΤΑ 10η:	Χρονιάρες μέρες	67
ΕΝΟΤΗΤΑ 11η:	Μες στο Μουσείο μια μέρα θα μπω	75
ΕΝΟΤΗΤΑ 12η:	Η ομογένεια παίζει θέατρο	89
ΕΝΟΤΗΤΑ 13:	Τι χρώματα! Τι μουσικές!	99
ΕΝΟΤΗΤΑ 14:	Όλοι μαζί για τη λευτεριά	109
ΕΝΟΤΗΤΑ 15:	Το Πάσχα	119
ΕΝΟΤΗΤΑ 16:	Πάμε διάστημα;	127
ΕΝΟΤΗΤΑ 17:	Βιβλία! Βιβλία! Βιβλία!	137
ΕΝΟΤΗΤΑ 18:	Γλώσσες..!	143
ΕΝΟΤΗΤΑ 19:	Τρένο, πλοίο ή αεροπλάνο;	149
ΕΝΟΤΗΤΑ 20:	Παιδιά στον κόσμο του 21ου αιώνα	157
ΕΝΟΤΗΤΑ 21:	Χίλια χρόνια εξερευνήσεις	167
ΕΝΟΤΗΤΑ 22:	Οδοιπορικό στην Αυστραλία	177
Διάγραμμα περιεχομένων		188
Πηγές κειμένων και συνεργάτες		199

έπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη 74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77605, 77635
Fax: 28310-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora & www.ediamme.edc.uoc.gr

ΕΛΛΑΔΑ 2008

ΕΠΟΕΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΕΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΕΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΕΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΕΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΕΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΕΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΈΠΟΈΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΈΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΈΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών χρηματοδοτήθηκε
από την Επιτροπή της Ε.Ε και το έΠ.Ε.Π.Θ.
στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ, και η υλοποίησή του ανατέθηκε
στο «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών»
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού,
που περιέχεται στο παρόν τεύχος,
εργάστηκαν οι εξής:

ΟΜΑΔΑ ΣΈΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
Παρασκευή Θώμου, Ειρήνη Κασσωτάκη, Ευρυδίκη Λελεδάκη, Γιάννης Μητροφάνης, Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή, Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Κυριακή Πετράκη, σε συνεργασία με τα μέλη των Ο.Ε. στην Αυστραλία, στη Μ. Βρετανία, στη Γερμανία, στις ΗΠΑ και στον Καναδά.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΤΈΠΩΝ ΣΈΝΤΟΝΙΣΜΟΣ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Χρυσούλα Κελαϊδή

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΈΡΓΙΑ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Φοίβος

βοηθός Φοίβος θεοδοσάκης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΈΠΕΈΘΈΝΟΣ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΕΝΟΤΗΤΑ 12

Γεια σας!

Σήμερα το μάθημα των Ελληνικών μάς πήγε ... βόλτα στη βιβλιοθήκη! Ψάξαμε για βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά με παιδιά της ηλικίας μας που να μιλούν για τον εαυτό τους και τον κόσμο και ... δείτε τι βρήκαμε!

Το παιδί έχει δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του, να πληροφορείται και να μεταδίδει κάθε είδους ιδέες και πληροφορίες, πέρα από σύνορα.

Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, άρθρο 13

Θα θέλατε να δοκιμάσετε και σεις;

Ξεφυλλίσαμε και το *«Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ»*. Εκεί διαβάσαμε κάποια παράπονα:

Ο τρόπος που μου φέρονται είναι τελείως άδικος. Γι' αυτούς τη μια μέρα η Άννα είναι πολύ λογική και μπορεί να τ' ακούει όλα, την άλλη μέρα η Άννα δεν είναι παρά μια ανόητη που δεν έχει ιδέα από τίποτα. Δεν είμαι πια μωρό κι η μικρότερη, που κάνει τους άλλους να γελάνε με την κάθε της πράξη. Έχω τις απόψεις μου και τα σχέδιά μου, αλλά δεν καταφέρνω ακόμα να τα εκφράσω με σαφήνεια, καθαρά. Α, πόσα πράγματα βγαίνουν στην επιφάνεια όταν είμαι μόνη μου το βράδυ και ξαναγυρίζω στο ημερολόγιό μου.

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

Ανοίξαμε την
Αστραδενή
και να τι βρήκαμε:
Τα όνειρά της για το
μέλλον:

ΕΓΩ άμα μεγαλώσω, θα παντρευτώ φαροφύλακα. Θα μένουμε μόνοι μας στο στρογγυλό σπιτάκι του φάρου... Το πλοίο θα μας πετάει τρόφιμα ... Κι εμείς όμως θα 'χουμε κότες, κουνέλια και μαρουλάκια φυτεμένα στην άκρη. Κι όταν θα 'χει τρικυμία, θ' ακούμε με τον άντρα μου τα κύματα να σπάνε στα βράχια. Και μια φορά, λέει, ο άντρας μου θα σώσει ένα καράβι με τριάντα άντρες. Παραλίγο, δηλαδή, και να πνιγόταν.

Και μετά θα ’ρθει ο ίδιος ο πρωθυπουργός να του δώσει συγχαρητήρια και μια ελληνική σημαία. Όπως έκανε με την κυρά της Ρώ*. Εγώ θα φοράω την καλή στολή - τη γουνελάτη* - και θα με δείχνει η τηλεόραση.

Ευγενία Φακίνου, *Αστραδενή*

* Η Ρω είναι μια βραχονησίδα στα Δωδεκάνησα, όπου για χρόνια πήγαινε μόνη της με τη βάρκα και ύψωνε την ελληνική σημαία μια νησιώτισσα.
* στολή γουνελάτη: στολή που έχει γούνα στα πέτα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Δίνω εναν τιτλο στο καθε κειμενο.***
- ***«Τι ζητάω από τη ζωή μου»; Διαλέγω από τα κείμενα τρεις ιδέες που με εκφράζουν.***

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΠΑΝΤΟΥ

«Τι ζητάμε από τους μεγάλους;»

«Θέλω να γεννούν μωρά και να ζει καλύτερα ο κόσμος».

Γκρέισον

«Εγώ ζητώ να μην κάνουν πόλεμο, να μην χτυπάνε τα παιδιά τους και απαιτώ να είναι καλοί, δίκαιοι, καλόκαρδοι και σοβαροί».

Ηλίας

«Αυτό που ζητώ είναι να μου δίνουν σημασία και να παίζουν μαζί μου».

Δήμητρα

Από την εφημερίδα Τρικυμία

Σ ΠΑΝΕ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

δίκαιος, -η, -ο
καλόκαρδος, -η, -ο
λογικός, -ή, -ό
σημαντικός, -ή, -ό
σοβαρός, -ή, -ό
στρογγυλός, -ή, -ό

ο πρωθυπουργός
ο φάρος
η επιφάνεια
η συμπεριφορά
τα συγχαρητήρια

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

δίνω σημασία

σε συγχαίρω για ...

σου συμπεριφέρομαι → καλά / άσχημα

αυτό που ζητώ είναι να (μην) ...

συγχαίρω
συμπεριφέρομαι

έχω τις απόψεις μου για ...

ΕΝΟΤΗΤΑ 23

Μια ... ειρηνική οικογένεια

Μια ειρηνική οικογένεια!

Ο Φίλιππος και ο Άρης είναι αδέρφια, δώδεκα χρονών ο πρώτος, εννέα χρονών ο δεύτερος. Ο καθένας τους έχει ένα μαγνητόφωνο, όπου «γράφει» πώς περνά με τον αδερφό του και τι σκέφτεται γι' αυτόν.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Είναι φορές που το θηριάκι μας δεν υποφέρεται. Όπως τη μέρα που μπήκε στην κάμαρά μου, άνοιξε την ντουλάπα μου, έψαξε τα πράγματά

μου, βρήκε το κουτί με το στυλό, [...] το άνοιξε κι άρχισε να γράφει! Λες κι εγώ δεν ήξερα τόσον καιρό να το βγάλω από το κουτί και να το χρησιμοποιήσω. [...] Την Πέμπτη το απόγευμα είδα πως κάποιος είχε βγάλει το μαγνητοφωνάκι μου από την κρυψώνα του. Και το χειρότερο, είχε πάρει την κασέτα που είχα αρχίσει να χρησιμοποιώ την Τετάρτη. Δεν χρειάστηκε και πολύ μυαλό, για να καταλάβω ποιος ήταν αυτός ο κάποιος. Με πιάσανε τόσο πολύ τα νεύρα μου, που έβαλα τις φωνές. «Μην κάνεις έτσι», σου λέει έπειτα η μαμά. Πώς να μην κάνω έτσι; Εγώ του πείραξα τα πράγματά του ποτέ; Τον ενόχλησα εγώ; Ούτε στην κάμαρά του έχω μπει. «Δεν του μιλάς, του κάνεις τον μεγάλο κι εκείνος θέλει να τον προσέξεις, γι' αυτό τα κάνει όλα αυτά», με παίρνει πάλι στο δωμάτιό της η μαμά. Λοιπόν, η μαμά μου έχει μανία να δίνει σε όλα εξηγήσεις. Στο κάτω κάτω τι θέλει να κάνω; Να κάθομαι να μιλάω μ' ένα παιδί της Τετάρτης Δημοτικού; Τι να λέμε;

«Αφού δεν γίνεται να μιλάτε», μου είπε πάλι η μαμά ένα μεσημέρι, «μπορείτε να παίξετε». Ωραία, να παίξουμε. Παίξαμε λίγο τάβλι - ο Θεός να το κάνει τάβλι αυτό. Να γκρινιάζει ο μικρός, όταν έχανε και να θέλει να ξαναρίξει, όταν δεν του άρεσαν οι ζαριές. Τέλος πάντων παίξαμε μισή ώρα, πόσο παραπάνω ν' αντέξω;

ΑΡΗΣ: ...Του Φίλιππου δεν του αρέσουν τα αστεία. Όποτε πάω να του κάνω κανένα αστείο, φωνάζει και νευριάζει. Νευριάζει όλη την ώρα με το παραμικρό. Μια μέρα που παίζαμε τάβλι θύμωσε και με είπε ζαβολιάρη και νιάνιαρο, γιατί κέρδισα 3-0. Τον άκουσε η μαμά, τον φώναξε στην κάμαρά της και κάτι του είπε, να μην το ακούσω εγώ. Όταν τελείωσε αυτό το κάτι, ο Φίλιππος με άφησε ν' ανέβω στο δωματιάκι που μελετάει[...] και με άφησε να δω τους δίσκους και τα βιβλία του. Μου είπε «πάρε και κανένα βιβλίο να το διαβάσεις, άμα σου αρέσει», ενώ άλλες φορές δε με άφηνε ούτε τη σκάλα καλά καλά ν' ανεβώ [...]

Πάντως, αφού μου είπε «πάρε», άρχισα να διαλέγω. Πήρα ένα βιβλίο που έλεγε απ' έξω «Χαρταετοί στον ουρανό». Το διάλεξα, γιατί μου αρέσουν οι χαρταετοί και γιατί δεν ήταν μέσα πολύ γραμμένο, ποιήματα είχε. Σε λίγη ώρα που ήρθε ο Φίλιππος, για να δει αν τελείωσα, νευρίασε πάλι, γιατί του είχα κάνει, λέει, άνω κάτω τη βιβλιοθήκη. Ε, άμα δεν τα ανακάτωνα, πώς θα διάλεγα; Μετά από λίγο μου είπε «καλά, πάρε όποιο βιβλίο νομίζεις και θα τα τακτοποιήσω εγώ τα υπόλοιπα». Ε, λοιπόν, δεν καταλαβαίνω τι γίνεται με τον Φίλιππο. Μια θυμώνει και μια ξεθυμώνει. [...] Τη δεύτερη μέρα που ήρθαμε σε τούτο το σπίτι μού θύμωσε, γιατί έγραψα λίγο μ' ένα στυλό του. Και μια μέρα την περασμένη βδομάδα δεν έβρισκε μια κασέτα του και τα έβαλε πάλι μαζί μου. Χαρά στο πράμα, που κοίταξα λίγο να δω πώς ακριβώς λειτουργεί το κασετόφωνό του, για να πω στον μπαμπά να μου πάρει κι εμένα το ίδιο μοντέλο. Εκείνη τη μέρα ο Φίλιππος μού θύμωσε πάρα πολύ και δεν μου μιλούσε ως χτες το πρωί.

Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου,

Σπίτι για πέντε

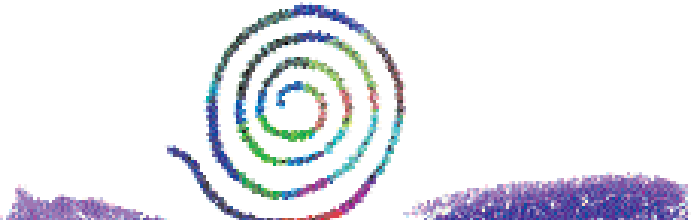

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Γιατί θυμώνει ο Φίλιππος με τον Άρη;*
- *Ο Φίλιππος άφησε τον æΑρη να μπει στο δωμάτιό του. Ποιος βοήθησε και πώς;*
- *Ποιο παιγνίδι έπαιξαν μαζί ο Φίλιππος και ο Άρης;*
- *Ποιος κέρδισε;*
- *Τι έκανε ο Φίλιππος μετά τη νίκη του Άρη;*
- *Πώς περνάς εσύ στο σπίτι με τ' αδέρφια σου;*

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!

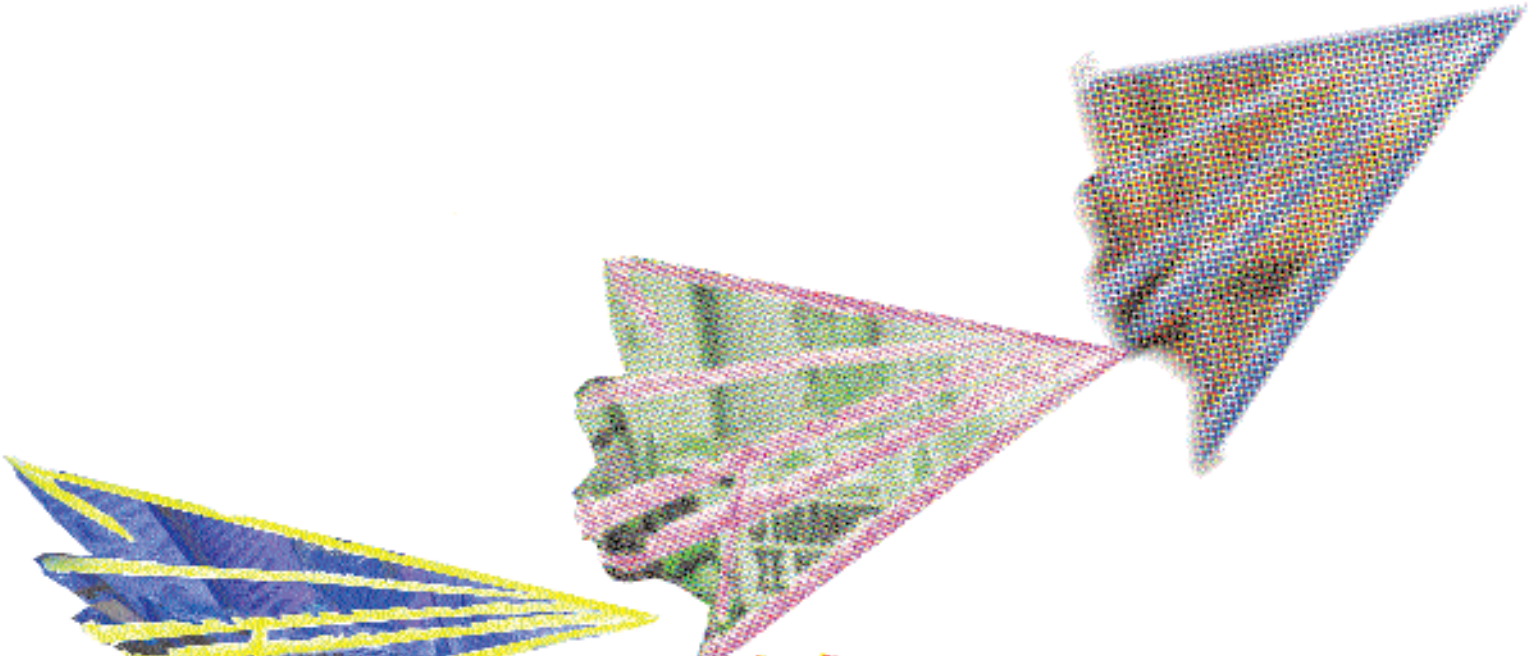

ΕΝΟΤΗΤΑ 33

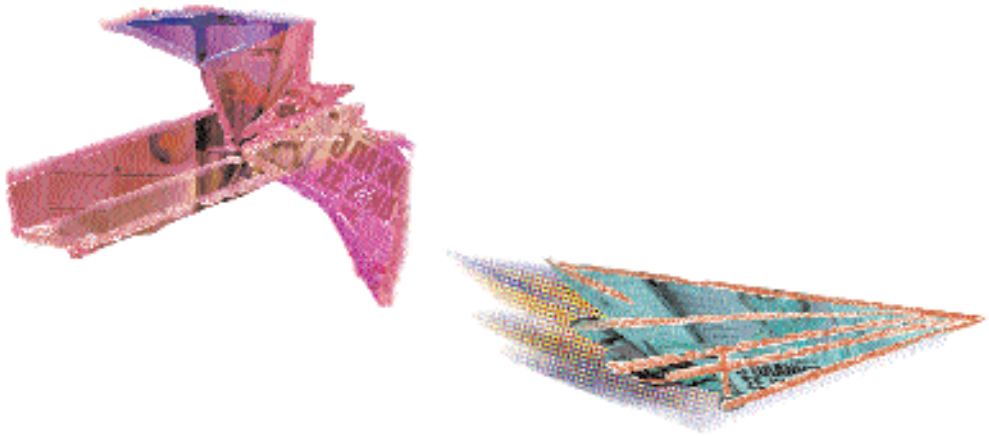

ο τύπος στην Αυστραλία

Η εφημερίδα «Τα Ξεφτέρια μας»

Στήλη «Επικαιρότητες»

Στη σελίδα αυτή οι μαθητές των Ελληνικών Σχολείων του Δημοσίου, των Κολλεγίων, Απογευματινών και Σαββατιανών, από 10 έως 18 χρονών, τα ξεφτέρια της Παροικίας, θα μπορούν να παρουσιάζουν εργασίες τους, εκθέσεις, αινίγματα, ανέκδοτα, ποιήματα, μικρές ιστορίες κ.λπ. Σκοπός μας να κινηθεί το ενδιαφέρον τους, να εκφράζονται με ευχέρεια στα Ελληνικά και να αποκτήσουν την καλή συνήθεια της ανάγνωσης του Τύπου, που αποτελεί ένα σπουδαίο παράγοντα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας.

Τον Ιούλιο του 1999 το Γραφείο του Συντονιστή Εκπαίδευσης κάνει διαγωνισμό με θέμα: «Η Ελλάδα και η σημασία της ελληνικής γλώσσας». Στη στήλη αυτή δημοσιεύουμε εργασίες των μαθητών που πήραν μέρος. Θα λέγαμε, λοιπόν, στα Ελληνόπουλα, τα ξεφτέρια μας, να αρχίσουν να γράφουν και να μας στέλνουν εργασίες για δημοσίευση μαζί με τη φωτογραφία τους.

Διασκευή

Από το Γραφείο του Συντονιστή Εκπαίδευσης

Ομάδα Εργασίας Αυστραλίας

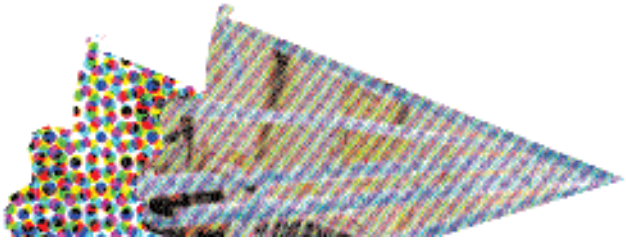

Οι εφημερίδες γράφουν την Ιστορία της Ομογένειας

Έχετε σκεφτεί ότι κάθε ελληνική εφημερίδα στη χώρα που μένετε, έχει και μια ιστορία; Σίγουρα όχι. Οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες στην Αυστραλία, για παράδειγμα, έβγαλαν στη Μελβούρνη την πρώτη ελληνική εφημερίδα το 1912 με το όνομα *Αυστραλία*. Αργότερα βγήκε και μία άλλη ελληνική εφημερίδα με το όνομα *Εθνικό Βήμα*. Τον Νοέμβριο του 1926 εκδόθηκε στο Σίδνεϋ η εβδομαδιαία εφημερίδα *Πανελλήνιος Κήρυξ* και το 1934 στην Αδελαΐδα η εφημερίδα *Φάρος*. Το 1936 εκδίδεται μία νέα εφημερίδα από τους ομογενείς της Μελβούρνης με το όνομα *Φως*. Σήμερα στη Μελβούρνη η μεγαλύτερη σε κυκλοφορία εφημερίδα ονομάζεται *Νέος Κόσμος*.

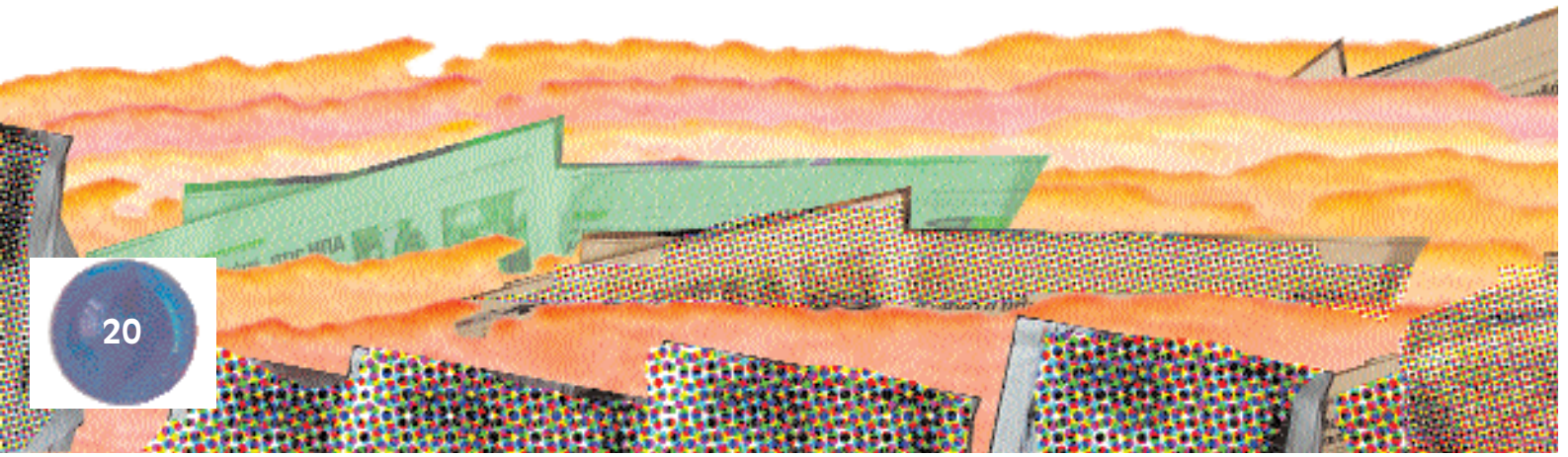

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Ποιες ήταν οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες στην Αυστραλία; Πότε εκδόθηκαν;*
- *Στο σχολείο που φοιτάτε, βγαίνει ελληνική εφημερίδα;*
- *Αν δεν βγαίνει εφημερίδα, τι θα κάνατε για να δημοσιεύσετε ένα δικό σας κείμενο με επίκαιρο θέμα;*
- *Για ποια θέματα σας ενδιαφέρει να διαβάζετε στις εφημερίδες της Ομογένειας;*
- *Για ποιο θέμα θα θέλατε να γράψετε ένα κείμενο για τα «Ξεφτέρια»;*

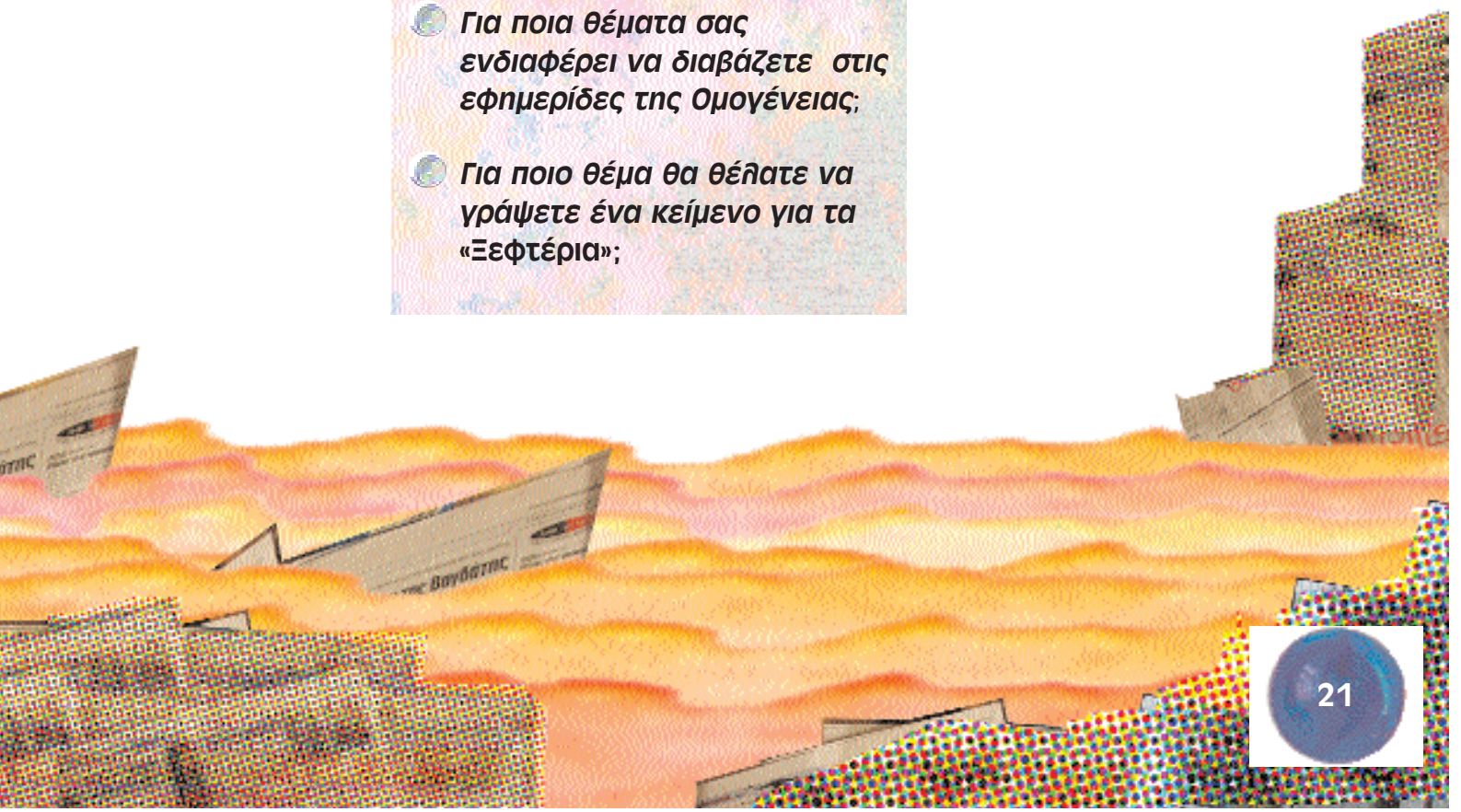

Το χρονικό μιας εφημερίδας

Ο Γιώργης, ο Λευτέρης και μερικά άλλα παιδιά προσπαθούν να φτιάξουν μια ομάδα ποδοσφαίρου. Χρειάζονται όμως, χρήματα για τα πρώτα έξοδα που είναι πολλά. Τελικά αποφασίζουν να βγάλουν μία εφημερίδα, για να συγκεντρώσουν τα πρώτα χρήματα. Για να δούμε, θα τα καταφέρουν τελικά;

΄Ετσι ακριβώς έγιναν τα πράγματα και η κουζίνα της κυρά- Μαρίτσας έγινε το γραφείο της συντακτικής επιτροπής της *Αθλητικής Ιδέας*. Δεν δούλευαν μόνο τα μέλη της συντακτικής επιτροπής αλλά όλο το σχολείο. Και όλοι οι γονείς των παιδιών βοηθούσαν να βγει η εφημερίδα. Δίνανε λεφτά, συμβουλές, σύστηναν την εφημερίδα στους γνωστούς τους. Κι αλήθεια, άξιζε η εφημερίδα τους. Αθλητικά νέα απ' όλη την Ελλάδα, νέα όχι μόνο ποδοσφαιρικά, μαζεύονταν και γίνονταν σωρός στο τραπεζάκι της κουζίνας. Κλασικός αθλητισμός, σελίδα αυτοκινήτου, μέχρι και κανόνες οδικής κυκλοφορίας είχε· τένις, ιππασία, κολύμβηση, χαντ μπολ, σέρφιγκ, αθλήματα άγνωστα στα παιδιά, παρουσιάζονταν από τις σελίδες της μικρής εφημερίδας τους *Αθλητική Ιδέα*. Κι όχι μόνο ειδήσεις, αλλά και κρίσεις, απόψεις, κι ακόμα πρακτικές γνώσεις για το πώς αλλάζουμε μόνοι μας το λάστιχο του ποδηλάτου μας, πώς μπορούμε να ακονίσουμε το νου μας

με πνευματικές ασκήσεις.
– Έφερα από τη συλλογή του πατέρα μου γραμματόσημα των Ολυμπιακών Αγώνων, είπε ένας πιτσιρικάς στον Λευτέρη, κι έτσι η εφημερίδα παρουσίαζε και σειρές από παλιά γραμματόσημα.
– Η μάνα μου δουλεύει στον τουρισμό, είπε ένας άλλος, πιο μεγάλος αυτός, και πρόσφερε φωτογραφίες με παραστάσεις αγώνων από την Ολυμπία και από άλλους αρχαίους τόπους.
Έτσι η εφημερίδα απέκτησε και «ιστορική» στήλη, όπου με απλά λόγια ξεδιπλωνόταν όλη η ιστορία των αθλητικών αγώνων.
Το κύριο άρθρο το έγραφε ο Λευτέρης. Το θέμα δεν ήταν για κάποιο συγκεκριμένο άθλημα. Εκεί μιλούσε ή, πιο σωστά, έγραφε για την αθλητική ιδέα. Εξηγούσε πως κάθε άθλημα έχει κανόνες που πρέπει να ξέρει και να τηρεί ο αθλητής, κανόνες που πρέπει να ξέρει και να τηρεί ο φίλαθλος.
«Λίγοι είναι πάντα οι πρωταθλητές που γίνονται αστέρια. Για να γίνεις αστέρι, χρειάζεται ταλέντο, επιμονή, υπομονή και δουλειά. Οι πρωτα-θλητές είναι πάντα λίγοι, όμως όλοι είμαστε φίλαθλοι. Ας γίνουμε όλοι ΚΑΛΟΙ φίλαθλοι...». Από κάτω, με σκιτσάκια που ζωγράφιζε ο Γιώργος, έδειχνε τι πρέπει να κάνει ο σωστός φίλαθλος και τι πρέπει να αποφεύγει.

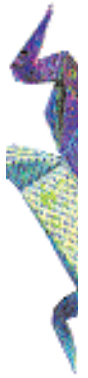

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Πού ήταν το γραφείο της μαθητικής εφημερίδας;*
- *Ποιοι και πώς βοηθούσαν, για να βγει;*
- *Ποια ήταν τα θέματά της;*
- *Ποιο ήταν το θέμα του κύριου άρθρου της εφημερίδας; Τι υποστήριζε;*
- *Τελικά η προσπάθεια των παιδιών πέτυχε; Από πού φαίνεται αυτό;*

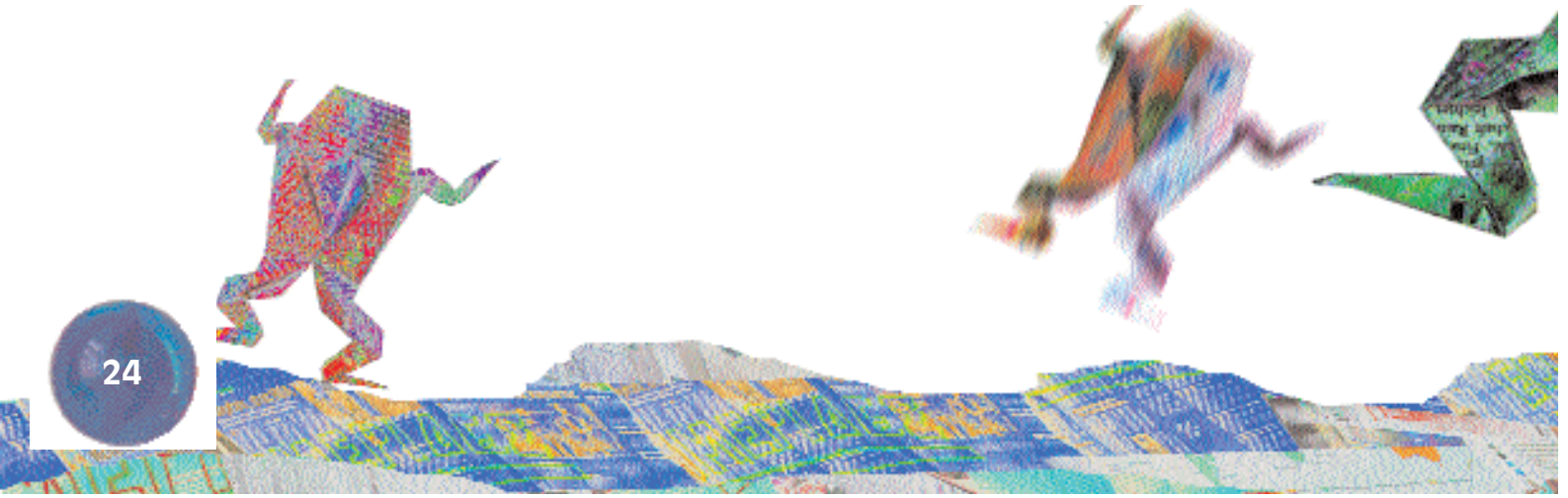

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

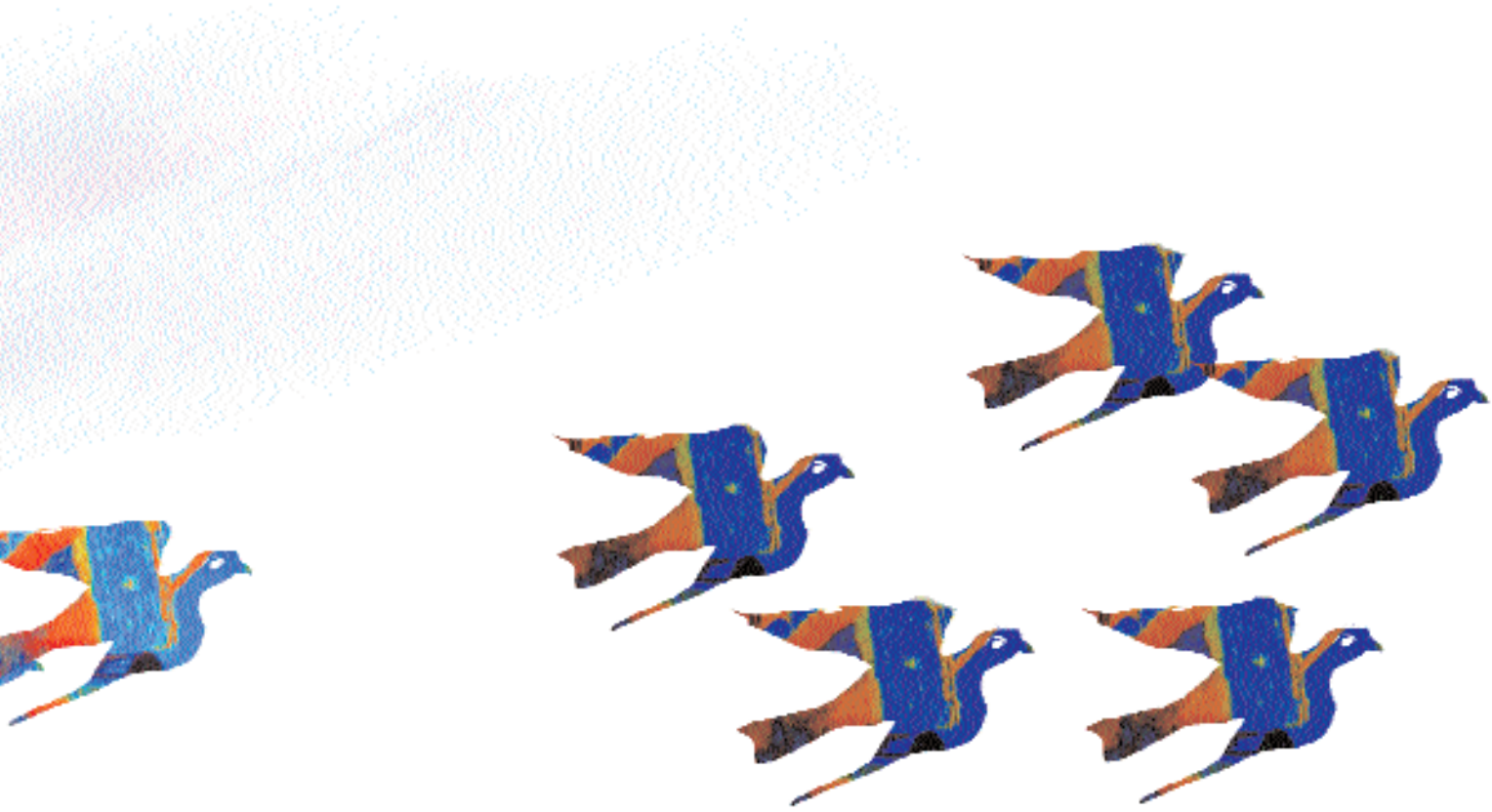

Καθημερινές Ιστορίες

ΕΝΟΤΗΤΑ 41

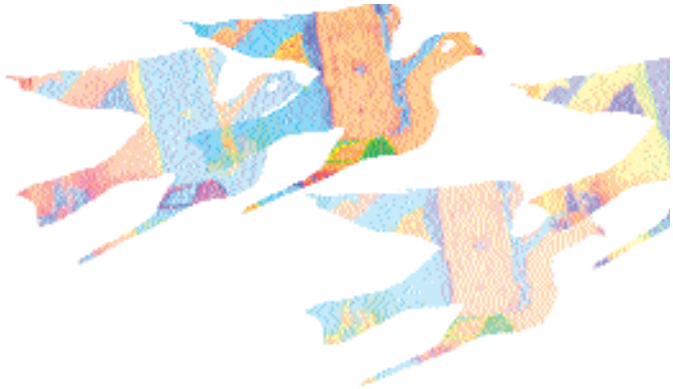

Μια μέρα στο σχολείο

Η Ζένια, η Κάτια, η Αλέσια και η Έλα πηγαίνουν στην ίδια τάξη. Κάθε πρωί φτάνουν στο σχολείο είκοσι λεπτά πριν αρχίσει το μάθημα και διαβάζουν όλες μαζί τα μαθήματα που έχουν εκείνη την ημέρα. Όποια είναι πιο καλή σ' ένα μάθημα βοηθάει τις υπόλοιπες.

Μετά το διάλειμμα είχαμε Αριθμητική. Ο Φιόντορ Νικήτις μπαίνει στην τάξη και κάθεται στην έδρα. Ανοίγει τον κατάλογο και φωνάζει στον πίνακα τη Ζένια. Εκείνη παιδεύεται, μα λύνει σωστά το πρόβλημα. Ύστερα φωνάζει την Κάτια που απαντάει χωρίς κανένα λάθος. Στο τέλος σηκώνει την Αλέσια κι αυτή λύνει ολόκληρο πρόβλημα χωρίς να διστάζει.
-Μπράβο, λέει στην Αλέσια, έκανες μεγάλη πρόοδο.
-Με βοήθησε η Έλα Φέιγκελ, απαντάει η Αλέσια και κοιτάζει χαρούμενη την Έλα που κάθεται δίπλα της. Κι εμένα και τις άλλες μάς τα εξήγησε τόσο καλά!

Άλκη Ζέη, *Κοντά στις ράγες*
Διασκευή

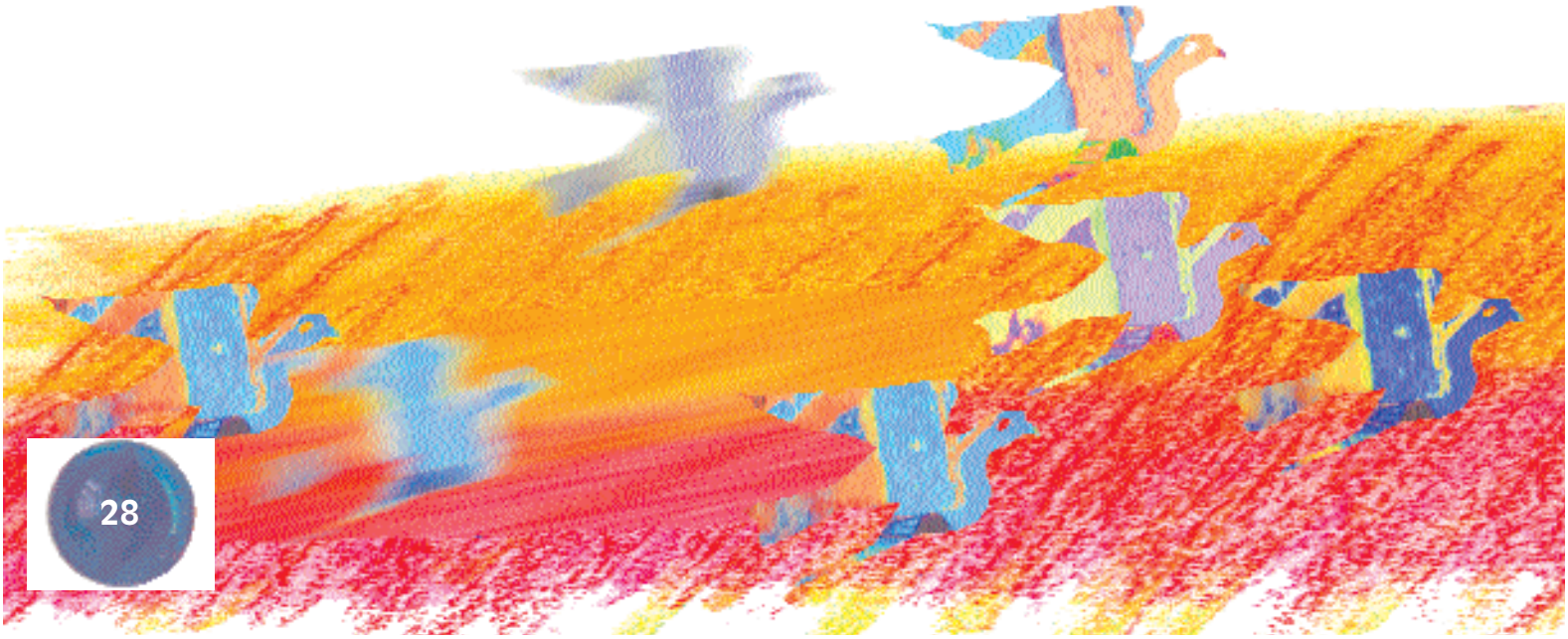

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Τι παρατηρεί ο Φιόντορ Νικήτις, όταν σηκώνει τα κορίτσια στον πίνακα;*
- *Ποια από τα κορίτσια βοήθησε τις υπόλοιπες στο μάθημα της Αριθμητικής;*
- *Αυτό το περιστατικό σου θυμίζει κάτι από την τάξη σου, από το σχολείο σου;*
- *Έχετε βοηθήσει ποτέ ο ένας τον άλλο;*

Κυριακή απόγευμα

Η Κυριακή τον χειμώνα είναι η πιο βαρετή μέρα. Θα 'θελα να ξέρω αν όλα τα παιδιά του κόσμου περνούνε τόσο βαρετά όσο η Μυρτώ κι εγώ. Το απόγευμα, μάλιστα, όταν αρχίζει να σκοτεινιάζει νωρίς-νωρίς, δεν ξέρουμε τι να κάνουμε. Από το πρωί έχουμε παίξει, έχουμε τσακωθεί, έχουμε διαβάσει εγώ το «*Δαβίδ Κόπερφιλδ*» και η Μυρτώ τον Τζακ και δεν μένει πια τίποτα, μα τίποτα να κάνεις.
Ο μπαμπάς και η μαμά, τις Κυριακές, πηγαίνουν στο σπίτι του κυρίου Περικλή, που είναι διευθυντής του μπαμπά στην Τράπεζα. Έτσι, μένουμε τα κυριακάτικα απογεύματα στο σπίτι μόνες με τον παππού. Αν είναι καλός καιρός, ο παππούς μάς πάει περίπατο, κι ύστερα, μόλις σκοτεινιάσει*, γυρνάμε πίσω. Τότε αρχίζει η μεγάλη βαρεμάρα. Ο παππούς κλείνεται στο γραφείο του. Εμείς πάμε στην τζαμωτή βεράντα, κοιτάμε τη θάλασσα και συλλογιόμαστε ένα σωρό ιστορίες.

Άλκη Ζέη, *Το καπλάνι της βιτρίνας*
Διασκευή

*σκοτεινιάσει: βραδιάσει

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Γιατί αυτά τα παιδιά βαριούνται την Κυριακή το απόγευμα;***
- ***Εσύ τι κάνεις την Κυριακή το απόγευμα;***

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Όσα δεν... γράφει η

ιστορία

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η

Όσα δεν γράφει η Ιστορία

Σκεφτική είναι η Ιφιγένεια σήμερα. Σοβαρή και σκεφτική, καθώς διαβάζει στο βιβλίο των Ελληνικών της για τον πόλεμο του 1940. Έχει μάλιστα δύο βιβλία μπροστά της. Εκείνο της Ιστορίας και το άλλο της Γλώσσας. Και τα δύο μιλούν για το ίδιο θέμα: τον Πόλεμο του æ40, την Κατοχή, την Αντίσταση. Κι όχι πως λένε λίγα. Να, στο βιβλίο της Ιστορίας: χρονολογίες, φωτογραφίες, ντοκουμέντα. Όμως, εκείνο το κείμενο στη Γλώσσα ... Της έρχεται να ζηλέψει τα παιδιά με τον κυρ-Θάνο και τις τόσες ιστορίες του. Η δασκάλα τους, η κυρία Μαργαρίτα, τούς είχε πει στην τάξη:

«Εμείς δυστυχώς κυρ-Θάνο δεν έχουμε, όμως Θάνος μπορεί να γίνει ο καθένας μας. Ας ρωτήσουμε τους μεγαλύτερούς μας τι θυμούνται από κείνη την εποχή ή τι άκουσαν από άλλους που πολέμησαν ή έζησαν τότε. Την επόμενη φορά θα έχουμε όλοι κάτι να πούμε.»

Το μυαλό της Ιφιγένειας πάει στη μεγάλη γιαγιά στην Κρήτη, που δυστυχώς δεν ζει πια. Αλλά ούτε κι ο παππούς, που πολέμησε μαζί με άλλους τους Γερμανούς στην Αντίσταση.

Τελικά κάτι σκέφτηκε. Σχηματίζει στα γρήγορα τον αριθμό τηλεφώνου του Φάνη.

– Φάνη, εδώ Ιφιγένεια. Άκου, έχω ένα σχέδιο και χρειάζομαι τη βοήθειά σου.
– Αν μπορώ, ναι..., αλλά για ποιο πράγμα;
– Θα σου εξηγήσω αμέσως. Πες μου όμως, πρώτα, ο θείος σου ο Αλέξης, ο παλιός μας δάσκαλος, τι κάνει;
– Καλά είναι, αλλά πού τον θυμήθηκες;
– Θα μπορούσες να κανονίσεις μια επίσκεψη σπίτι του;
– Επίσκεψη; Οι δυο μας;
– Οι δυο μας και η Ελπίδα, αν βέβαια μπορεί.
– Ιφιγένεια, νομίζω πως μπορώ να το κανονίσω, αλλά σίγουρα θα είναι πιο εύκολο, αν μου εξηγήσεις πρώτα για τι ακριβώς πρόκειται!
– Ξέρεις, είναι για την εργασία που έχουμε να κάνουμε για τον πόλεμο του '40. Νομίζω πως μόνο αυτός πια μπορεί να μας βοηθήσει. Ήταν πάντα σαν μια κινητή βιβλιοθήκη, όταν μας μιλούσε γι' αυτά στην Τρίτη Τάξη!
– Καλή ιδέα, θα μιλήσω μαζί του και θα σου πω.
– Σύμφωνοι, τα λέμε, λοιπόν.

Ο κυρ-Θάνος του 1940

Την ημέρα που θα γιορτάζαμε την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου του 1940, βρήκαμε στην τάξη μας τον επιστάτη του σχολείου, τον κυρ-Θάνο. Είχε πάει στρατιώτης σ' αυτόν τον πόλεμο κι ήξερε να μας πει πολλά. Είχε πάθει μάλιστα και κρυοπαγήματα* και υπόφερε πολύ.

Μας μίλησε για την επιστράτευση*, τις συγκινητικές στιγμές του αποχωρισμού, όταν άφηνε το κοριτσάκι του κρεμασμένο στην αγκαλιά της γυναίκας του και μας μίλησε για τις χίλιες αγωνίες, τα βάσανα και τις πεζοπορίες επάνω στο μέτωπο*. Μας μίλησε ακόμα και για έναν Ιταλό που γνώρισε κι έγιναν φίλοι, καθώς πήγαιναν να πάρουν κάθε πρωί νερό από την ίδια βρύση.

«Μου έδειχνε τη φωτογραφία της κόρης του κι εγώ του έδειχνα τη φωτογραφία της δικής μου κόρης και καμαρώναμε κι οι δυο. Ποτέ δεν τον ξέχασα. Θυμάμαι ακόμα το γλυκό τραγούδι που έλεγε».

Ο κυρ-Θάνος συνέχισε:

«Ο πόλεμος που ζήσαμε δεν είναι μόνο οι ημερομηνίες και οι μάχες που διαβάζετε στα βιβλία της Ιστορίας. Είναι κι οι λαχτάρες και τα τραγούδια μας, είναι οι προσευχές μας, είναι ο φόβος που νιώθαμε πολλές φορές, τα γράμματα που γράφαμε κλαίγοντας παγωμένοι από το κρύο, τα ανέκδοτα που λέγαμε για να πάρουμε θάρρος, οι συναγερμοί*, οι μαυροφορεμένες μανάδες, τα δάκρυά τους, η ανθρωπιά, η δυστυχία, ο πόνος κι ένα σωρό ιστορίες που ζήσαμε. Αυτά δεν τα γράφει το βιβλίο της Ιστορίας. Αυτά υπάρχουν μόνο μέσα στις καρδιές αυτών που τα έζησαν».

Ο κυρ-Θάνος μας είπε πολλές ιστορίες από τον πόλεμο που έζησε. Μ' άλλες γελάσαμε, μ' άλλες δακρύσαμε. Μα κατάλαβα περισσότερο από κάθε άλλη φορά το νόημα αυτού του πολέμου και πιστεύω πως το κατάλαβα μια για πάντα.

Αγγελική Βαρελά
Διασκευή

*κρυοπαγήματα: πληγές που δημιουργούνται στα πόδια, όταν περπατάμε πολλές ώρες στο χιόνι.
*επιστράτευση: σε παραμονές πολέμου η πατρίδα καλεί στα όπλα όσους μπορούν να πολεμήσουν.
*μέτωπο: ο χώρος όπου γίνονται οι μάχες.
*συναγερμός: σύνθημα με σειρήνες για προφύλαξη από βομβαρδισμό.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

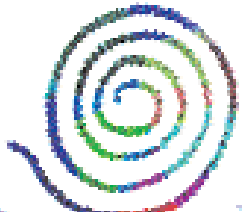

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Γιατί η Ιφιγένεια είναι σκεφτική;*
- *Τι περιμένει από τον παλιό της δάσκαλο;*
- *Τι αντιμετώπισαν οι Έλληνες στρατιώτες στα βουνά της Αλβανίας;*
- *Πώς γνωρίστηκαν ο κυρ-Θάνος κι ο Ιταλός στρατιώτης;*
- *Γιατί έδειχναν ο ένας στον άλλο τη φωτογραφία των παιδιών τους;*

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΚΟΙΝΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 22

κόσμο

Επίσκεψη στο Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών

Την Παρασκευή 4 Ιουνίου, το Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών φιλοξένησε τους μαθητές της Βæ τάξης του 2ου Εξαθέσιου Πειραματικού Σχολείου της Μαρασλείου. [...] Σκοπός αυτής της πειραματικής προσπάθειας ήταν να έρθουν τα παιδιά σε επαφή και να μάθουν ποια είναι τα ΜΜΕ (Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης). Η αναφορά ξεκίνησε από την εφημερίδα, που ήταν το πρώτο μαζικό μέσο ενημέρωσης και έφτασε μέχρι τους υπολογιστές και το Ίντερνετ [...]. Ακόμη, είδαν πώς είναι δυνατόν, με τη βοήθεια των κομπιούτερ, να μεταμορφωθεί μια φωτογραφία. Να αλλάξουμε το σχήμα του προσώπου, το χρώμα των μαλλιών, τα μάτια, τα φρύδια [...].

Για να δούμε όμως, ποιες ήταν οι εντυπώσεις των παιδιών ύστερα από την επίσκεψή τους στο Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών.

Το Πανεπιστήμιο

Την Παρασκευή 4 Ιουνίου πήγαμε στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ. Όταν μπήκαμε μέσα στην αίθουσα ο κύριος Μεϊμάρης μας καλημέρισε. Μας είπε ποια είναι τα ΜΜΕ: το κομπιούτερ, το ραδιόφωνο, το κινητό τηλέφωνο, το κανονικό τηλέφωνο, η εφημερίδα, η τηλεόραση, ο κινηματογράφος, το θέατρο [...]. Φάγαμε μπισκότα και ήπιαμε πορτοκαλάδα. Μου άρεσαν πιο πολύ τα παιχνίδια του υπολογιστή, γιατί δεν είχα ξαναδεί τόσο όμορφα παιχνίδια, αλλά εδώ που τα λέμε, δεν υπήρχε και τίποτα που να μη μου άρεσε...

Θάνος Κ.

Τι είδαμε στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ

Όταν μπήκαμε στο κτίριο, έμεινα κατάπληκτη. Είχαν κολλήσει πολλά χαρτιά γεμάτα λέξεις. Πήγαμε τέσσερις τέσσερις με τον ανελκυστήρα στον έκτο όροφο. Όταν φτάσαμε όλοι, είδαμε μια μεγάλη αίθουσα. Καθίσαμε στις καρέκλες και η καθεμιά καρέκλα είχε μπροστά της έναν υπολογιστή. Παίξαμε, βγάλαμε φωτογραφίες και ο κύριος Μεϊμάρης μας μίλησε για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και τον ρόλο τους στην πληροφόρηση [...] Ένας άλλος κύριος μας έβαλε στον υπολογιστή κάποια πρόσωπα από την τάξη μας και τα καταντήσαμε τέρατα! Βγάλαμε άλλη μια φωτογραφία με την τάξη και τον κύριο Μεϊμάρη. Ξεκουραστήκαμε, ήπιαμε πορτοκαλάδα και φάγαμε μπισκότα. Μετά τους αποχαιρετήσαμε και φύγαμε. Αυτή η επίσκεψη στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ μου άρεσε πολύ, γιατί παίξαμε πάρα πολύ με τους υπολογιστές.

Άρτεμις Κ.

- *Νέων Τεχνολογιών;*
- *Πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι μεταξύ τους;*
- *Πώς μαθαίνουν τα νέα από όλο τον κόσμο;*
- *Έχετε επισκεφτεί και εσείς έναν τέτοιον χώρο; Τι είδατε;*

Σχολικό γαϊτανάκι στο Ίντερνετ

Τα σχολεία συνδέονται με το Internet και ο κόσμος όλος γίνεται μία μεγάλη σχολική τάξη. Δημοτικά και Γυμνάσια απ' όλον τον κόσμο συνεργάζονται και διαγωνίζονται μέσα στο Διαδίκτυο, διασκεδάζοντας και, πάνω απ' όλα, ανακαλύπτοντας τη γνώση!
Η ελληνική συμμετοχή στον διαγωνισμό κάνει έντονη την παρουσία της. Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου της Αργυρούπολης μας συστήνονται και μας λένε για τα χόμπι τους, τις απόψεις τους, τις μουσικές προτιμήσεις τους και για το σχολείο! Όλα αυτά στη διεύθυνση: http://202.211.227.166/vc_60/. Να δυο μηνύματα:

Διονύσης
Γεια σας,
Με λένε Διονύση και πηγαίνω στην Πέμπτη τάξη. Τα χόμπι μου είναι το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ. Στον ελεύθερο χρόνο μου ασχολούμαι με τη ζωγραφική. Έχω καστανά μαλλιά και καφετιά μάτια.

Dionyssis
Hello,
My name is Dionyssis and I am on fifth class. My hobbies are the football and basketball. Many times, when I have not schoolwork I like to drawing. I have brown hairs and brown eyes too.
Dionyssis

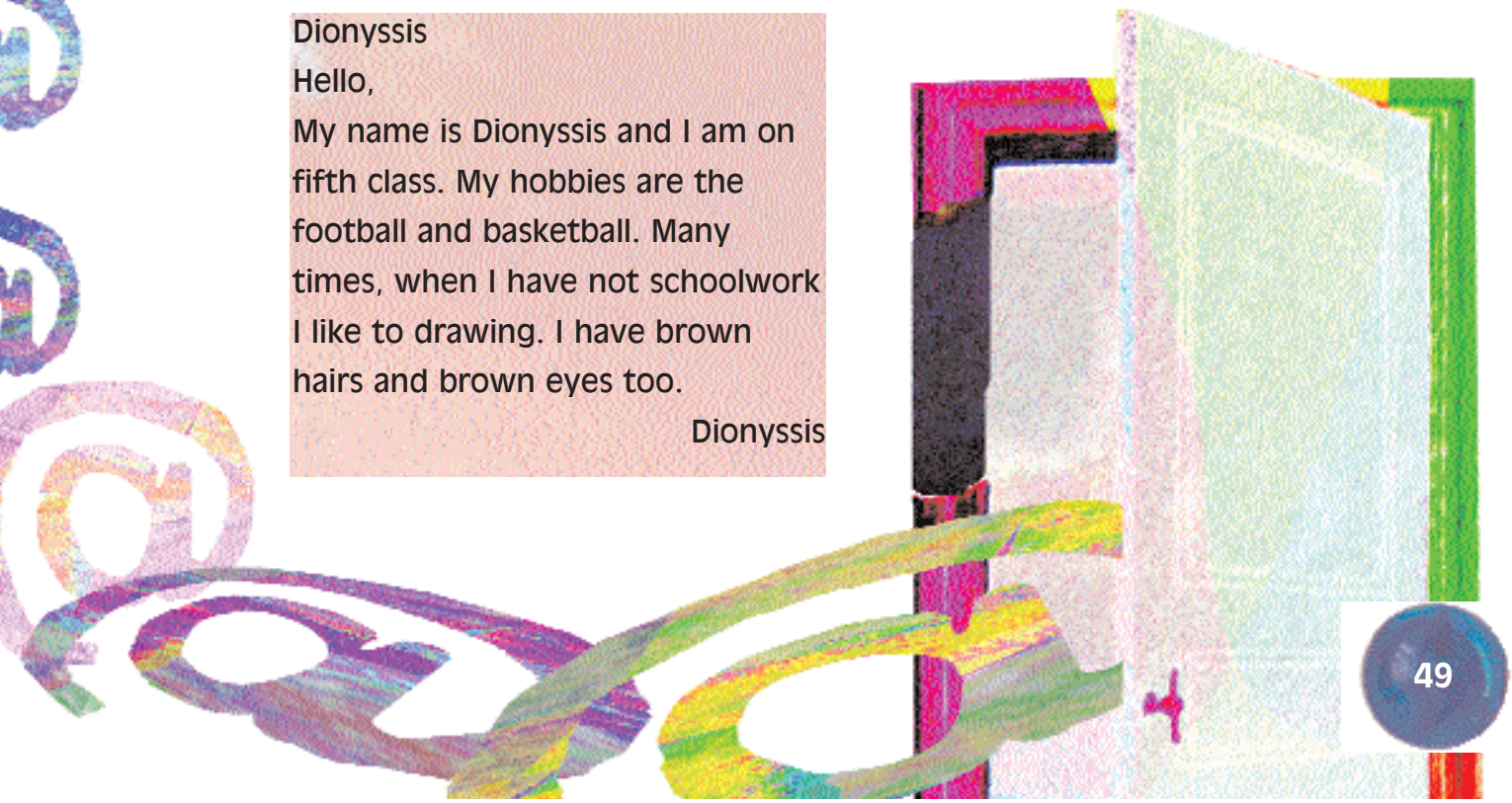

Ανθένια

Γεια σας, με λένε Ανθένια.
Έχω μια αδερφή που τη λένε Ευθυμία. Τα χόμπι μου είναι το διάβασμα, η μουσική και η ποδηλασία. Οι τραγουδίστριες που μου αρέσουν είναι η Σελίν Ντιόν, οι Σπάισυ Γκερλς, η Μαντόνα κ.ά. Τον ελεύθερό μου χρόνο διαβάζω τα βιβλία που μου έμειναν από το καλοκαίρι.
Έχω καστανά μαλλιά και καστανά μάτια. Τα μαθήματα που μου αρέσουν είναι η Γλώσσα, τα Μαθηματικά, η Ιστορία, η Φυσική, η Γεωγραφία κ.ά. Έχω μια μικρή κοτούλα στο εξοχικό μου που την λένε «Βενιαμενέζα»! Το αγαπημένο μου θέμα είναι η «οικογενειακή ζωή».

Περιοδικό *RAM*

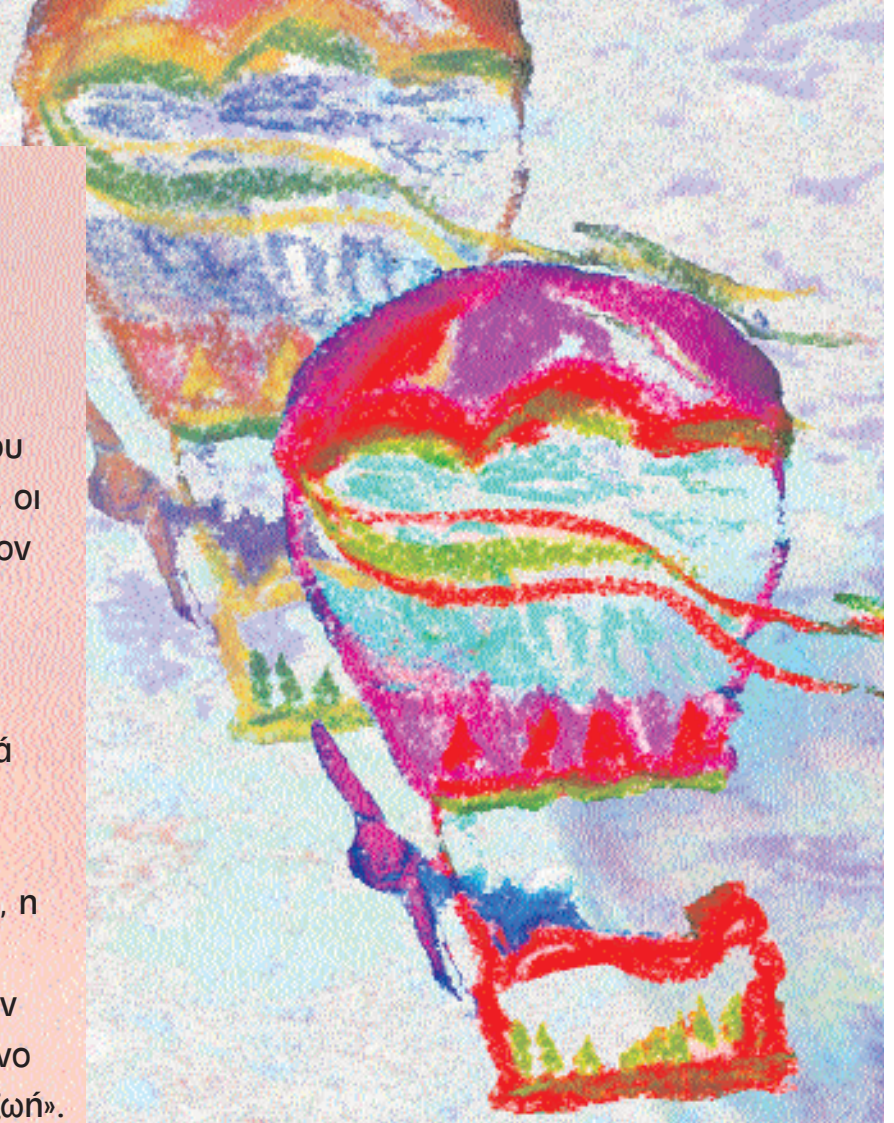

Αν θέλεις να επικοινωνήσεις μέσω του διαδικτύου με παιδιά στην Ελλάδα, μπορούμε να σε βοηθήσουμε.
Η διεύθυνσή μας είναι www.uoc.gr/diaspora
(αφού μπείτε στη ιστοσελίδα μας, επιλέξετε «Βάσεις και Εκπαιδευτικό υλικό - Μαθητές».

- ***Τι μπορούν να γράψουν τα παιδιά σ' αυτή την ηλεκτρονική διεύθυνση;***
- ***Επικοινωνείς με παιδιά από άλλα μέρη του κόσμου και πώς;***

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

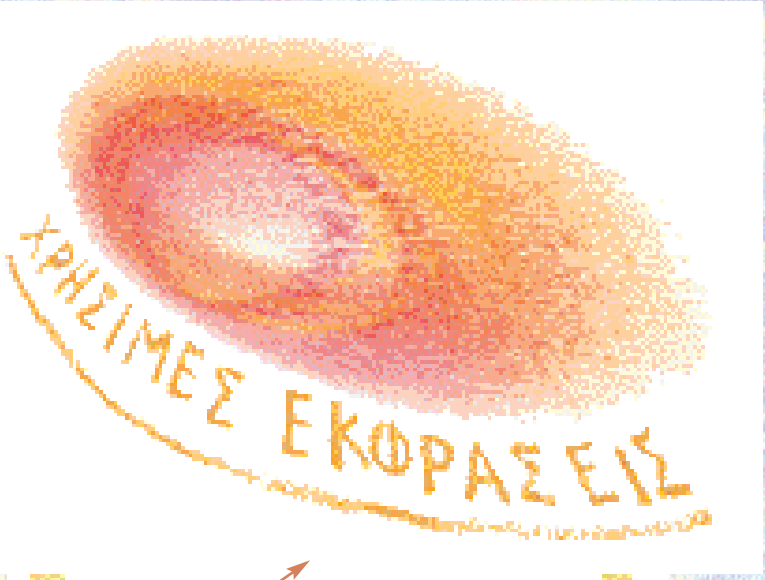

τότε
και σήμερα

ο αθλητισμός

-Αρχόντισσα Ροδίτισσα, πώς μπήκες;
Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία εδώθε.
-æΕχω ένα ανίψι, τον Ευκλέα,
τρία αδέρφια, γιο, πατέρα Ολυμπιονίκες·
να με αφήσετε πρέπει, Ελλανοδίκες,
και εγώ να καμαρώσω μες στα ωραία
κορμιά, που για το αγρίλι του Ηρακλέα
παλεύουν, θαυμαστές ψυχές αντρίκειες.

Λορέντζου Μαβίλη, «Καλλιπάτειρα»
απόσπασμα - διασκευή

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η

Ο αθλητισμός τότε... και οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Ο αθλητισμός και τα αγωνίσματα είναι τόσο παλιά, όσο και ο άνθρωπος. Στην αρχή ο άνθρωπος έτρεχε να κυνηγήσει τα άγρια ζώα, συχνά πάλευε μαζί τους, πηδούσε ποταμάκια ή βουτούσε στις λίμνες και στη θάλασσα για να πιάσει ψάρια. Αργότερα, επειδή χρειάστηκε να φυλάξει την πόλη του από τους εχθρούς, έπρεπε να ξέρει να τρέχει, να ρίχνει βέλη και να πολεμά, χωρίς να κουράζεται. Σε όλες τις αρχαίες πόλεις τα παιδιά και οι νέοι γυμνάζονταν σκληρά, γιατί έπρεπε οι νέοι πολεμιστές να έχουν τη δύναμη για φυλάξουν την πατρίδα τους από τους εχθρούς. Ο χώρος που έκαναν τις ασκήσεις τους ήταν το Γυμνάσιο, και λεγόταν έτσι, γιατί εκεί όλοι οι νέοι πάλευαν και έτρεχαν γυμνοί.

Σε πολλές πόλεις άρχισαν να γίνονται αγώνες για να φανούν οι καλύτεροι αθλητές. Καθένας από τους αγώνες αυτούς ήταν αφιερωμένος σε κάποιον θεό. Επειδή σε μερικούς πήγαιναν αθλητές από όλη την Ελλάδα, οι αγώνες έγιναν Πανελλήνιοι. Οι σπουδαιότεροι ήταν τα Πύθια, τα Νέμεα, τα Ίσθμια, και προπαντός τα Ολύμπια. Τα Ολύμπια ή αλλιώς Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν τη

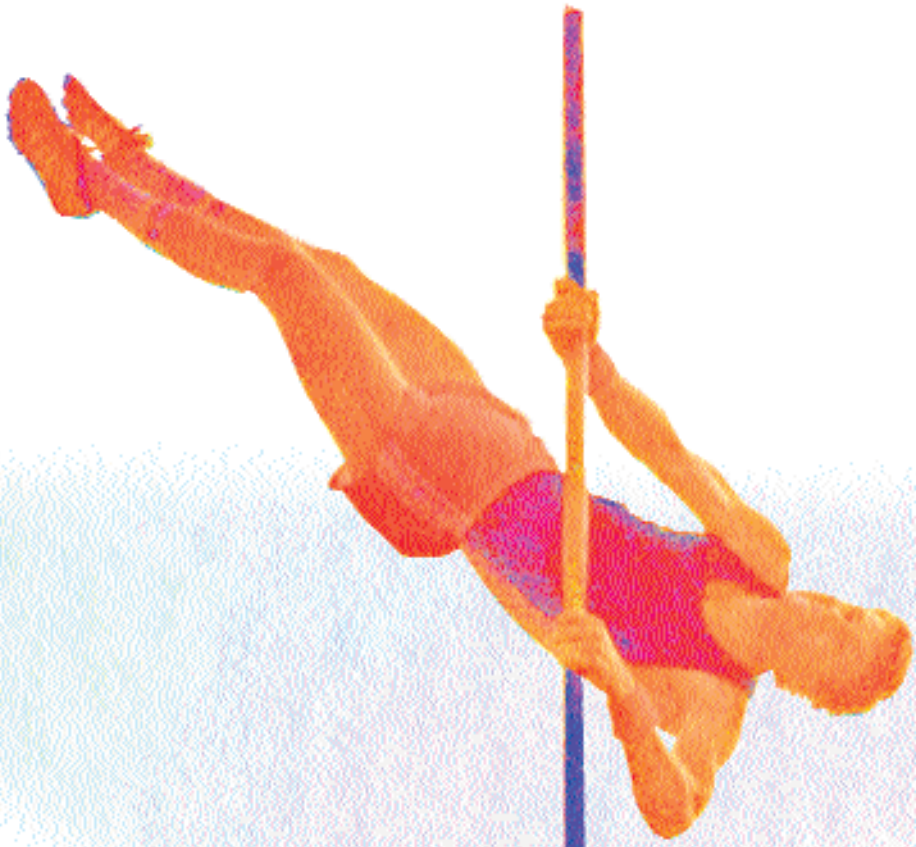

μεγαλύτερη φήμη. Γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια στην Ολυμπία και ήταν αφιερωμένοι στον Δία. Εκεί μαζεύονταν κάθε φορά 40.000 με 50.000 θεατές. Όσο κρατούσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, σταματούσε κάθε πόλεμος στην Ελλάδα. Δικαίωμα συμμετοχής είχαν μόνο Έλληνες και αυτό, μαζί με τη γλώσσα και την κοινή θρησκεία, τους ένωνε. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες οι νικητές βραβεύονταν με τον κότινο*. Μεγάλες τιμές και βραβεία περίμεναν τους Ολυμπιονίκες στην πατρίδα τους, γιατί η πόλη ολόκληρη ήταν περήφανη για τέτοια παλικάρια.

* κότινος: το στεφάνι από τα κλαδιά της άγριας ελιάς που βρισκόταν στον περίβολο του ναού του Δία.

Ο αθλητισμός σήμερα...
και οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξανάρχισαν το 1896 και είναι παγκόσμιοι, γιατί παίρνουν μέρος σæ αυτούς αθλητές απæ όλον τον κόσμο. Σήμερα γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετική χώρα και είναι το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός. Μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες χρηματοδοτούν την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων που είναι πολυέξοδοι. Οι νικητές βραβεύονται με χρυσά, αργυρά (ασημένια), χάλκινα μετάλλια και διάφορα άλλα χρηματικά έπαθλα.

Κάθε χώρα νιώθει μεγάλη τιμή να έχει Ολυμπιονίκες. Μερικοί νικητές, επειδή γίνονται δημοφιλείς, εμφανίζονται συχνά στην τηλεόραση και διαφημίζουν διάφορα προϊόντα· οι πιο πολλοί όμως, στις τηλεοπτικές εμφανίσεις τους ζητούν από τους θεατές να βοηθήσουν σε φιλανθρωπικές πράξεις. Όταν γίνονται οι Ολυμπιακοί Αγώνες, σχεδόν όλοι παρακολουθούμε την απ' ευθείας μετάδοσή τους από την τηλεόραση ή το ραδιόφωνο.

*Οι φιγούρες «Φλόγες» είναι από την θεατρική ομάδα της Nancy's του Καναδά

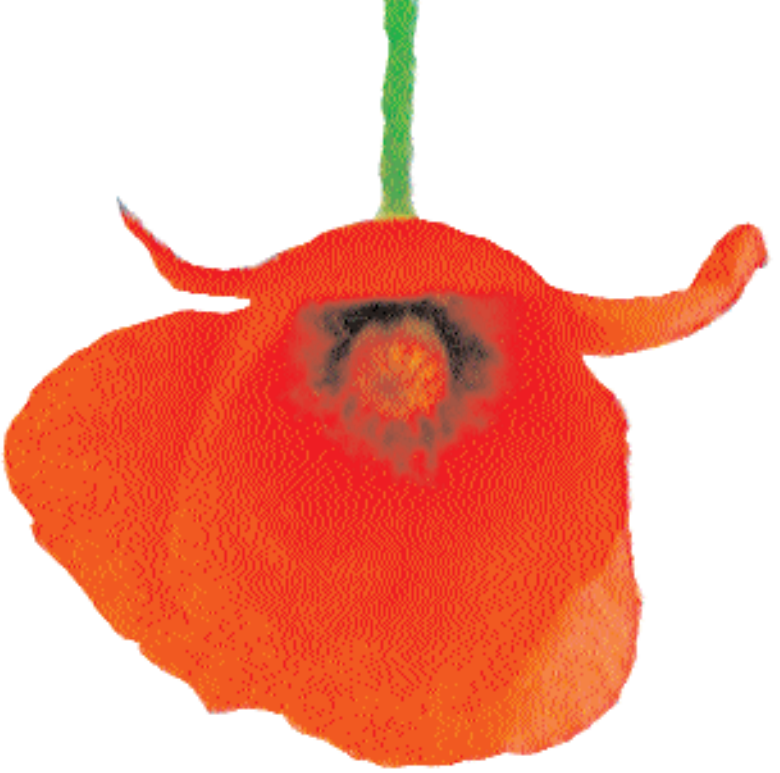

- *Για ποιους λόγους αθλούνταν οι άνθρωποι τα παλιά τα χρόνια;*
- *Ποιοι ήταν οι σπουδαιότεροι αγώνες στην αρχαιότητα;*
- *Ποια αγωνίσματα γίνονται στο σχολείο σας και τι βραβεία παίρνετε; Έχετε χορηγούς;*
- *Σε ποια εποχή θα θέλατε να είστε Ολυμπιονίκες; Γιατί;*

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ένας ...«ψύλλος» τσιμπά
την
εξουσία
10

«αυτός ο ψύλλος τσιμπάει αλλιώς...»
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η

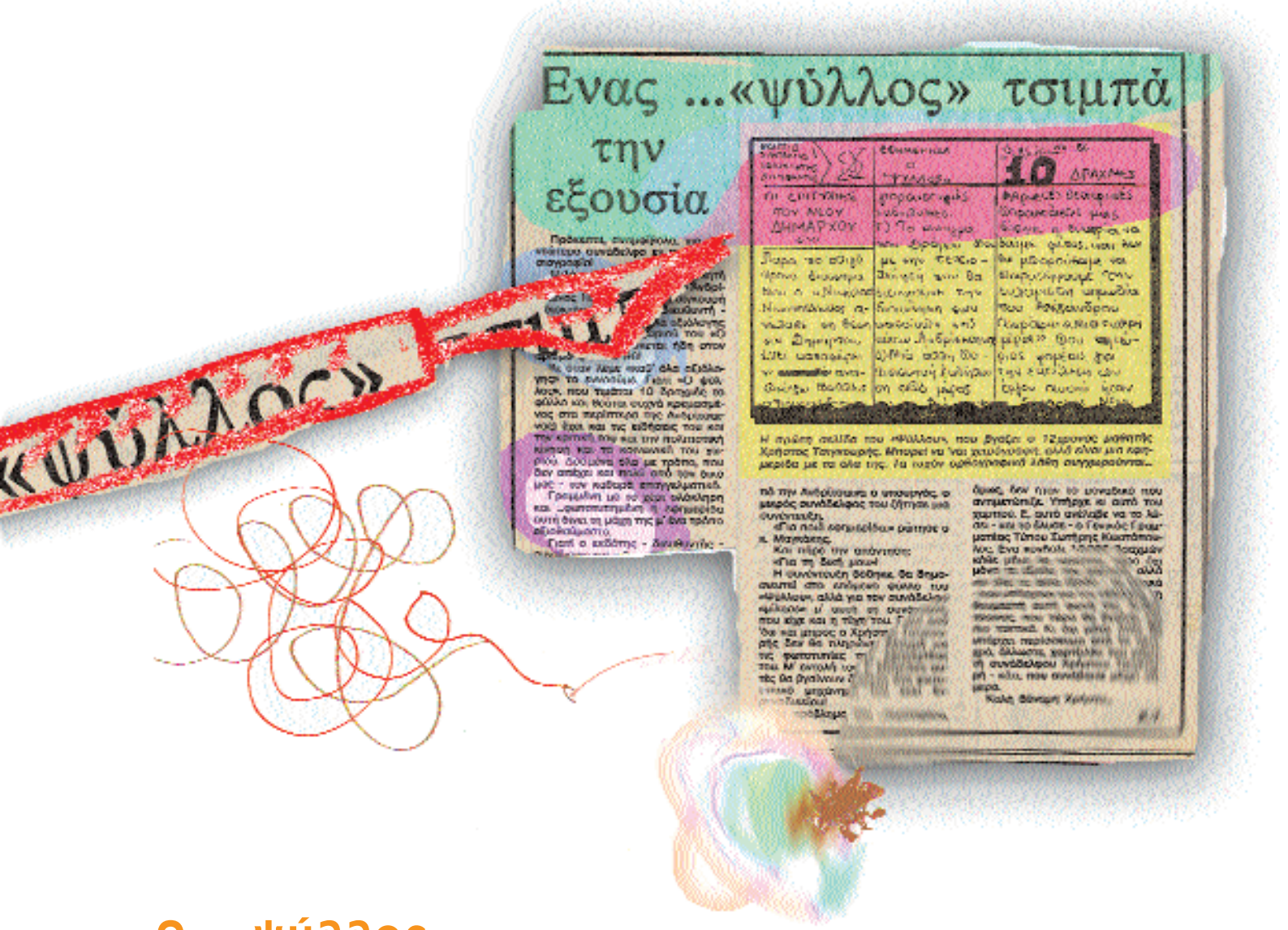

Ο... ψύλλος

Ο Ηλίας, μαθητής της ΣΤ Δημοτικού, είχε βρει έναν πρωτότυπο και δημιουργικό τρόπο να περνάει τον ελεύθερο χρόνο του. Από τότε που πήγαινε στην Τετάρτη τάξη έβγαζε μια χειρόγραφη εφημεριδούλα, τον... *Ψύλλο!* Ο *«Ψύλλος»* ήταν το χόμπι, το πάθος και η έγνοια του μικρού. Πολλοί από το χωριό τον ειρωνεύονταν, καθώς θεωρούσαν τη μικρή εφημερίδα «ανόητο και παιδικό χασομέρι...». «Ούτε ψύλλος στον κόρφο μας!» του έλεγαν οι συγχωριανοί του περιπαικτικά.

Το παρακάτω απόσπασμα περιγράφει μια χαρακτηριστική σκηνή...

«Ο *Ψύλλος*! Ο *Ψύλλος*! Κυκλοφόρησε ο καινούργιος *Ψύλλος*! Διαβάστε την εφημερίδα που γράφει ό,τι βλέπετε στον ύπνο σας και στον ξύπνιο σας!...». Οι φωνές του μικρού δημοσιογράφου έσπαγαν τη μονοτονία του μικρού χωριού. Ο Ηλίας ήταν δεμένος με την εφημερίδα του και κανείς στο χωριό δεν τον φώναζε πια με το όνομα του, αλλά όλοι τον αποκαλούσαν «ψύλλο». Αυτό όχι μόνο δεν τον πείραζε, αλλά τον γοήτευε κιόλας.

Εκείνο που τον ενοχλούσε ήταν ότι

πολλοί τον ειρωνεύονταν. Δεν μπορούσαν να κατανοήσουν πως η σύνταξη και η έκδοση της εφημερίδας ήταν μια δημιουργική απασχόληση και όχι ένα ανόητο χάσιμο χρόνου.
– Δημοσιογράφε, να λες και σε μας τα νέα να τα μαθαίνουμε!, κάγχασε* ο αγροφύλακας.
Μεγάλοι άνθρωποι και δεν καταλάβαιναν πόσο πλήγωναν τον Ηλία με τις διαρκείς κοροϊδίες τους. Ο Ηλίας ήθελε να τους πει: «*Ο Ψύλλος* είναι ένα όνειρο, τα ταξίδια που θέλω να κάνω. Είναι τα φτερά που με βοηθούν να πετάξω μακριά, να σπάσω τα σύνορα του μικρού χωριού μας...». Και φώναξε με πείσμα:
– Ο *Ψύλλος*! Ο *Ψύλλος*, η εφημερίδα που τσιμπάει και ξυπνάει τους κοιμισμένους!
– Ούτε ψύλλος στον κόρφο μας, είπε γελώντας ο αγροφύλακας.
Ο Ηλίας πήγε σπίτι του. Ετοίμαζε το δέκατο έβδομο φύλλο... Η μητέρα του μετά από λίγο ήρθε στο σπίτι. Όταν η κυρία Παρασκευή μπήκε στο δωμάτιο του Ηλία και τον είδε να ασχολείται με την εφημερίδα, έβαλε τις φωνές:
– Αγκάθια έχουν τα βιβλία του σχολείου και δεν τα πιάνεις καθόλου στα χέρια σου;
– Τι φωνάζεις, καλέ μάνα; Διάβασα..., προσπάθησε να την ηρεμήσει ο Ηλίας.
– Αυτά δεν έχουν ψωμί! Τι λόξα* σε βάρεσε πια μ' αυτή την εφημερίδα; Όλα τα παιδιά του χωριού κοιτάνε τις δουλειές τους. Ακούνε τη μάνα τους και τον πατέρα τους...
– Κι εγώ σας ακούω...
– Πώς δε μας ακούς! Μάλλιασε η γλώσσα μας* να σου λέμε πως άδικα χάνεις τον χρόνο σου!.
– Ό, τι άλλο μου ζητήσετε θα το κάνω. Την εφημερίδα όμως, δεν την σταματάω!
– Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα!

Δημήτρης Σπύρου, *Ο Ψύλλος*
Διασκευή

* κάγχασε: γέλασε ειρωνικά
* τι λόξα: τι τρέλα
* μάλλιασε η γλώσσα μας: βαρεθήκαμε να λέμε κάτι

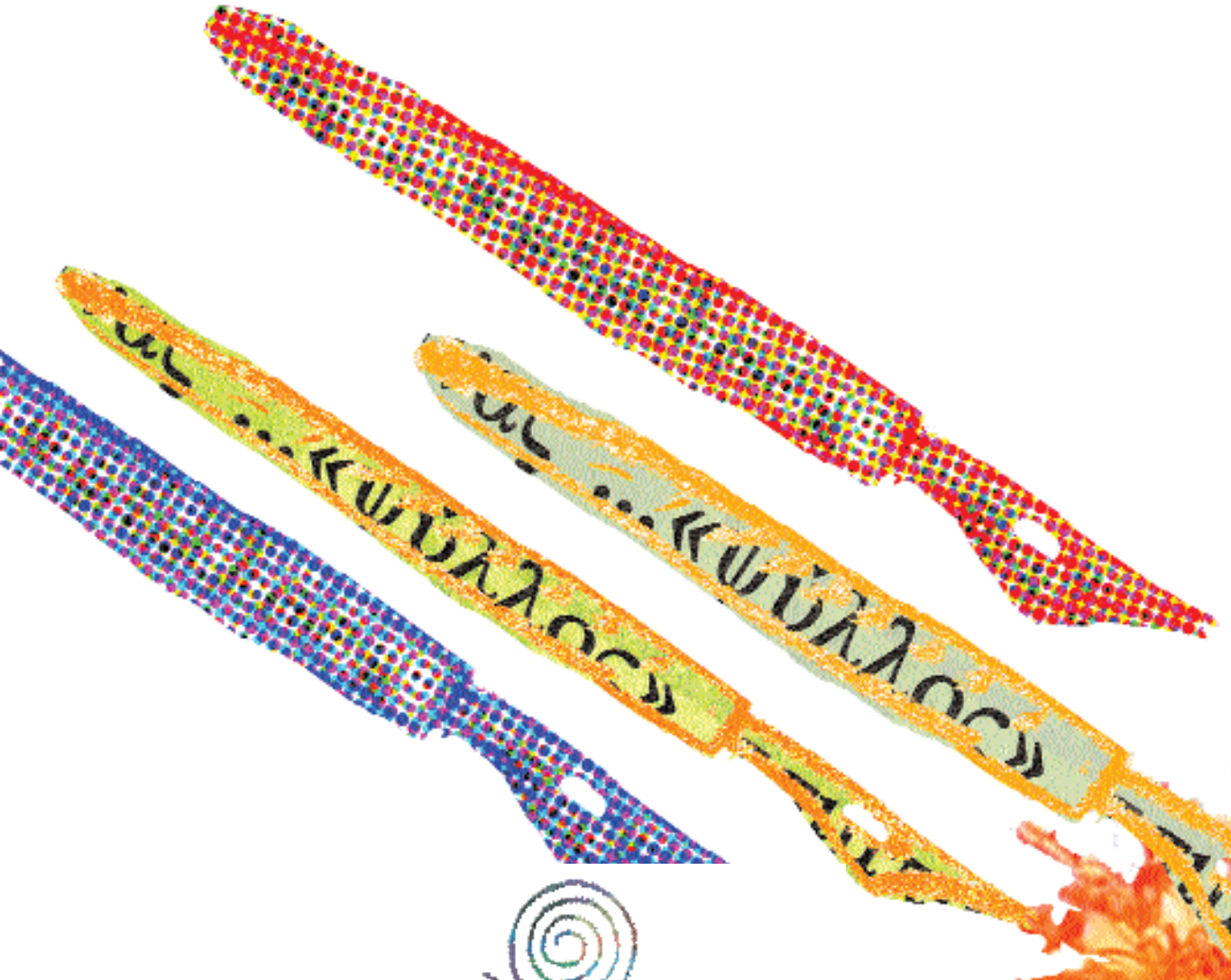

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Πώς λέγανε τον μικρό Ηλία οι συγχωριανοί του; Γιατί;*
- *Τι σήμαινε για τον Ηλία η έκδοση μιας εφημερίδας;*
- *Πώς αντιμετώπιζε η μητέρα του Ηλία το χόμπι του; Για ποιον λόγο; Ποιος έχει δίκιο στη συζήτηση; Να δικαιολογήσετε τη γνώμη σας.*
- *Ποιο είναι το αγαπημένο σας χόμπι; Μιλήστε γι' αυτό: Πόσες ώρες ασχολείστε; Τι σας προσφέρει; Πώς το βλέπουν οι γονείς σας;*

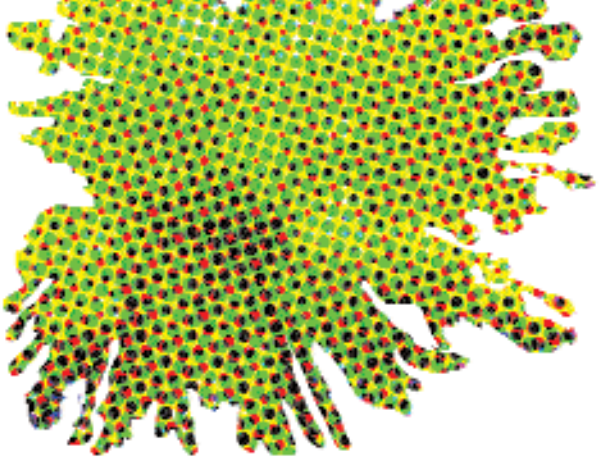

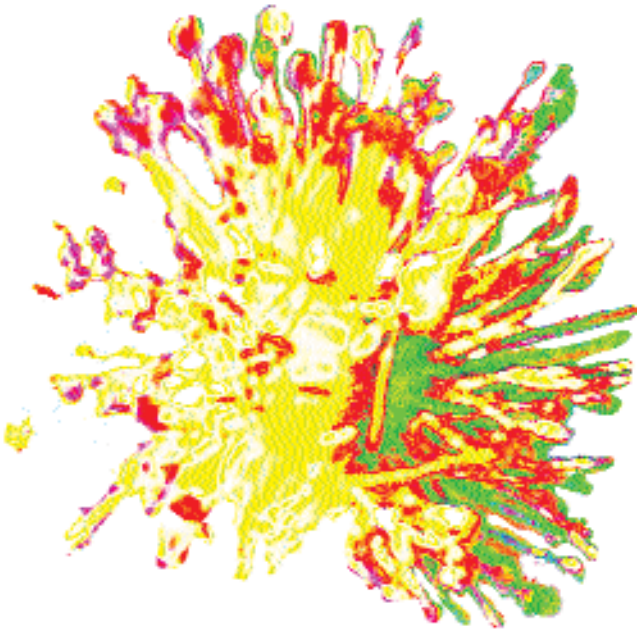

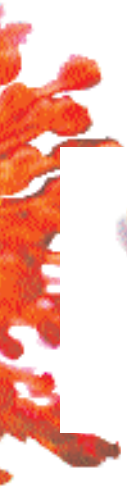

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Χρονιάρες μέρες

ΕΝΟΤΗΤΑ 109

Χριστουγεννιάτικο δώρο

Παραμονή Χριστουγέννων και ένα προσφυγόπουλο από τα «κατεχόμενα» της Κύπρου, ο μικρός Άντης, βρίσκεται με τη μητέρα του σ' ένα κρύο και σκοτεινό αντίσκηνο, αναπολώντας τις ευτυχισμένες μέρες που ζούσε με την οικογένειά του στον τόπο του. Φέτος το μοναδικό δώρο που πήρε ήταν μια αλλαξιά μεταχειρισμένα ρούχα...

[...]

Ακόμα θυμόταν ζωηρά το ζεστό σπιτάκι τους, κοντά στον μεγάλο λαχανόκηπο... Και στις γιορτές δεν του απολείπανε ποτέ τα δώρα. Ρούχα και παπούτσια απ' τον πατέρα, παιχνίδια και μπονταμάδες από τους θείους και τις θείες. Πώς λοιπόν, να ταιριάξει αυτό το «πάλι καλά» με την τωρινή κακοτυχία τους. Το λιγοστό κρατικό βοήθημα και οι λίγες λίρες που κέρδιζε η μάνα του από κάποιες μικρές δουλειές, που της παρουσιάζονταν αραιά και πού, τους έφταναν ίσα - ίσα να ψευτοπερνάνε*. Άλ' αυτά δεν στενοχωρούσαν τόσο τον μικρό Άντη, όσο η μοναξιά του. Στο σχολείο έκανε παρέα με μερικούς συμμαθητές του, προσφυγόπουλα σαν τον ίδιο. Μα νοσταλγούσε τους παλιούς φίλους των ευτυχισμένων ημερών. Η μεγάλη καταστροφή τούς είχε σκορπίσει σε διαφορετικά σημεία του νησιού και τους είχε κάνει να χαθούν. Για τον μικρούλη Άντη όμως, υπήρχε μία παραπανίσια απώλεια*. Στον πόλεμο, που τόσο αναπάντεχα είχε σαρώσει* τη χώρα, χάθηκε ο πατερούλης του.

Την παραμονή των Χριστουγέννων ο μικρός Άντης καθόταν μόνος στο δωμάτιό τους. Η μητέρα είχε πάει να πάρει λίγα τρόφιμα, που η κυβέρνηση μοίραζε για τις γιορτές στους πρόσφυγες απ' τη βοήθεια του Ο.Η.Ε. Σ' ένα παλιό χαρτόνι η μητέρα είχε ζωγραφισμένες μερικές φιγούρες: τον Ιωσήφ, το Χριστούλη, τη Μαρία, τους Μάγους, μικρά κατάλευκα αγγελάκια ... Πιάνοντας ένα χάρτινο αγγελάκι, ο μικρούλης απόμεινε σκεφτικός. Τι

λογής πλάσματα ήταν αλήθεια οι άγγελοι; Τους έβλεπε συχνά ζωγραφιστούς, μα έναν πραγματικό δεν έτυχε ποτέ ν' ανταμώσει. Ούτε τον δικό του. Γιατί, όπως έχει ακούσει, κάθε άνθρωπος έχει έναν δικό του άγγελο, που τον συντρέχει στις κακοτυχιές και του δείχνει τον καλό δρόμο. Φαίνεται πως ο δικός του ο άγγελος δεν τον αγαπούσε. Αλλιώς δεν θα άφηνε να χαθεί ο καλός του πατέρας, δεν θα άφηνε τη μητέρα να παιδεύεται... Ο μικρός Άντης βούλιαξε στο ονειροπόλημά* του.

[...]

Μέσα στη θλιβερή ησυχία ένα απαλό θόρυβο τον ξάφνιασε. Είδε ένα φάκελο να γλιστρά κάτω από την πόρτα. Σηκώθηκε και τον πήρε στα χέρια του. Από το γραμματόσημο κατάλαβε πως ερχόταν από τη μακρινή πατρίδα του και η έκπληξη κορυφώθηκε*, όταν στη θέση του παραλήπτη διάβασε το όνομά του! Μα, ποιος τον θυμήθηκε από τόσο μακριά; Ανυπόμονα έσκισε το φάκελο και διάβασε:

«Αγαπημένε μου φίλε Άντη,

Δεν σ' έχω δει ποτέ. Όμως είσαι ο καλύτερός μου φίλος. Τη διεύθυνσή σου τη βρήκε ο πατέρας μου από την Πρεσβεία. Θα ήθελα να σου στείλω ένα δώρο, μα είμαστε φτωχοί. Έτσι σου στέλνω μονάχα το γράμμα, για να σου πω ότι σε αγαπώ πολύ και πως σε νοιάζομαι εσένα και όλα τα παιδιά του νησιού σου.

Φέτος τα Χριστούγεννα θα είμαι λυπημένος, γιατί θα σκέφτομαι πως δεν έχεις δώρα και γλυκά. Εγώ θα έχω λίγα, αλλά δεν τα θέλω, γιατί θα ντρέπομαι που θα ξέρω ότι εσύ δεν θα έχεις καθόλου.

Πρέπει όλα τα παιδιά να συμφωνήσουμε, όταν μεγαλώσουμε να είμαστε αγαπημένοι και μην κάνουμε πολέμους.

Με όλη μου την αγάπη,

Ο φίλος σου Πέτρος

Αν συμφωνούσε; Και βέβαια συμφωνούσε! Με μιας η θλίψη φτερούγισε μακριά του. Δεν ήταν λοιπόν μόνος. Ο Πέτρος τον νοιαζόταν εκεί πάνω. Ο φίλος του ο Πέτρος! Η μητέρα του, που μπήκε μόλις εκείνη τη στιγμή, δεν μπορούσε να εξηγήσει γιατί ο γιος της ήταν τόσο χαρούμενος, γιατί την αγκάλιαζε και τη φιλούσε, γιατί χοροπηδούσε τραγουδώντας τα κάλαντα. Μα η χαρά του μικρού Άντη μεταδινόταν και στην ίδια κι απ' τη μια στιγμή στην άλλη θαρρούσε πως οι φτωχικές προμήθειες* που κουβαλούσε, σαν από μια αναπάντεχη μαγεία, μεταμορφώθηκαν σ' όλα τα αγαθά της γης!

Ο γιος της κι αυτή είχαν πάρει για τα Χριστούγεννα τ' ωραιότερο δώρο. Την ανιδιοτελή* και πηγαία αγάπη ενός παιδιού. Την ελπίδα για έναν καλύτερο αυριανό κόσμο.

Κώστας Τζάμαλης,
«Χριστουγεννιάτικο δώρο»

* να ψευτοπερνάνε: να ζουν πολύ φτωχικά
* απώλεια: χάσιμο
* είχε σαρώσει: είχε καταστρέψει
* βούλιαξε στο ονειροπόλημά του: βυθίστηκε στα όνειρά του
* κορυφώθηκε: έγινε ακόμη πιο μεγάλη
* την ανιδιοτελή: που δεν περιμένει ανταλλάγματα
* προμήθειες: τρόφιμα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Γιατί είναι πονηρεμένος ο Άντης;*
- *Τι τον στενοχωρεί περισσότερο απ' όλα;*
- *Τι σκέφτεται για τους αγγέλους και τι για τον δικό του άγγελο;*
- *Ποιο ήταν το ωραιότερο δώρο που πήρε τελικά, παραμονές Χριστουγέννων; Γιατί;*
- *Τι θα έγραφες εσύ σήμερα σ' ένα παιδί που ζει στην Ιερουσαλήμ ή στη Γάζα;*

Καλή Χρονιά

Τρία καραβάκια με χρυσά πανιά,
με χρυσά πανιά,
τρία καραβάκια με χρυσά πανιά
ήρθαν την αυγούλα, την Πρωτοχρονιά.

Τι καλά μας φέρνουν, έλα να μας πεις,
έλα να μας πεις,
τα χρυσά καράβια με τ' άσπρα πανιά,
που είδες την αυγούλα, την Πρωτοχρονιά.

Τρεις χρυσές κοπέλες, τρεις ομορφονιές,
τρεις ομορφονιές,
είδα στα καράβια με τ' άσπρα πανιά,
που ήρθαν την αυγούλα, την Πρωτοχρονιά.

Η μια γλυκά σφυρίζει, η άλλη τραγουδεί,
και η ξανθούλα η τρίτη παίζει το βιολί.
Και μες στα καράβια με τ' άσπρα πανιά
ήρθαν να μας φέρουν την Καλή Χρονιά.

Μ. Δ. Στασινόπουλος

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ο μποναμάς
ο πρόσφυγας

η απώλεια
η κακοτυχία
η κυβέρνηση
η μαγεία
η παραμονή
η ομορφονιά
η προμήθεια

το βοήθημα
το ονειροπόλημα
το προσφυγόπουλο

αναπάντεχος, -η, -ο
ανιδιοτελής, -ής, -ές
κατάλευκος, -η, -ο
κρατικός, -ή, -ό
λιγοστός, -ή, -ό
πηγαίος, -α, -ο
[illegible]εφτικός, -ή, -ό
φτωχικός, -ή, -ό
χρυσός, -ή, -ό

αγκαλιάζω
βουλιάζω
κορυφώνομαι
μεταμορφώνομαι
μοιράζω
νοσταλγώ
νοιάζομαι
παιδεύομαι
σκορπίζω
στενοχωρώ
σφυρίζω
ψευτοπερνάω
χοροπηδώ

ανυπόμονα
αναπάντεχα
μονάχα
φέτος

το κρατικό βοήθημα
η ανιδιοτελής και πηγαία αγάπη
η ελπίδα για έναν καλύτερο αυριανό κόσμο
παραμονή Χριστουγέννων
παραμονή Πρωτοχρονιάς

ο ενθουσιασμός → κορυφώνεται
η έκπληξη → κορυφώνεται

χρυσό → μετάλλιο
χρυσό → καράβι
χρυσό → κορίτσι

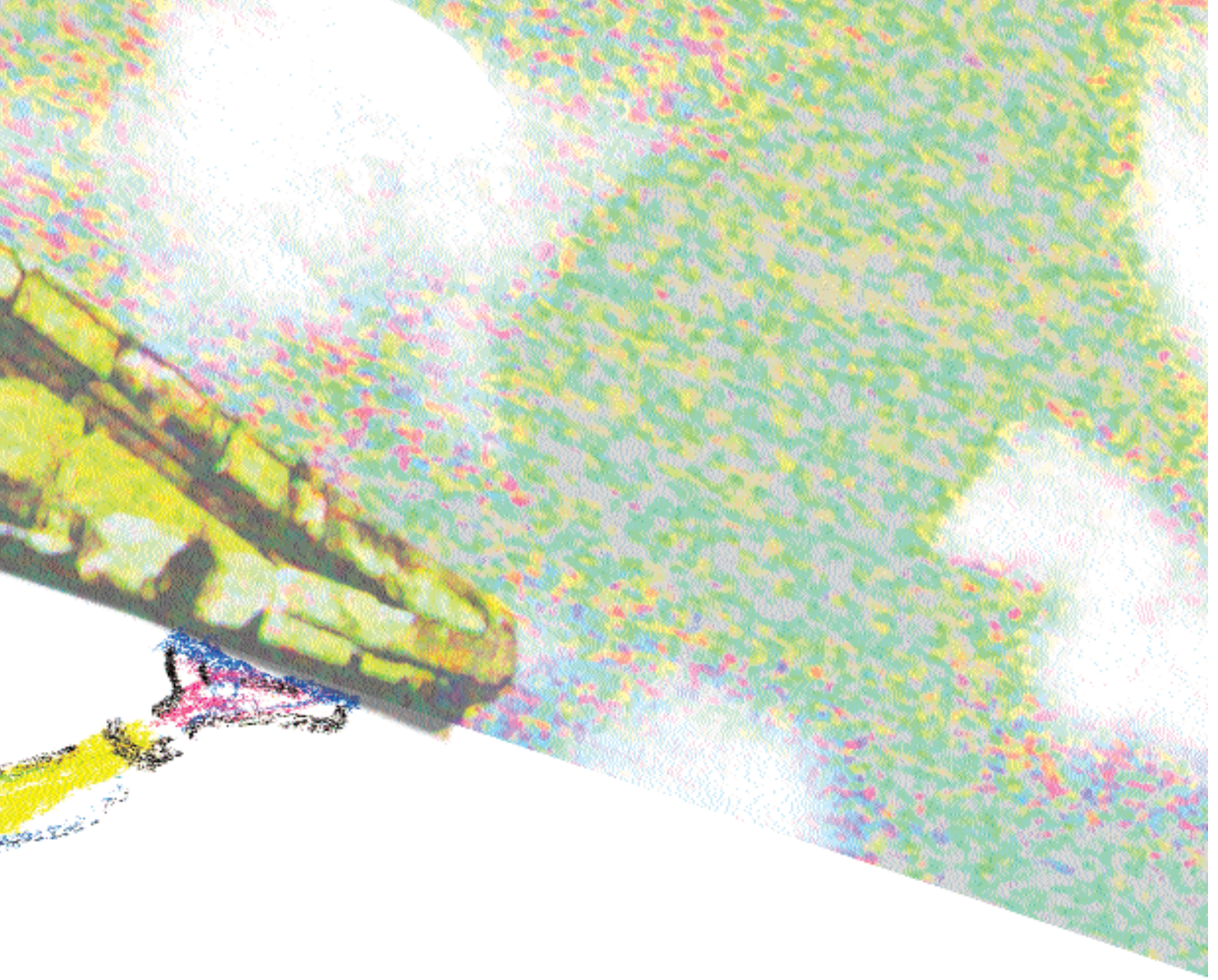

Μες στο μουσείο μια μέρα θα πάω...

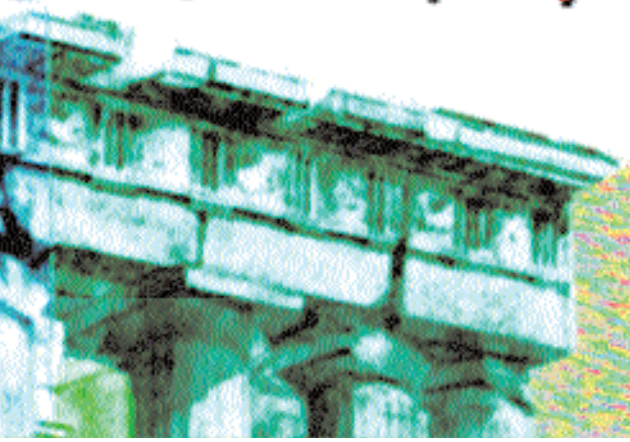

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η

Μες στο μουσείο μια μέρα θα μπω...

- Κυριακή σήμερα. Τι λες, δεν πάμε σε κανένα μουσείο;
- Καλή ιδέα, σε ποιο όμως;
- Ας δούμε στον χάρτη. έπάρχουν τόσα πολλά... Πρέπει να δεις και να διαλέξεις.
- Δες εδώ: Μουσείο Μουσικών Οργάνων στην Πλάκα.
- Και πιο κει: Παιδικό Μουσείο.
- Για πες μου, εδώ τι γράφει;
- Ένα λεπτό... Μουσείο Ακροπόλεως. Καλή ιδέα! Εκεί να πάμε, να κάνουμε και μια βόλτα στον Ιερό Βράχο*. Περίμενε όμως, να βάλω πρώτα φιλμ στη μηχανή.
- Ωραία λοιπόν! Φύγαμε!

* στον Ιερό Βράχο: στον Βράχο της Ακρόπολης των Αθηνών

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Δείτε τον οδηγό χάρτη και γράψτε.

- Πού βρίσκεται το Μουσείο Ακροπόλεως;
- Ποιο άλλο μουσείο ή αξιοθέατο υπάρχει στην περιοχή;
- Ποια μουσεία υπάρχουν στην πόλη που μένεις;

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ
ΓΚΑΖΙ
ΦΥΣΟΠΙ
103
Μοναστηράκι
ΑΛΣΟΣ ΘΗΣΕΙΟΥ
Θησείο
ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ
Β
Αέρηδες
Αέρηδες
ΑΛΣΟΣ ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ
Ανω Πετράλωνα
ΛΟΦΟΣ ΝΥΜΦΩΝ
Δ
ΛΟΦΟΣ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ
ΛΟΦΟΣ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ
ΑΚΡΟΠΟΛΗ
Μακρυγιάννη
Γαργαρέττα
Κουκάκι
Κυνοσάργους

Το Αλογάκι του Παρθενώνα...

Επάνω στην Ακρόπολη έχω ένα φίλο που τον αγαπώ πολύ. Του κάνω τακτικά συντροφιά, γιατί μου αρέσει να περπατώ την ώρα του δειλινού. Τότε μπορώ να χαρώ τον ήλιο που σβήνεται και χάνεται πίσω από τα αττικά βουνά, παίρνοντας μαζί του το φως της ημέρας! [...]

Προχωρώ ανάμεσα στα σπασμένα μάρμαρα, φτάνω στον Παρθενώνα, ανεβαίνω τα σκαλιά, περνώ ανάμεσα από τις δεκαεφτά κολόνες της νότιας πλευράς και βρίσκομαι στην ανατολική είσοδο του ναού. Τότε σηκώνω τα μάτια μου ψηλά και λέω «καλησπέρα» στον μικρό μου φίλο. Γιατί ο φίλος μου είναι το μαρμάρινο αλογάκι από το άρμα* της Σελήνης που στολίζει εκείνο το μεγάλο τρίγωνο της στέγης, το αέτωμα, όπως το λένε οι αρχαιολόγοι.

Με το αλογάκι έχουμε γνωριστεί εδώ και πολύ καιρό κι η φιλία μας είναι πολύ δυνατή. Είναι από τις φιλίες εκείνες που δεν σβήνουν ποτέ, γιατί τις δένει η ομορφιά και η αγάπη. Το άλογο που αγαπώ – κι ας είναι από πέτρα – για μένα είναι σαν ζωντανό.

Καθώς κανείς το παρατηρεί, κάτω από την επιδερμίδα του ξεχωρίζουν τα κόκαλα του κρανίου.

Είναι κουρασμένο και ιδρωμένο. Το δέρμα του τεντώνει, τα ρουθούνια του τρεμουλιάζουν. Το στόμα του, μισάνοιχτο, πάει να μιλήσει, να βγάλει φωνή. Οι φλέβες του διακρίνονται και είναι γεμάτες δύναμη.
Φεύγοντας, του ρίχνω πάντα μια τρυφερή ματιά. Σκέφτομαι πως είναι μια παρηγοριά για μένα, να υπάρχει μια άλλη ζωή εκεί ψηλά, μέσα στον κόσμο της τέχνης...

Αγγελική Βαρελά, *Το αλογάκι του Παρθενώνα*

Διασκευή

* άρμα: αμάξι που το σέρνουν άλογα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Γιατί επισκέπτεται συχνά την Ακρόπολη αυτός/ή που λέει την ιστορία;***
- ***Πού βρίσκεται το αλογάκι του Παρθενώνα;***
- ***Τι το παράξενο έχει η φιλία που αφηγείται ο επισκέπτης ή η επισκέπτρια του Μουσείου στην Ακρόπολη;***
- ***Περιγράψτε με δικά σας λόγια το αλογάκι.***
- ***Συζητήστε για κάποιο άγαλμα που είδατε σε ένα Μουσείο και το θυμάστε έντονα. Πέστε γιατί σας έκανε εντύπωση.***

Το σχολείο πάει... Μουσείο!

Μουσείο: Ταξίδι στον χώρο και στον χρόνο

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ένα Μουσείο μας μαθαίνει την παράδοση

Οι ελληνικές παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα του λαού μας χάνονται σιγά σιγά. Μια επίσκεψη όμως στο μουσείο είναι ένα ταξίδι και μια γνωριμία με το χτες.

Μαθητές Α' και Β' Δημοτικού:

- «Γέλια, γλέντια και χαρές».
- «Ένα σπίτι απ' τα χρόνια τα παλιά, ένα καλλιτέχνημα». Το ελληνικό λαϊκό σπίτι και η διακόσμησή του.
- «Τα ρούχα κάνουν άνθρωπο και τ' άρματα λεβέντη». Φορεσιές, κοσμήματα και όλα του παλιού καιρού.

Μαθητές Ε' και ΣΤ' Δημοτικού:

- «Θάλασσα πλατειά». Η ζωή της θάλασσας και ο λαϊκός πολιτισμός των ελληνικών νησιών.
- «Και την κυρά την Παναγιά πολύ την προσκυνούμε». Γνωριμία με τους θησαυρούς της εκκλησιαστικής τέχνης.
- «Το ψωμί και το νερό κάνουν τον άνθρωπο γερό»...

● Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης εφαρμόζει προγράμματα σχετικά με την ελληνική παράδοση, όπως «ο Καραγκιόζης», «Ελάτε να πούμε τα κάλαντα και να ζυμώσουμε Χριστόψωμα», «Μάσκες και καρναβάλια της πατρίδας μας», «Χορός και μουσική στον γάμο», «Παραδοσιακά επαγγέλματα» κ .α.

● Στο Μουσείο Ελληνικής Κυκλαδικής Τέχνης (Γουλανδρή) μπορούν τα παιδιά να ασχοληθούν με υλικά όπως ο πηλός, τα χαρτιά κ.λπ. Επίσης, μπορούν να παίξουν ή να δουν κουκλοθέατρο και θέατρο.

● Στο Μπρούκλιν το 1885 δημιουργήθηκε το πρώτο μουσείο για παιδιά, το Children's Museum, με συλλογές σχετικές με τη Φυσική Ιστορία, την Εθνογραφία και τις Θετικές Επιστήμες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Τι μπορεί να δει κανείς σ' ενα Παιδικό Μουσείο;***
- ***Διαβάστε τα προγράμματα των Μουσείων της Αθήνας και κουβεντιάστε τι θα θέλατε να δείτε ή να κάνετε σε ένα από αυτά..***

Πάμε για δείπνο στις Μυκήνες ή στην Κνωσό;

Ένα γεύμα στον αρχαίο κόσμο. Γιατί όχι; Μόνο που μας λείπει η μηχανή του χρόνου. Δεν πειράζει όμως, μπορούμε να κάνουμε μια επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας. Εκεί μας περιμένει η έκθεση «Μινωιτών και Μυκηναίων γεύσεις».

Μουσείο: Διδάσκει Ιστορία...

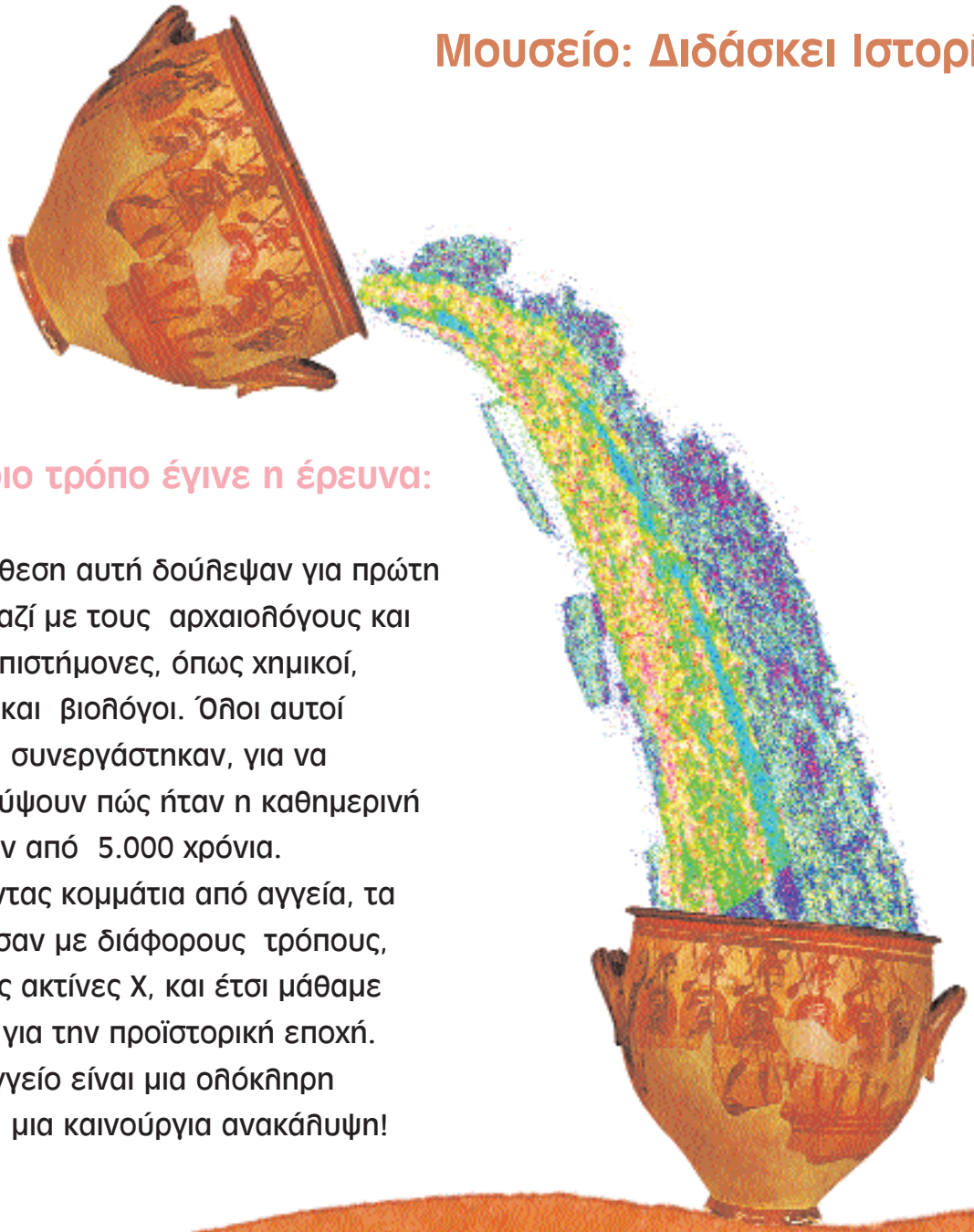

Με ποιο τρόπο έγινε η έρευνα:

Στην έκθεση αυτή δούλεψαν για πρώτη φορά μαζί με τους αρχαιολόγους και άλλοι επιστήμονες, όπως χημικοί, γιατροί και βιολόγοι. Όλοι αυτοί δηλαδή συνεργάστηκαν, για να ανακαλύψουν πώς ήταν η καθημερινή ζωή πριν από 5.000 χρόνια. Παίρνοντας κομμάτια από αγγεία, τα μελέτησαν με διάφορους τρόπους, όπως τις ακτίνες Χ, και έτσι μάθαμε πολλά για την προϊστορική εποχή. Κάθε αγγείο είναι μια ολόκληρη ιστορία, μια καινούργια ανακάλυψη!

Στις αίθουσες του Μουσείου...

Οι Μινωίτες έφτιαχναν εξαιρετικό κρασί. Σε πολλούς αμφορείς βρέθηκε κριθάρι, που μπορεί να σημαίνει ότι παρασκεύαζαν και κάποιο είδος μπύρας.

Η τελευταία αίθουσα έχει τίτλο: «Είσαι ό,τι τρως»! Εδώ έχει γίνει κάτι το ξεχωριστό: οι επιστήμονες πήραν ό,τι έμεινε από τον σκελετό των ανθρώπων εκείνης της εποχής και με τη βοήθεια ειδικών επιστημόνων και των ηλεκτρονικών υπολογιστών έχουμε μπροστά μας τις μορφές τους σαν ζωντανές. Η καλή φυσική κατάσταση του δέρματος σημαίνει ότι οι Μινωίτες και οι Μυκηναίοι είχαν καλή διατροφή.

Η κουζίνα των Μινωιτών:

Οι άνθρωποι εκείνης της εποχής προτιμούσαν τα αιγοπρόβατα. Στο κυνήγι χρησιμοποιούσαν σκύλους. Κόκκινα ελάφια και το κρητικό κατσίκι, ο αίγαγρος, ήταν το συνηθισμένο τους φαγητό. Η έρευνα επίσης μας έδειξε ότι έτρωγαν συχνά ελαιόλαδο και όσπρια. Για παράδειγμα, σ' ένα νεολιθικό σπήλαιο (6.000- 1.700 π.Χ.) στο Γεράνι Ρεθύμνου μαγείρευαν πολλά λαχανικά που τα έτρωγαν με λάδι.

Μαγδαληνή Τσεβρένη
Ερευνητές

«Τρία είναι τα πιο απαραίτητα πράγματα στη ζωή μας: η τροφή, η ενδυμασία και τα αρωματικά έλαια».
(Από κείμενο της προϊστορικής εποχής)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Ποιοι επιστήμονες συνεργάστηκαν στην έκθεση αυτή;*
- *Τι μπορούμε να μάθουμε από ένα αγγείο;*
- *Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει η σύγχρονη διατροφή από τη διατροφή εκείνης της εποχής;*
- *Σκεφτήκατε ποτέ να φτιάξετε ένα Σχολικό Μουσείο; Τι θα βάζατε μέσα; Από ποιους θα ζητούσατε βοήθεια;*

Ξέρετε ότι...

lΕπάρχει μουσείο παιχνιδιών στο Ναύπλιο με συλλογές του 18ου αιώνα;

lΥπάρχει και στην Ελλάδα Μουσείο κέρινων ομοιωμάτων: το Μουσείο Βρέλλη στα Ιωάννινα, με κέρινες κούκλες αγωνιστών από την Επανάσταση του 1821;

lΥπάρχει στο Ναύπλιο και το μοναδικό στον κόσμο Μουσείο... κομπολογιού;

lΥπάρχει στην Μελβούρνη και στην Αδελαΐδα Μουσείο Μεταναστών;

Προσέχω πώς το λέμε:

Μουσείο
- Αρχαιολογικό
- Ιστορικό
- Λαογραφικό
- Παιδικό

Μουσείο:
- Μουσικών Οργάνων
- Φυσικής Ιστορίας

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Θέατρο

η ομογένεια παίζει Θέατρο

ΕΝΟΤΗΤΑ 12η

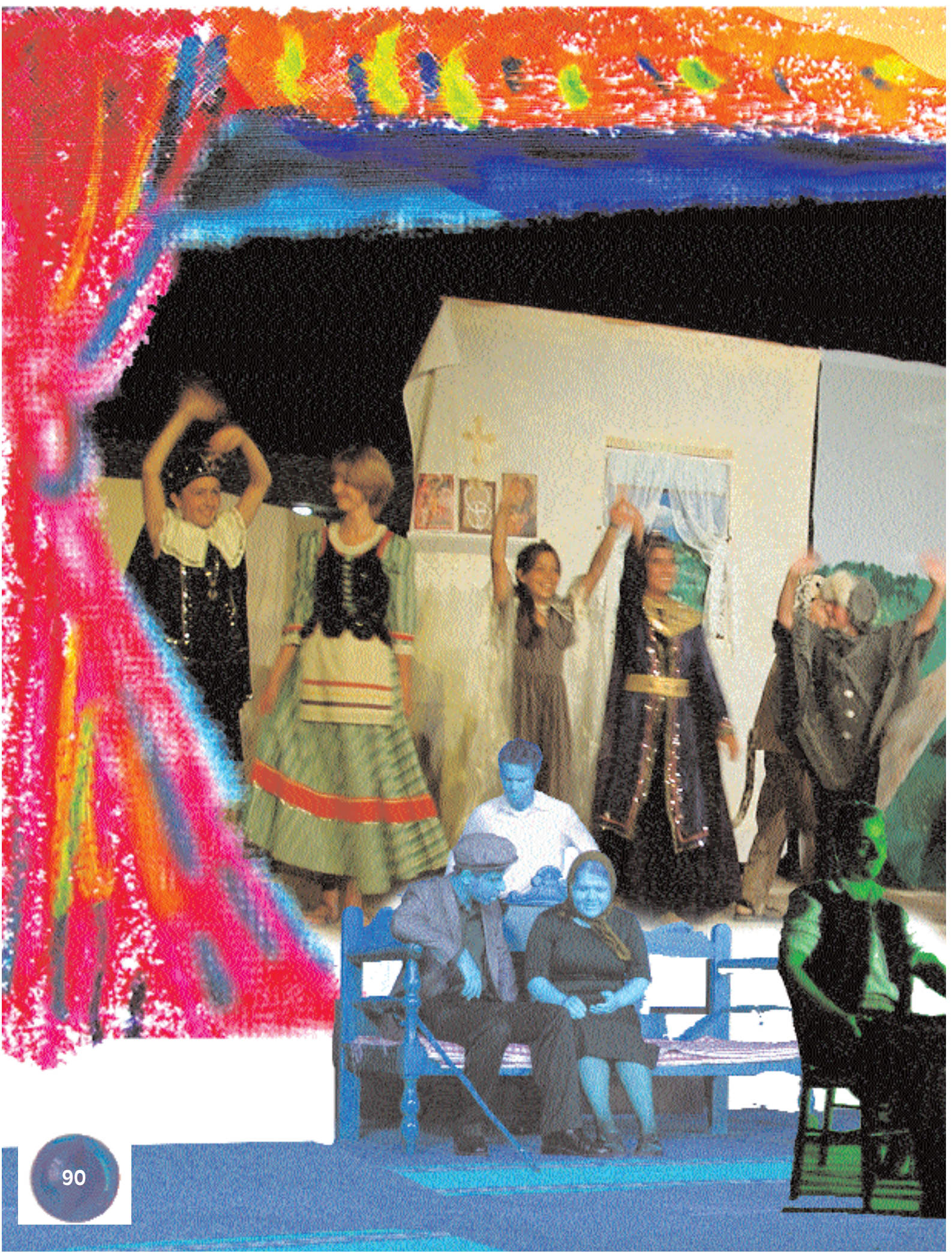

Η Ομογένεια παίζει θέατρο

Την Πέμπτη 2 Ιουλίου ολοκληρώθηκε στο Ρέθυμνο το Παγκόσμιο Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου με την απονομή των βραβείων και των επαίνων στα μέλη των θεατρικών ομάδων. Το πρώτο βραβείο δόθηκε στη θεατρική ομάδα του Τορόντο και το δεύτερο στην ομάδα της Μαριούπολης. Πραγματικός νικητής όμως, ήταν το ελληνικό θέατρο της Διασποράς. Πολλοί μαθητές έβγαιναν για πρώτη φορά στη σκηνή και τα κατάφεραν πολύ καλά. Από τις 26 Ιουνίου έως τις 2 Ιουλίου διαγωνίστηκαν σæ αυτό το φεστιβάλ πέντε ομάδες από διαφορετικές χώρες, την Αυστραλία, τη Γερμανία, τις ΗΠΑ, τον Καναδά και την Ουκρανία. Στις παραστάσεις συμμετείχε και η θεατρική ομάδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης που ανέβασε την παράσταση «Ο Φρίξος και η Έλλη» σε σκηνοθεσία Τηλέμαχου Μουδατσάκι. Ο Φρίξος και η Έλλη ήταν οι πρώτοι μετανάστες. Τα σκηνικά και τα κοστούμια του έργου κέρδισαν τις εντυπώσεις όλων μας.

Με το έργο «Το τραγούδι της γιαγιάς» η θεατρική ομάδα της Αυστραλίας πέτυχε να παρουσιάσει διάφορες σκηνές από τη ζωή της παροικίας. Η νοσταλγία της γιαγιάς για τον παλιό καλό καιρό στην Ελλάδα και οι αναμνήσεις του εγγονού της από ένα σύντομο ταξίδι εδώ ήταν το θέμα της παράστασης. Δύο γενιές, δύο διαφορετικές εποχές. Το κοινό εντυπωσιάστηκε από τα παιδιά της Ουκρανίας, τα οποία κέρδισαν τις καρδιές μας με τις θαυμάσιες χορευτικές επιδόσεις τους και με τον έξυπνο τρόπο δραματοποίησης του γνωστού αισώπειου μύθου «Ο τζίτζικας και τα μυρμήγκια». Η θεατρική ομάδα του Τορόντο δραματοποίησε στίχους από τον «Ύμνο στην

Ελευθερία» του Δ. Σολωμού. «Ο Ποιητής της Ελευθερίας», όπως ονόμασαν το έργο, ήταν γεμάτο δράση και ομορφιά. Λόγος και χορός έδεσαν αρμονικά και συγκίνησαν τους θεατές. Η «Ειρήνη» του Αριστοφάνη, έτσι όπως παρουσιάστηκε από τη θεατρική ομάδα του Σχολείου της Μεταμόρφωσης στη Νέα έόρκη, συνδύασε έξυπνα το αμερικάνικο μιούζικαλ με το χιούμορ της κωμωδίας. Η θεατρική ομάδα του Λυκείου Heilbron της Γερμανίας παρουσίασε, με ευθύνη του κ. Μουχάγιερ, το έργο «Λόγος έπέρ Αδυνάτου» του Λυσία. Η διασκευή έδωσε πολύ ζωντανά τους ανθρώπινους χαρακτήρες της αρχαίας Αθήνας.

Η αυλαία του Παγκόσμιου Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου έπεσε στις 2 Ιουλίου. Η επιτυχία του παρακινεί τους διοργανωτές να συνεχίσουν την προσπάθεια, ώστε ο θεατρικός διαγωνισμός να γίνει θεσμός και δεσμός της Ομογένειας.

Διασκευή

Εφημερίδα *Ρεθεμνιώτικα Νέα,*

4-7-98

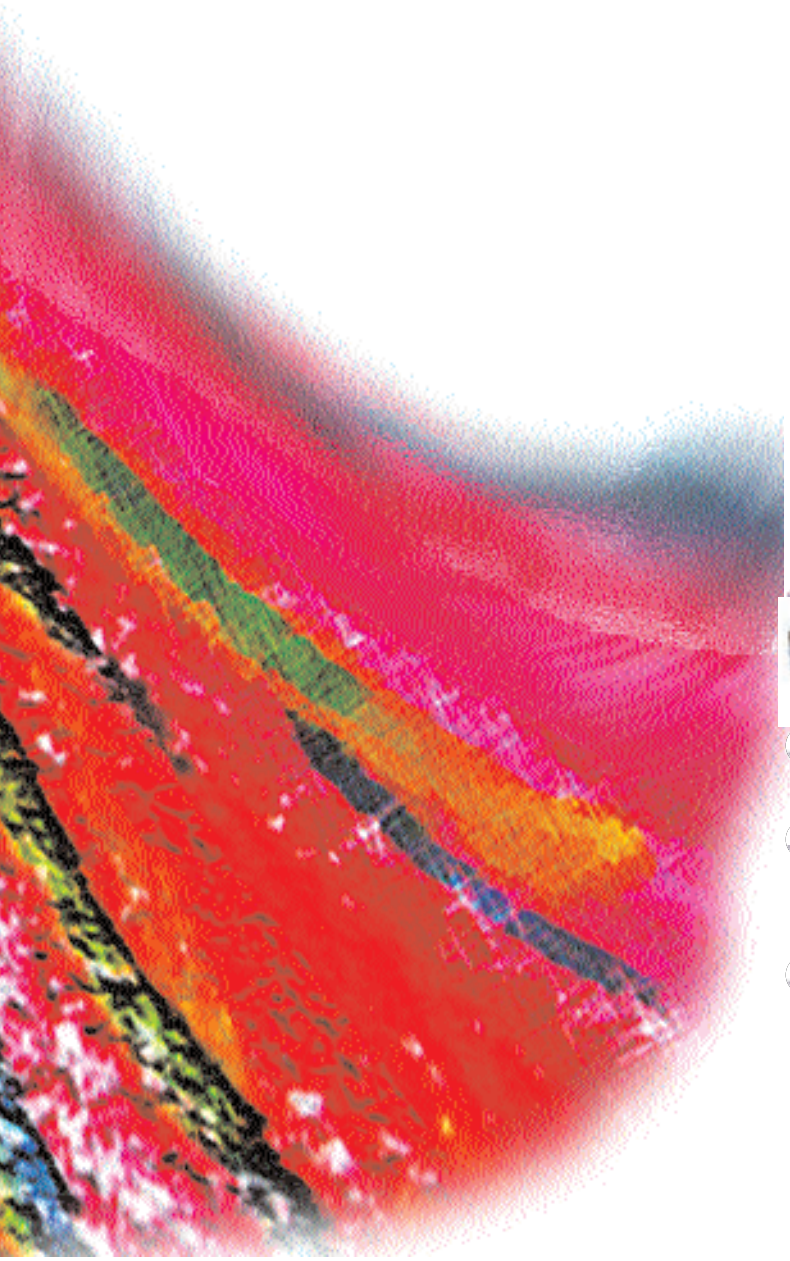

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Ποια εποχή έγινε το Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου και πού;***
- ***Ποιες ομάδες πήραν μέρος στο Φεστιβάλ και σε ποιες δόθηκαν τα δύο πρώτα βραβεία;***
- ***Ποια θεατρικά έργα παρουσίασαν οι θεατρικές ομάδες;***

Ο Φρίξος και η Έλλη

Η μητριά του Φρίξου και της Έλλης, η Ινώ, μισούσε τα δύο αδέλφια, γι' αυτό και προσπάθησε να τα εξοντώσει. Η μητέρα τους όμως, η Νεφέλη, την ώρα που θα θυσίαζαν τα δυο παιδιά, έστειλε από τον ουρανό ένα χρυσόμαλλο κριάρι. Ο Φρίξος και η Έλλη κάθησαν στη ράχη του κι εκείνο άρχισε να πετά πάνω από στεριές και θάλασσες. Τα παιδιά του Ήλιου συντρόφευαν τα δυο αδέρφια στο ταξίδι τους. Παρακάτω θα διαβάσουμε ένα μικρό απόσπασμα από το λιμπρέτο του Τηλέμαχου Μουδατσάκι «Ο Φρίξος και η Έλλη».

Βρισκόμαστε στην αρχή του ταξιδιού, όπου όλα ήταν ευχάριστα. Το κριάρι και ο Φρίξος κουβεντιάζουν τραγουδώντας:

ΤΟ ΚΡΙΑΡΙ:

Ο Ερμής μ' έχει φτερώσει
και ορμή μού έχει δώσει
κι αν ρωτήσεις πώς πετώ,
σούστες έχω θα σου πω·
στο πετσί μου λαστιχάκια
και ένα σμήνος κορδονάκια
που τα παίζει ο θεός
σαν μικρός κουκλοποιός
και μου δίνει κίνηση
και σε σας συγκίνηση.

ΦΡΙΞΟΣ:

Πέτα, πέτα, κριαράκι,
σου γυρνώ το τιμονάκι
που 'χεις δόντια φιλντισένια
και μια ράχη απαλή
απ' ολόχρυσο μαλλί.

Αν διψάσεις, κριαράκι
έχω 'δω για σε νεράκι
σ' ένα κρίνο φυλαγμένο.
Έλα, πέτα μακριά
απ' την κακιά τη μητριά.
.....

Στη διαδρομή όμως, τα παιδιά συνάντησαν άγρια καταιγίδα. Η Έλλη ζαλίστηκε και έπεσε στη θάλασσα. Τότε ο Φρίξος συνέχισε, παρέα με το κριάρι, το περίεργο αεροπορικό ταξίδι!

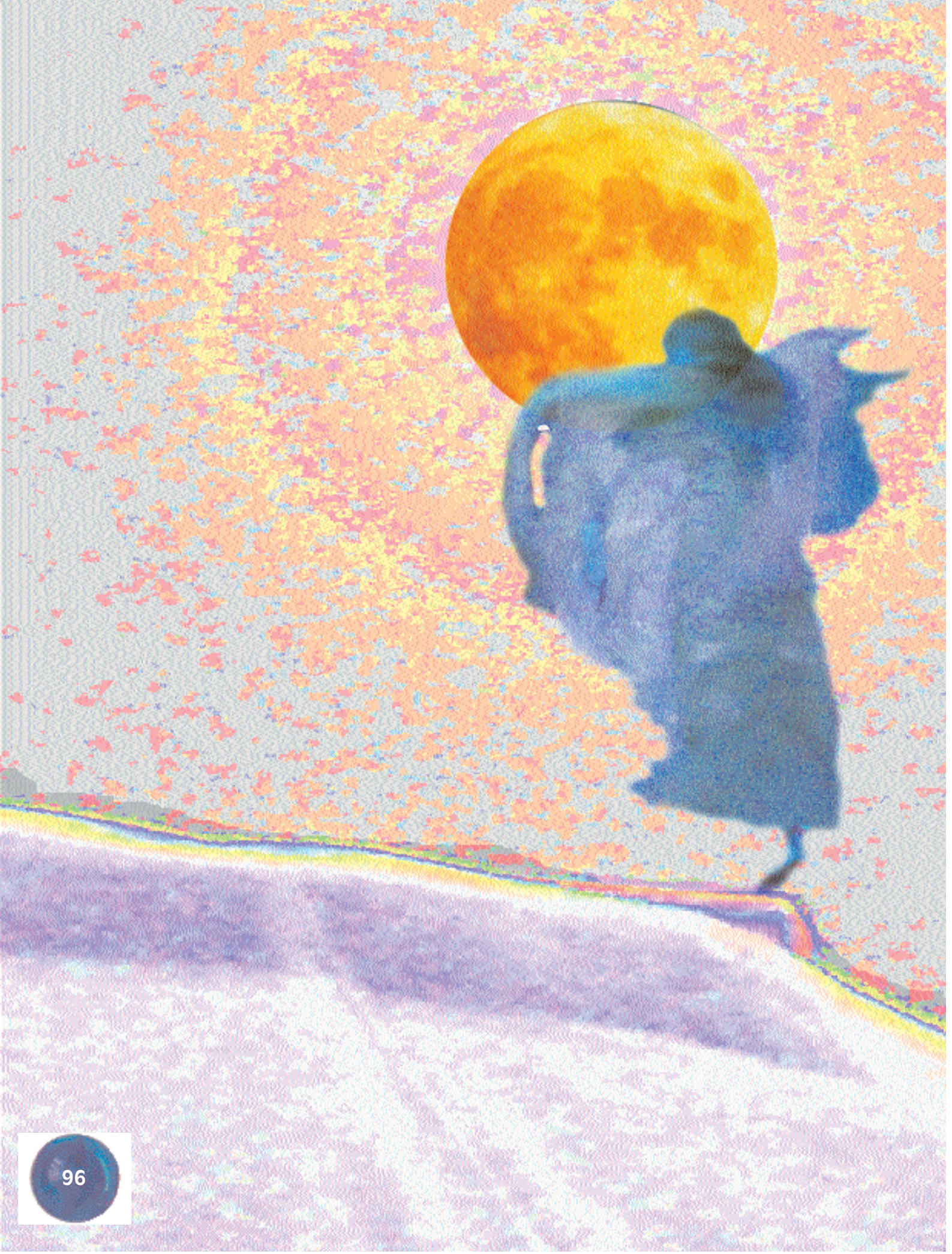

- *Πώς περιγράφεται το κριάρι; Τι παράξενο έχει;*
- *Τι ζητάει ο Φρίξος από το κριαράκι;*
- *Δείτε στην τάξη σας τη βιντεοσκοπημένη παράσταση του έργου «Ο Φρίξος και η Έλλη» και κουβεντιάστε για το ρόλο του κριαριού.*

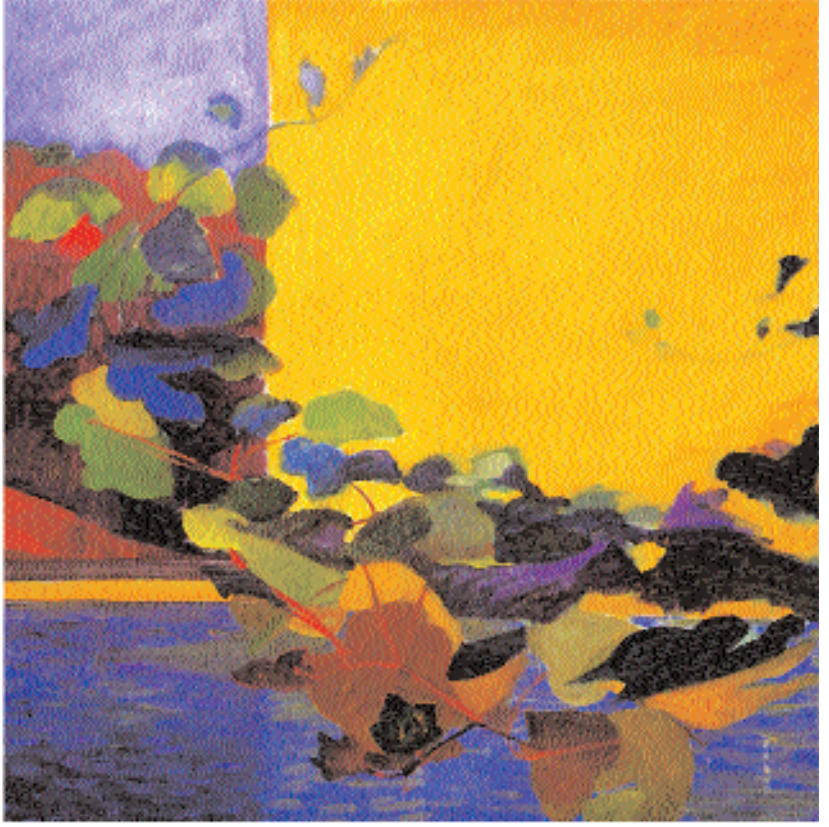

Τι χρώματα, τι

DIGITAL

μουσικές!

ΕΝΟΤΗΤΑ 15α

Αγγελία

Πουλάω σε κασέτες τα εξής άλμπουμ, προς 5 ευρώ το ένα (αν παραγγείλετε δύο, θα έχετε έκπτωση 1,5 ευρώ): Madonna-Ray of Light, Celine Dion-Falling into You, S' il suffisait d'aimer, Music from the motion picture-Titanic, Hanson-Live from Albertane, Πυξ Λαξ-Στίλβη, Γιάννης Κότσιρας-Φύλακας Άγγελος, Τριαντάφυλλος-Η αγάπη δεν περνάει, Τρύπες-Μες στη Νύχτα των Άλλων, Μπλε-Μπλε, Χρήστος Δάντης-Το παλιό μου παλτό και Natalie Imbruglia-Greatest Hits '99. Όποιος ενδιαφέρεται, ας γράψει στη: Γιώτα Θεοφίλου, Παυσανίου 28, 71304 Ηράκλειο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Ποια από τα παραπάνω τραγούδια ή ποιους τραγουδιστές ξέρεις;*
- *Τι μουσική ακούς;*

Έχετε καμιά ιδέα πού να πάμε;

Η Ελένη μένει στην Αυστραλία. Είναι λίγες μέρες που ήρθε στην Αθήνα για να δει τα ξαδέρφια και τους θείους της. Στην Αθήνα θέλει να παρακολουθήσει μια συναυλία ή ένα χορευτικό συγκρότημα. Έτσι, διαβάζει την εφημερίδα μαζί με τα ξαδέρφια της.

Αλέξανδρος: Έρχεται το Σαββατοκύριακο. Να βγούμε έξω και να διασκεδάσουμε. Έχετε καμιά ιδέα πού να πάμε;

Νίκη: Πάμε να δούμε κάποια συναυλία ή κάποιο χορευτικό συγκρότημα; Έχω εδώ το πρόγραμμα από την εφημερίδα.

Ελένη: Για να δούμε, τι γράφει η εφημερίδα ...

ΑΤΖΕΝΤΑ

ΣέΝΑέΛΙΑ

Στην αίθουσα εκδηλώσεων του Διεθνούς Κέντρου Ελληνικών και Μεσογειακών Σπουδών (Σταδίου 5) δίνει σήμερα συναυλία το κουαρτέτο εγχόρδων Elysium String Quartet, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Peter Tiboris. Οι σολίστες Lutz Rath στο βιολοντσέλο, Veronica R. Salas στη βιόλα, Jennifer Tiboris στο βιολί και Gary Levinson επίσης στο βιολί θα ερμηνεύσουν μια σειρά έργων του κλασικού ρεπερτορίου. Κιθάρα θα παίξει η Έλενα Παπανδρέου. Η εκδήλωση θα ξεκινήσει στις 8:30 μ.μ.

Βήμα, 16/9/99

ΧΟΡΟΣ

Σήμερα στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού εμφανίζεται η κομπανία κλασικού ισπανικού χορού España Danza. Το χορευτικό συγκρότημα αποτελείται από είκοσι τέσσερα άτομα, δύο κιθαρίστες και δύο τραγουδίστριες φλαμένγκο, ενώ συμμετέχουν σε αυτό ως καλεσμένοι καλλιτέχνες μεγάλα αστέρια του ισπανικού χορού, όπως η Ελένα Σαντόχα και ο Κρίστομπαλ Ρέγες. Το España Danza δίνει μεγάλη σημασία στις βαθιές ρίζες του φλαμένγκο, καθώς και στις νέες τάσεις του ισπανικού χορού. Το μουσικοχορευτικό πρόγραμμα θα αρχίσει στις 8:30 μ.μ.

Βήμα, 21/9/99

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ

Στη Σύμη και στο πλαίσιο του τοπικού Πολιτιστικού Φεστιβάλ '99 θα τραγουδήσει σήμερα το βράδυ η Δόμνα Σαμίου μαζί με τους συνεργάτες της. Ο τίτλος του μουσικού προγράμματος είναι «Τραγούδια και σκοποί του τόπου μας» όπου θα ακουστούν παραδοσιακά ελληνικά κομμάτια που άντεξαν στον χρόνο. Το πρόγραμμα θα αρχίσει στις 8:30 μ.μ.

Βήμα, 16/9/99

ΠΙΤΕΡ ΠΑΝ. Του Τζ. Μπάρι. Διασκευασμένο μιούζικαλ των Ν. Νικολάου, Χρ. Κελαντώνη. Ριάλτο, Κυψέλης 54 και Αγ. Μελετίου, Κυριακή 11 π.μ., 3 μ.μ. Εισιτήριο: 3.000 δρχ.

Αθηνόραμα, 5-11/11/1999,

ΧΕΝΣΕΛ ΚΑΙ ΓΚΡΕΤΕΛ. Όπερα του Χούμπερτιγκ βασισμένη στο παραμύθι των Γκριμ. Σε θεατρική διασκευή της Κάρμεν Ρουγγέρη και μουσική διεύθυνση Δημήτρη Κατσίμπα. Λυρική Σκηνή, Ακαδημίας 59-61. Την Κυριακή 7, 14, 21, 28/11, 12:00. Εισιτήριο: 2.000, 1.200 δρχ.

Αθηνόραμα, 5-11/11/1999

- ***Ποιες εκδηλώσεις γίνονται στην Αθήνα;***
- ***Ποιες γίνονται αλλού; Πού;***
- ***Τι εκδηλώσεις είναι;***
- ***Ποιοι εμφανίζονται;***
- ***Ποιοι συμμετέχουν;***
- ***Τι ώρα ξεκινάει η κάθε εκδήλωση;***

JAZZ PROMOTIONS PRESENTS: «ΠΑΡΤΕ ΤΑ ΟΛΑ» TOUR
ANNA VISSI
LIVE IN CONCERT THE FIRST TIME IN AUSTRALIA
SYDNEY: FRIDAY
Sydney Entertainment Centre
For Ticket Enquiries Call:
Ticketek Ph: 9266 4848

ΈΠΑΡΧΟΈΝ ΑΚΟΜΑ ΚΑΛΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

ΣΈΝΑΈΛΙΕΣ
Μουσικές γέφυρες από Ελλάδα, Ινδία, Ρουμανία, Αλβανία και Γιουγκοσλαβία
Εθνικές συναντήσεις στο Θέατρο Πέτρας
Βήμα, 16/9/99

MELBOURNE:
SATURDAY
Melbourne Entertainment Centre
(Glass House)
For Ticket Enquiries Call:
Bass Ph: 11 500

ADELAIDE
SUNDAY
Adelaide Entertaiment Centre
For Ticket Enquiries Call:
Bass Ph: 13 1246
Στο Entertaiment Centre στη Μελβούρνη θα υπάρχουν 2.500 εισιτήρια για όρθιους μπροστά στο Stage.
ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΈ $63
Τα εισιτήρια κυκλοφόρησαν από τις 21 Απριλίου.

Εφημερίδα *Νέος Κόσμος*, 3/7/1997,
Ομάδα Αυστραλίας

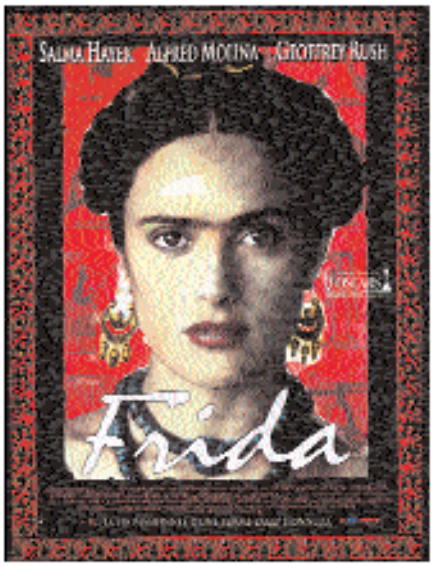

Πάμε να δούμε;

Ελένη: Τι λέτε; Πάμε να δούμε το έργο «Χένσελ και Γκρέτελ»; Στην εφημερίδα λέει ότι είναι όπερα.
Αλέξανδρος: Το έχω δει παλιότερα. Γιατί δεν πάμε να δούμε τον «Πίτερ Παν»; Νομίζω ότι θα είναι καλή παράσταση.
Νίκη: Εγώ άκουσα ότι είναι πολύ καλό το μουσικό πρόγραμμα της Δόμνας Σαμίου.
Ελένη: Ναι, αλλά δεν είναι σήμερα στην Αθήνα! Είναι στη Σύμη.
Νίκη: Γιατί δεν πάμε να δούμε το ισπανικό συγκρότημα που χορεύει φλαμένγκο;
Αλέξανδρος: Εμένα δεν μου αρέσει το φλαμένγκο.
Ελένη: Θα 'θελα να δω την Άννα Βίσση.
Νίκη: Μα, η Άννα Βίσση είναι τώρα στην Αυστραλία!
Ελένη: Λοιπόν, τι λέτε; Πάμε να δούμε τον «Πίτερ Παν»;

Νίκη: Εντάξει.
Αλέξανδρος: Συμφωνώ. Να πούμε στη μαμά να πάρει τηλέφωνο και να κρατήσει θέσεις σε μια μπροστινή σειρά για να βλέπουμε καλά! Ή να ανεβούμε και να καθίσουμε στον εξώστη!
Νίκη: Όμως, Αλέξανδρε, δεν θα μιλάς, όπως την άλλη φορά. Να μη σου λένε πάλι οι διπλανοί «Ησυχία, παρακαλώ! Ησυχία!».
Αλέξανδρος: Μα, δεν μιλούσα εγώ, εσύ μιλούσες!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *που αποφασισαν να πανε τα παιδιά;*
- *Σε ποιες παραστάσεις προτιμάς να πηγαίνεις και γιατί; Είδες πρόσφατα κάποιο χορευτικό συγκρότημα; Ποιο;*

Μουσική μέσα στην τάξη

Η Τατιάνα είναι μαθήτρια της έκτης τάξης. Πριν λίγες μέρες μετακόμισε με τους γονείς της σε άλλη γειτονιά. Εκτός από γειτονιά, άλλαξε και σχολείο. Έτσι, την πρώτη μέρα που πήγε στο νέο της σχολείο είχε μεγάλη αγωνία. Παρακάτω μας περιγράφει τι έγινε:

Την πρώτη μέρα που μπήκα στην τάξη μου, ώσπου να βολευτώ στο καρεκλάκι μου και να βάλω την τσάντα μου μέσα στο τραπεζάκι που άνοιγε σαν καπάκι από πάνω, έτρεμα λίγο από μέσα μου σαν να κρύωνα, κι έτσι σήκωσα τα μάτια μου να δω τον δάσκαλο.[...] Εκείνος μας χαμογέλασε και μας είπε «καλημέρα». Μετά έβαλε ένα καρεκλάκι, απ' αυτά που ήταν για τα παιδιά, μπροστά από το τραπέζι που το είχε για έδρα, πήρε ένα βιολί από μια θήκη, κάθισε στο καρεκλάκι, έβαλε ένα άσπρο μαντίλι ανάμεσα στο βιολί και στο σαγόνι του, έγειρε το κεφάλι κι άγγιξε τις χορδές με το δοξάρι. Τι όμορφη που έγινε η τάξη μας! Κι από εκείνα τα δυο μεγάλα παράθυρα πόσος ήλιος κι ουρανός πέρασε μέσα! Κι από το βιολί πόση γλύκα νιώθαμε! Κι όλη η τάξη γέμισε τραγούδι που στάθηκε πάνω στις κομμένες ανάσες μας. Όταν ο δάσκαλος σταμάτησε, μας είπε τα λόγια από την προσευχή που είχε παίξει, μετά σιγανά άρχισε να την τραγουδάει και να τη δένει με τους ήχους του βιολιού. Σε λίγο ο δάσκαλος, τα παιδιά, η τάξη με τα μεγάλα παράθυρα, τον ουρανό και τον ήλιο, γίναμε όλοι ένα τραγούδι, μια προσευχή [...].

Όμως, τι κρίμα, το τραγούδι τέλειωσε, σαν να 'μεινε στη μέση ένα παραμύθι· κι ο δάσκαλος έβαλε στη θήκη το βιολί.

Θέτη Χορτιάτη, *Ο Δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι*
Διασκευή

- *Που ακουνε μουσικη τα παιδια της ιστορίας;*
- *Πώς ένιωθαν τα παιδιά όταν άκουγαν τη μουσική;*

όλοι παζί για

τη λευτεριά

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η

Στον Αγώνα όλοι βοηθούν

Άνοιξη ήταν και τότε, όταν οι Τούρκοι πήραν την Κωνσταντινούπολη· 29 Μαίου 1453! 25 Μαρτίου 1821. Πάλι Άνοιξη! Η τελευταία όμως της σκλαβιάς. Μεγάλη στιγμή!

Όλοι περίμεναν τη μεγάλη στιγμή της Επανάστασης. Αυτή όμως, η μεγάλη στιγμή είχε πίσω της τετρακόσια χρόνια προετοιμασίας, τετρακόσια χρόνια προσπάθειας να μη σβήσει ο Ελληνισμός, να μη σβήσει η φλόγα της ελευθερίας. Οι κλέφτες έζησαν στα βουνά ανεξάρτητοι και συχνά πολεμούσαν τον κατακτητή.
Αρκετοί νησιώτες έγιναν ναυτικοί και έμποροι, γνωστοί σε όλα τα λιμάνια της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου. Στην Επανάσταση έκαναν τα εμπορικά τους πλοία πολεμικά.

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης Έλληνες απ' όλα τα μέρη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας πήραν τον δρόμο της ξενιτιάς κι έγιναν πρόσφυγες. Στα μέρη που πήγαν συνάντησαν πολλές δυσκολίες· δούλεψαν όμως, σκληρά και πρόκοψαν.
Πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στην Οδησσό, στο Βουκουρέστι, στο Παρίσι, στη Βενετία, στην Τεργέστη· εκεί δημιούργησαν γειτονιές, έχτισαν εκκλησίες, σχολεία, άνοιξαν καταστήματα, τυπογραφεία, βιβλιοπωλεία, καφενεία και αργότερα λέσχες και θέατρα. æΕτσι οργάνωσαν τις παροικίες.
Όσοι ασχολήθηκαν με το εμπόριο έγιναν μεγαλέμποροι, έβγαλαν πολλά χρήματα και έφτιαξαν μεγάλες περιουσίες. Όλοι αυτοί, καθώς και άλλοι, άνθρωποι των Γραμμάτων, ανώτεροι υπάλληλοι στη χώρα που

Ο Ξάνθος

Ο Τσακάλωφ

Ο Σκουφάς

ζούσαν, αλλά και απλοί άνθρωποι, είχαν πάντα το όνειρο της Λευτεριάς. Στην προετοιμασία του Αγώνα έδωσαν μεγάλα ποσά.

Λίγο πριν την Επανάσταση, το 1814, ο Ξάνθος, ο Τσακάλωφ και ο Σκουφάς ίδρυσαν στην Οδησσό τη Φιλική Εταιρεία. Οι Φιλικοί διέδωσαν την ιδέα του Ξεσηκωμού και τη διοργάνωση του Αγώνα.

Μέλος της Φιλικής Εταιρείας ήταν και ο υπουργός των Εξωτερικών της Ρωσίας Ιωάννης Καποδίστριας και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης.

1. Λάβαρα του Αγώνα
2. Φόρτωμα καραβιού στη Ρόδο (19ος αιώνας)
3. Οδησσός: Η οδός Ελλήνων όπως είναι σήμερα

Ο Αγώνας φουντώνει

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος γεννήθηκε στην Ιθάκη. Ο πατέρας του ήταν περίφημος Κλέφτης. Ο Οδυσσέας ήταν ατρόμητος και είχε στρατηγικές ικανότητες. Τον Μάιο του 1821 αντιμετώπισε τον Ομέρ Βρυώνη στο Χάνι της Γραβιάς με μεγάλη γενναιότητα.
Το δημοτικό τραγούδι λέει για τον Οδυσσέα Ανδρούτσο:

Σαν πύργος ειν' οι πλάτες του,
σαν κάστρο η κεφαλή του
και τα δασιά τα στήθια του
τοίχος χορταριασμένος.

Χάρτης Επανάστασης της Μολδοβλαχίας.

Ο λόρδος Μπάυρον

Ο Λόρδος Μπάυρον είναι πολύ σημαντικός Άγγλος ποιητής και ένας από τους πιο γνωστούς φιλέλληνες. Βοήθησε την Επανάσταση, οργάνωσε επιτροπές για τον Αγώνα των Ελλήνων και ήρθε στο Μεσολόγγι το 1823, όπου και πέθανε περίπου ένα χρόνο αργότερα. Στο ποίημά του «Νησιά της Ελλάδας» εκφράζει τη σκέψη του και την αγάπη για τον Ελληνισμό.

- *Πώς κατάφεραν οι Έλληνες να κρατήσουν ζωντανή τη μνήμη του Ελληνισμού και τη φλόγα για την Ελευθερία;*
- *Γιατί έφυγαν από τον τόπο τους οι Έλληνες μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης;*
- *Σε ποια μέρη εγκαταστάθηκαν και με τι ασχολήθηκαν;*
- *Ποια θέση είχαν οι Έλληνες της παροικίας στην κοινωνική ζωή της πόλης;*
- *Ψάξτε στα αρχεία της παροικίας σας για στοιχεία που έχουν σχέση με την Ιστορία του Ελληνισμού στον τόπο και στη χώρα που μένετε.*

Κείμενο της Φιλικής Εταιρείας γραμμένο στη μυστική γλώσσα των Φιλικών

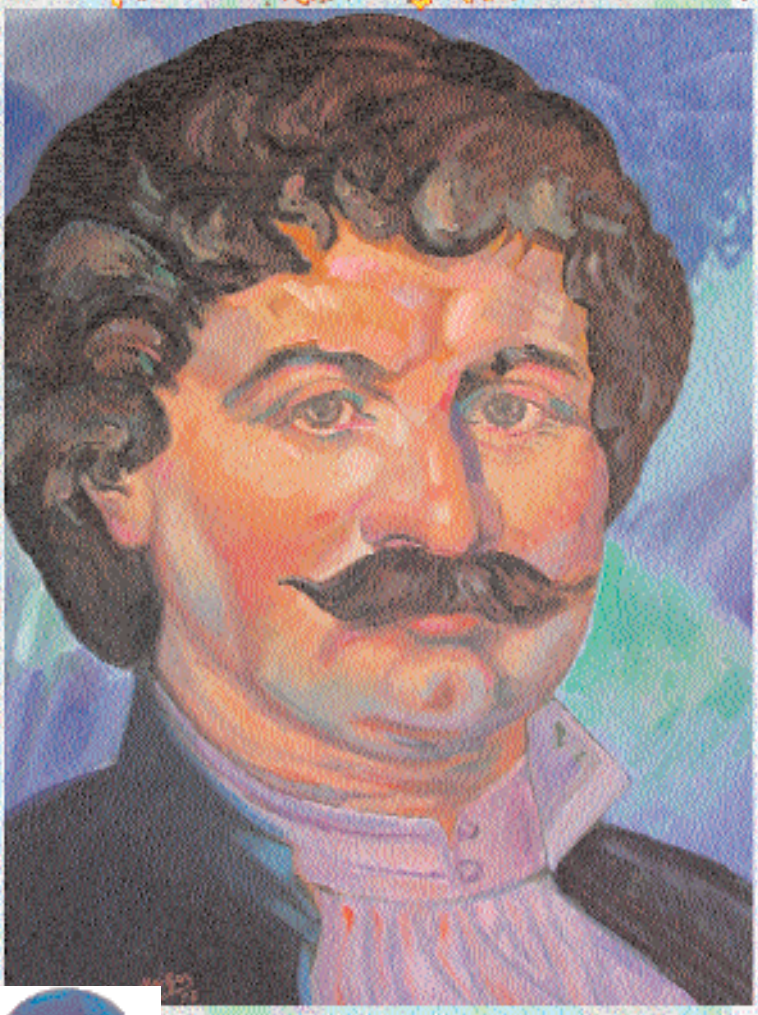

Ο Ρήγας Φεραίος

Η σύλληψη του Ρήγα

Στις 19 Δεκεμβρίου του 1797 ο Ρήγας και ο Περραιβός φτάνουν από τη Βιέννη στην Τεργέστη. Από 'κει θέλουν να περάσουν με πλοίο στην υπόδουλη Ελλάδα και να ξεσηκώσουν τους Έλληνες εναντίον των Τούρκων. Το ίδιο βράδυ, ο Ρήγας κι ο Περραιβός συναντούν σε ένα καφενείο της Τεργέστης τον καπετάνιο του καραβιού. Κανονίζουν να φορτώσουν την άλλη μέρα στο καράβι τις προκηρύξεις και το άλλο επαναστατικό υλικό που είχαν τυπώσει στη Βιέννη. Μόλις όμως, γυρίζουν στο ξενοδοχείο τους, τους συλλαμβάνει η αυστριακή αστυνομία. Στο παρακάτω απόσπασμα παρακολουθούμε τη σκηνή της ανάκρισης του Ρήγα.

Άνοιξε η θύρα και μπήκαν άνθρωποι, πέντε, έξι, οχτώ, κι άλλοι μείνανε απέξω στον διάδρομο και κοιτάνε μέσα. Είναι ο Διευθυντής της Αστυνομίας του Τριεστιού, είναι δυο τρεις υπάλληλοι, μερικοί αστυνομικοί δίχως στολή. Ο Διευθυντής άρχισε να μιλάει στα γερμανικά. Ένας υπάλληλος κάθισε μπρος στο τραπέζι και γράφει:

– Το όνομά σου;

– Ρήγας Βελεστινλής... Βε-λε-στιν-λής.

– έπήκοος;

– Οθωμανός.

– Γεννηθείς;

– Στη Βλαχία.

– Το έτος;

– 1757.

– Θρησκεύματος;

– Χριστιανός Ορθόδοξος.

– Επάγγελμα;

– Έμπορος.Τα συνηθισμένα.

Ύστερα ο Διευθυντής λέει ηχηρά:

– Εν ονόματι του νόμου, Ρήγα Βελεστινλή, συλλαμβάνεσαι!

Θανάσης Πετσάλης-Διομήδης,

Οι Μαυρόλυκοι

Διασκευή

- ***Σε ποια πόλη τύπωσε το επαναστατικό υλικό ο Ρήγας και σε ποια συνελήφθη;***
- ***Τι ήθελε να κάνει στην Τεργέστη;***
- ***Τι θυμάστε από τις προηγούμενες τάξεις για τον Ρήγα;***

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Πάσχα

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η

Πάσχα στον κόσμο

Σε όλο τον χριστιανικό κόσμο, Μεγάλη Εβδομάδα σημαίνει νηστεία, προσευχή και συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις, σε ανάμνηση των Θείων Παθών. Σ' εμάς, η πιο όμορφη από αυτές τις εκδηλώσεις είναι το στόλισμα και η περιφορά του Επιταφίου, ένα έθιμο που έχουν μόνο οι ορθόδοξοι χριστιανοί.

Οι Καθολικοί, αντί γι' αυτή τη συμβολική εκδήλωση, σε πολλές χώρες κάνουν κανονική αναπαράσταση του Θείου Δράματος. Στους δρόμους πολλών πόλεων τη Μεγάλη Παρασκευή γίνονται εκδηλώσεις που θυμίζουν σκηνές από την Καινή Διαθήκη και άλλες εποχές: Ρωμαίοι στρατιώτες, άρματα, πλήθος κόσμου ντυμένοι με φορεσιές της εποχής εκείνης και φυσικά ένας πιστός που παριστάνει τον Χριστό και τα Πάθη του.

Οι πιο πολλές και εντυπωσιακές αναπαραστάσεις γίνονται στην Ιερουσαλήμ. Η ιστορική πόλη τις ημέρες του Πάσχα πλημμυρίζει από Χριστιανούς όλων των Εκκλησιών, που έρχονται να ζήσουν τη συγκίνηση των ημερών στα μέρη που μαρτύρησε ο Χριστός. Στο μεγάλο αυτό κέντρο του Χριστιανισμού, οι εκδηλώσεις αρχίζουν την Κυριακή των Βαΐων με την αναπαράσταση του Δρόμου του Μαρτυρίου. Σε όλες τις εκδηλώσεις συμμετέχουν κάθε χρόνο πολλοί πιστοί, που ζουν τις μεγάλες στιγμές του Θείου Δράματος.

Ο ρεπόρτερ Σαΐνης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Πώς γιορτάζεται το Πάσχα στην Ιερουσαλήμ;***
- ***Κουβεντιάστε στην τάξη πώς γιορτάστηκε το Πάσχα του 2002 στην ίδια πόλη.***

Ανάσταση

Οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι, επειδή φοβήθηκαν μήπως οι μαθητές του Ιησού κλέψουν το σώμα του, διέταξαν να ασφαλιστεί ο τάφος κι έβαλαν φρουρά. Ξαφνικά τη νύχτα έγινε μεγάλος σεισμός και ένας άγγελος κύλησε την πέτρα και κάθησε πάνω της.
Το πρωί η Μαρία η Μαγδαληνή, η Μαρία του Ιακώβου και η Σαλώμη βρήκαν τον τάφο ανοικτό. Μπήκαν μέσα και είδαν δυο άντρες με αστραφτερές στολές. «Γιατί ζητάτε τον ζωντανό με τους νεκρούς; Πηγαίνετε να πείτε στους μαθητές του πως αναστήθηκε...».
Έτσι κι έγινε. Τότε δυο μαθητές Του έτρεξαν προς τον τάφο...

Ο Ιωάννης έφθασε πρώτος, μα δεν τόλμησε να μπει μέσα, παρά έσκυψε μόνο και είδε χάμω τα σάβανα. Ο ορμητικός όμως, Πέτρος μπήκε ολόισα στον τάφο και είδε πως ήταν άδειος. Δεν βρήκε παρά τα σάβανα ριγμένα χάμω και παραπέρα χωριστά τυλιγμένο το σουδάρι* που σκέπαζε το κεφάλι. Τότε μπήκε ο Ιωάννης και είδε. Τότε πίστεψαν και οι

δυο τα λόγια της Μαγδαληνής, πως κάποιος ήλθε και πήρε το σώμα του Ιησού. Βγήκαν έξω οι μαθητές και μελαγχολικοί γύρισαν σπίτι τους.
Η Μαγδαληνή όμως, έμεινε εκεί, κλαίγοντας για τον χαμό του Κυρίου της. Έσκυψε να κοιτάξει μέσα, να δει πάλι το μέρος όπου τον είχαν βάλει την παραμονή, και εκεί βλέπει δύο αγγέλους κάτασπρα ντυμένους και καθισμένους ο ένας στο προσκέφαλο και ο άλλος στα πόδια του μέρους όπου πριν βρισκόταν το σώμα του Ιησού. Και της λέγουν εκείνοι:
– Γυναίκα, γιατί κλαις;
Τους αποκρίθηκε θρηνώντας:
– Πήραν τον Κύριό μου, και δεν ξέρω πού τον έβαλαν!
Και καθώς το είπε, στράφηκε πίσω και εκεί μπροστά της βλέπει τον Ιησού όρθιο. Μα δεν τον γνώρισε. Και της είπε ο Ιησούς:

– Γυναίκα, γιατί κλαις; Ποιον ζητάς;
Εκείνη νομίζοντας πως είναι ο περιβολάρης, παρακλητικά του είπε:
– Κύριε, αν εσύ τον σήκωσες, πες μας πού τον έβαλες, και εγώ τον παίρνω.
Της λέγει ο Ιησούς:
– Μαρία,...
Μεμιάς τον αναγνώρισε. Τ' όνομά της, ο ήχος της φωνής του της το φανέρωσαν.
– Ραββουνί*! φώναξε, και έπεσε στα πόδια του.
Μα ο Ιησούς σταματώντας την ορμή της αγάπης της, ήρεμα της είπε:
– Μη με αγγίζεις. Γιατί ακόμα δεν ανέβηκα στον Πατέρα μου. Πήγαινε, όμως, στους αδελφούς μου και πες τους: Ανεβαίνω στον Πατέρα μου και Πατέρα σας, και Θεό μου και Θεό σας.

Π. Δέλτα, *Η ζωή του Χριστού*
Διασκευή

*σουδάρι= μαντήλι
*Ραββουνί = δάσκαλε

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Πως έμαθαν οι μαθητές του Χριστού ότι ο τάφος ήταν αδειανός;*
- *Ποιοι μαθητές Του έτρεξαν πρώτοι; Και τι έκαναν;*
- *Σε ποιον εμφανίστηκε ο Ιησούς και τι είπε;*

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ο Χριστιανισμός

η αναπαράσταση
η σκηνή
η εκδήλωση

το σταυροδρόμι

αστραφτερός, -ή, -ό
εντυπωσιακός, -ή, -ό
μελαγχολικός, -ή, -ό
ντυμένος, -η, -ο
συμβολικός, -ή, -ό

πλημμυρίζω

έξαφνα
κάτασπρα

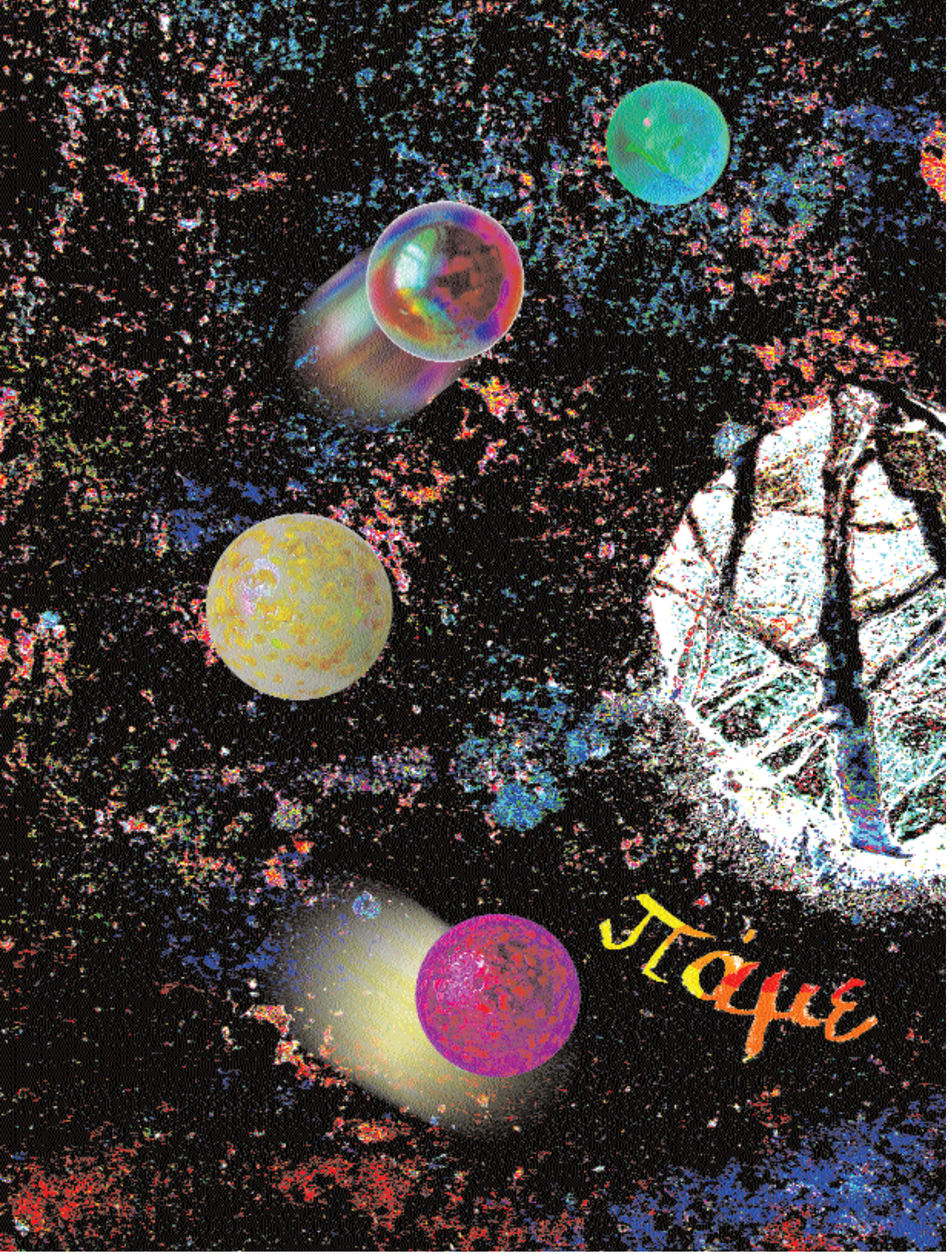
Πάμε

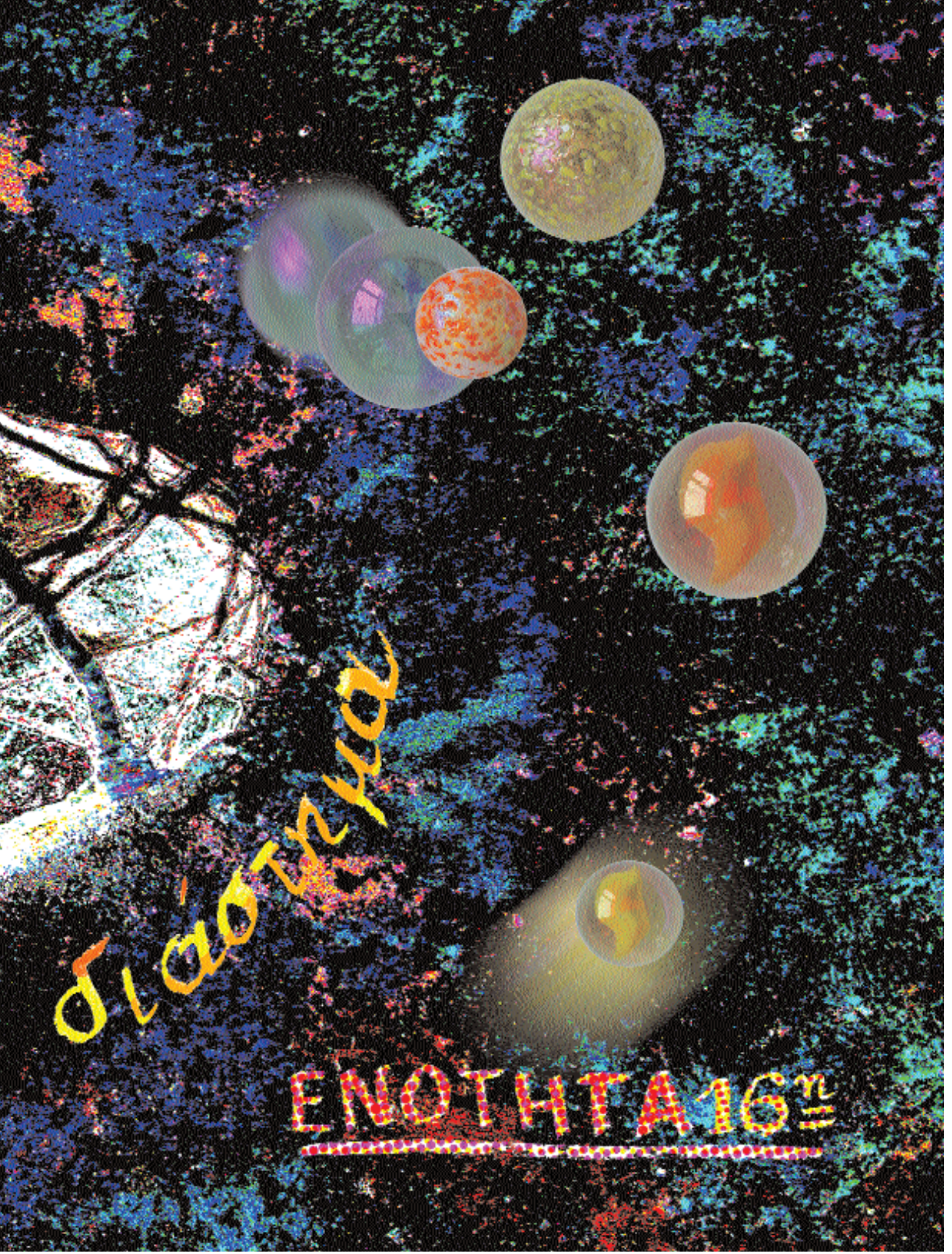
διάστημα
ΕΝΟΤΗΤΑ 16η

Πάμε... διάστημα;

1957: Πρώτη πτήση στο διάστημα με το διαστημόπλοιο Σπούτνικ. Πλήρωμα... μια σκυλίτσα, η Λάικα.

1961: Ο Ρώσος Γιούρι Γκαγκάριν ήταν ο πρώτος άνθρωπος που ταξίδεψε στο διάστημα με το σοβιετικό διαστημόπλοιο Βοστόκ 1.

1969: Τρεις Αμερικανοί αστροναύτες ταξίδεψαν στη Σελήνη με το διαστημόπλοιο Απόλλων 11.

1975: Τα πληρώματα του διαστημόπλοιου Απόλλων των ΗΠΑ και Σογιούζ της τότε ΕΣΣΔ συναντήθηκαν στο Διάστημα.

Σήμερα: Διαστημικοί σταθμοί περιφέρονται γύρω από τη γη. Αστροναύτες και μελετητές ζουν κατά καιρούς μέσα σ' αυτούς. Πώς είναι η ζωή στο διάστημα με την έλλειψη βαρύτητας; Διαβάστε παρακάτω:

- Το πλύσιμο είναι δύσκολη υπόθεση, γιατί το νερό αιωρείται*. Οι ταξιδιώτες του διαστήματος έχουν ειδικά λουτρά, στα οποία το νερό απορροφάται, ώστε να μην διασκορπίζονται οι σταγόνες του.
- Οι ταξιδιώτες του διαστήματος αλλάζουν... πρόσωπο. Η εμφάνιση του προσώπου των αστροναυτών αλλάζει σημαντικά

και δεν μπορούν να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους στον καθρέφτη. Τα μάτια τους λοξεύουν, οι φλέβες στο σβέρκο και το μέτωπό τους φουσκώνουν.

◆ Οι ταξιδιώτες του διαστήματος κοιμούνται... όρθιοι. Οι αστροναύτες κοιμούνται μέσα σε υπνόσακους που είναι καρφωμένοι στα τοιχώματα του διαστημόπλοιου. Βέβαια, η ζωή στο διάστημα έχει και ένα καλό. Οι κοιμισμένοι αστροναύτες δεν ροχαλίζουν ποτέ!

◆ Οι αστροναύτες ξύνουν τη μύτη τους σε μια προεξοχή με ανώμαλη επιφάνεια που βρίσκεται στο εσωτερικό της περικεφαλαίας τους. Το ίδιο κάνουν και με τα αφτιά τους. Αν βρείτε καμιά καλύτερη μέθοδο, ειδοποιήστε αμέσως τη NASA. Χιλιάδες αστροναύτες του μέλλοντος θα σας ευγνωμονούν για πάντα!

*αιωρείται: πετάει στον αέρα

40 χρόνια περιμένουν... κύματα εξωγήινων

Πολλοί πάνω στην γη πιστεύουν ότι κάπου στο χάος του απέραντου σύμπαντος θα πρέπει να υπάρχουν κι άλλοι σαν εμάς· θα πρέπει, δηλαδή, να μην είμαστε η μοναδική περίπτωση «νοημοσύνης» στο σύμπαν.

- ***Ποια απο τις εμπειριες της ζωης στο διάστημα σε συναρπάζει;***
- ***Τι δεν μπορείς να στερηθείς, αν ζήσεις στο διάστημα;***

Πάμε στο μέλλον και στο διάστημα

Σε έναν διαστημικό σταθμό του μέλλοντος ο Ρόυ, μετά από ένα ταξίδι στο διάστημα, ετοιμάζεται να κατέβει στη Γη. Εκεί συναντάει τρία αδέρφια. Τα αδέρφια αυτά ζουν στον Άρη και κατεβαίνουν για πρώτη φορά.

– Είμαι ο Τζον Μουρ, είπε το αγόρι, και αυτές είναι οι αδερφές μου, η Ρούμπυ και η Μέυ. Είναι η πρώτη φορά που ερχόμαστε στη Γη.

– Εννοείς ότι έχετε γεννηθεί στον Άρη;

– Ναι. Ερχόμαστε στην πατρίδα, για να σπουδάσουμε στο κολέγιο...

Παρ' ολίγο να ρωτήσω: «Δηλαδή, δεν υπάρχει καλή εκπαίδευση στον Άρη;». Αλλά ευτυχώς συγκράτησα τον εαυτό μου έγκαιρα. Οι άποικοι είναι πολύ ευαίσθητοι σε κάθε είδους κριτική του πλανήτη τους, ακόμα κι αν δεν είχε γίνει επίτηδες. Μισούν άλλωστε την λέξη «άποικος» και είναι καλύτερα να την αποφεύγει κανείς, τουλάχιστον μπροστά τους. Αλλά ούτε και «Αρειανούς» μπορείς να τους αποκαλείς, γιατί αυτή η λέξη χρησιμοποιείται για τους ντόπιους κατοίκους του πλανήτη.

– Ψάχνουμε για τίποτα ενθύμια να πάρουμε μαζί μας στην πατρίδα; είπε η Ρούμπυ. Τι θα έλεγες γι' αυτόν τον ωραίο χάρτη των αστεριών;

– Προτιμώ εκείνον τον σκαλισμένο μετεωρίτη, είπα. Αλλά είναι πολύ ακριβός...

Είχαμε να πούμε παρά πολλά με τους νέους φίλους μου και οι ώρες που περάσαμε, περιμένοντας το σκάφος, κύλησαν πολύ γρήγορα. Η ζωή στον Άρη μού φαινόταν τόσο εξωτική όσο και η ζωή στη γη για την οικογένεια Μουρ. Ο Τζον είχε μια μεγάλη συλλογή από φωτογραφίες που είχε τραβήξει ο

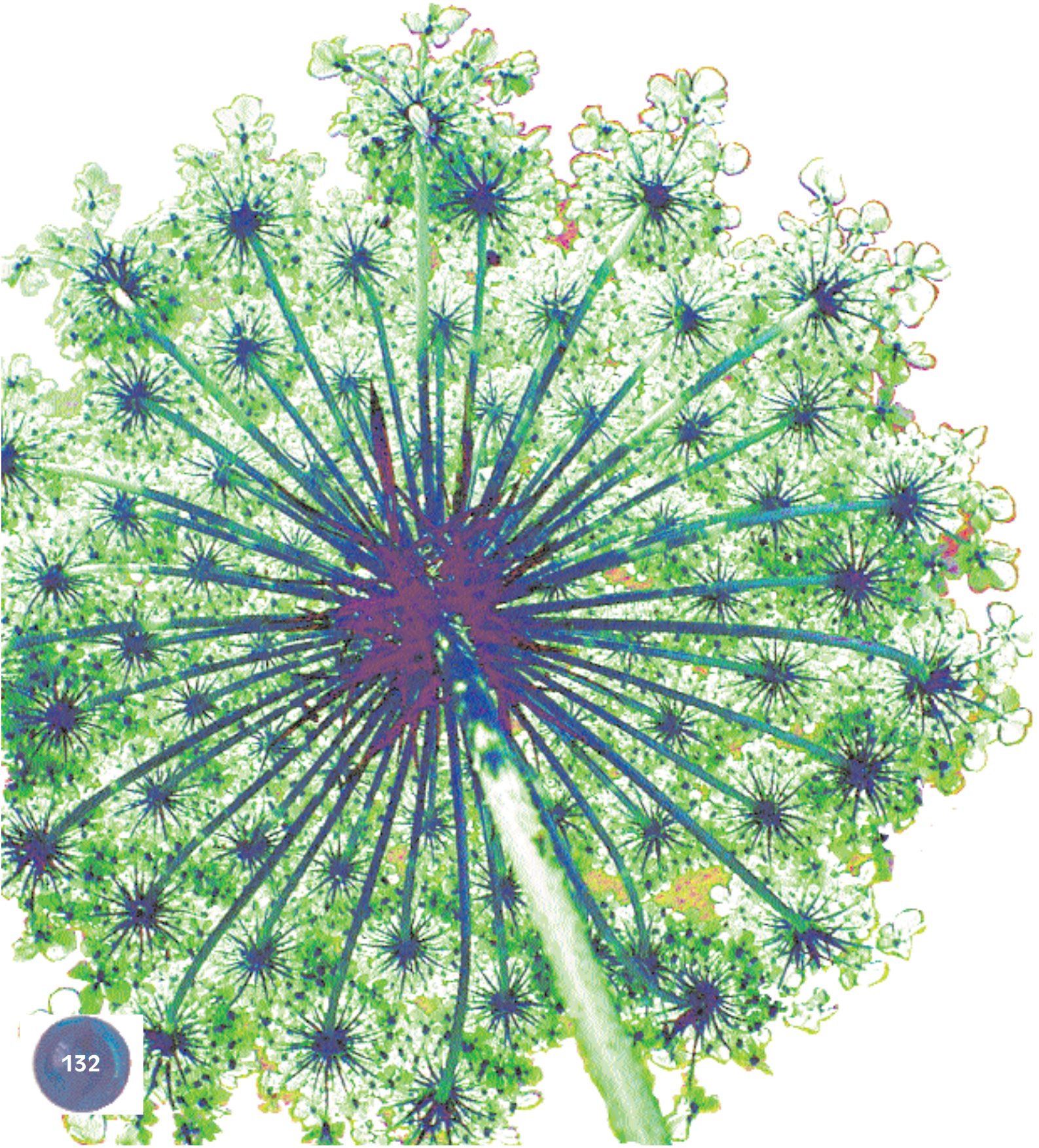

ίδιος. Έδειχνε πώς ήταν η ζωή στις μεγάλες θολωτές πολιτείες και στις χρωματιστές ερήμους. Είχε ταξιδέψει αρκετά και είχε μερικές υπέροχες φωτογραφίες από τα τοπία και τη ζωή στον Άρη... Εκείνη που με γοήτευσε περισσότερο ήταν μια αεροφωτογραφία των μεγάλων εκτάσεων καλλιέργειας της Μεγάλης Σύρτης. Είχε τραβηχτεί από αρκετά μεγάλο ύψος και έδειχνε όλη την πλαγιά μιας τεράστιας κοιλάδας... Κάτω στην κοιλάδα μεγάλα μηχανήματα ξεχέρσωναν το κοκκινωπό έδαφος, για να ανοίξουν δρόμο στους αποίκους από τη Γη. Λίγο πιο μακριά ξεχώριζαν ολόκληρα εκτάρια με «αερόφυτα». Τα παράξενα αυτά φυτά, καθώς μεγαλώνουν, απελευθερώνουν οξυγόνο. Μια μέρα οι άνθρωποι θα μπορούν να ζουν έξω στον πλανήτη χωρίς μάσκες οξυγόνου.
Στο μπροστινό μέρος της φωτογραφίας στεκόταν ο κύριος Μουρ ανάμεσα σε δύο μικρούς Αρειανούς. Τα πλασματάκια έσφιγγαν τα δάχτυλά του με τα μικρά σαν τανάλιες χέρια τους και κοιτούσαν καλά-καλά τον φακό με τα τεράστια ξεπλυμένα μάτια τους. έπήρχε κάτι το συγκινητικό σ' αυτήν τη σκηνή. Φαινόταν να τονίζει τη φιλική σχέση των δύο φυλών με έναν πραγματικά μοναδικό τρόπο.

– Αμάν, φώναξα ξαφνικά, ο μπαμπάς σου δεν φοράει μάσκα οξυγόνου.
Ο Τζον γέλασε.
– Αναρωτιόμουν πότε θα το πρόσεχες. Θα περάσει, βέβαια, πολύς καιρός, μέχρι να υπάρξει αρκετό οξυγόνο στην ατμόσφαιρα, αλλά ορισμένοι τα καταφέρνουν χωρίς μάσκα για ένα-δύο λεπτά.
– Και πώς τα πάτε με τους Αρειανούς; ρώτησα. Διάβασα κάπου ότι συμπεριφέρονται περισσότερο σαν έξυπνα άλογα.
– Αυτό δεν μπορώ να το ξέρω, είπε ο Τζον. Δεν έχω δει ποτέ άλογο. Ξαφνιάστηκα, αλλά μετά συνειδητοποίησα ότι πολλά ζώα δεν θα είχε δει ο Τζον.
– Τι ακριβώς θα κάνετε στη Γη, ρώτησα, εκτός, δηλαδή, από τις σπουδές στο κολέγιο;
– Πρώτα απæ όλα θα ταξιδέψουμε να δούμε τα αξιοθέατα. Έχουμε δει πολλές ταινίες, ξέρεις, κι έχουμε μια ιδέα πώς είναι τα πράγματα... Αποφάσισα να μάθω τι πραγματικά γνώριζαν για τη Γη οι καινούργιοι φίλοι μου.
– Ασφαλώς θα υπάρχουν κάποια μέρη που οπωσδήποτε θέλετε να επισκεφτείτε, είπα.
– Ναι, βέβαια, απάντησε η Ρούμπυ. Θέλω να δω μερικά δάση. Στον Άρη

δεν υπάρχουν τα μεγάλα δέντρα που έχετε στη Γη. Πρέπει να είναι υπέροχα να περπατάς κάτω από τα κλαδιά τους και να βλέπεις τα πουλιά να φτερουγίζουν γύρω σου.

– Βλέπεις, δεν έχουμε ούτε πουλιά, μπήκε στη μέση η Μέυ. Ο αέρας είναι πολύ αραιός γιαε αυτά.

– Εγώ θέλω να δω τον ωκεανό, είπε ο Τζον. Θα ήθελα να πάω βαρκάδα και να ψαρέψω. Δεν είναι αλήθεια ότι μπορείτε να ανοιχτείτε τόσο πολύ στη θάλασσα, που να μην μπορείτε να πείτε πού είναι η ξηρά;

– Ακριβώς έτσι, απάντησα.

– Τόσο νερό θα με τρόμαζε, είπε η Ρούμπυ. Θα φοβόμουν μήπως χαθώ. Κι έχω διαβάσει ότι ζαλίζεσαι φοβερά, όταν είσαι σε πλοίο.

– Α, το συνηθίζεις, απάντησα με άνεση...

– Είναι όμως, ασφαλές; Επέμεινε η Ρούμπυ. Έχω διαβάσει ότι οι θάλασσες είναι γεμάτες με τρομερά τέρατα που μπορεί να ανέβουν στην επιφάνεια και να σε καταπιούν.

Αυτή τη φορά δεν μπόρεσα να μην χαμογελάσω.

– Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας, απάντησα. Πολύ σπάνια συμβαίνει κάτι τέτοιο σήμερα.

– Και τα ζώα της ξηράς; είπε η Μέυ. Μερικά από αυτά είναι μεγάλα, έτσι δεν είναι; Έχω διαβάσει για τίγρεις και λιοντάρια και ξέρω ότι είναι επικίνδυνα. Φοβάμαι μη συναντήσω κανένα από αυτά.

«Ελπίζω εγώ να ξέρω κάτι παραπάνω για τον Άρη από ό,τι εσείς για τη Γη», σκέφτηκα. Ήμουν έτοιμος να εξηγήσω ότι οι τίγρεις δεν ζουν συνήθως μέσα στις πόλεις, όταν έπιασα τη Ρούμπυ να χαμογελάει στον Τζον και κατάλαβα ότι τόση ώρα μού έκαναν πλάκα.

Άρθουρ Κλαρκ, *Νησιά στον ουρανό*

μετάφραση: Βούλα Μάστορη

- ***Τα τρία παιδιά είναι αποικοι στον Άρη. Γιατί ονομάζονται έτσι;***
- ***Πώς φαντάζεσαι ότι είναι αυτές οι μεγάλες θολωτές πολιτείες;***
- ***Ποια πράγματα θέλουν να δουν τα παιδιά στη Γη που δεν υπάρχουν στον Άρη;***
- ***Τι μας κάνει να πιστεύουμε ότι αυτή η ιστορία μπορεί να γίνει κάποτε πραγματικότητα;***

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ο άποικος
ο αρειανός
ο Άρης
ο αστροναύτης
ο υπνόσακος
ο ωκεανός

η αεροφωτογραφία
η αποικία
η ατμόσφαιρα
η βαρύτητα
η μάσκα
η σφαίρα

το βάρος
το διάστημα
το διαστημόπλοιο
το οξυγόνο
το σκάφος
το τέρας

ασφαλής, -ής, -ές
ανώμαλος, -η, -ο
διαστημικός, -ή, -ό
καρφωμένος, -η, -ο
όρθιος, -α, -ο

αιωρούμαι
γοητεύω
ειδοποιώ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Biblia, Biblia,

Βιβλία!

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η

Στο βιβλιοπωλείο

Μη μου πείτε ότι δεν έχετε μπει σε κάποιο βιβλιοπωλείο! Το μάτι σου γεμίζει βιβλία. Παντού βιβλία. Πάρα πολλοί οι συγγραφείς και οι εκδόσεις από διαφορετικούς εκδότες. Διαλέγεις και παίρνεις. Σχολικά, παιδικά, αστυνομικά, μυθιστορήματα, διηγήματα, επιστημονικής φαντασίας, ποιήματα, ξενόγλωσσα και ό,τι άλλο μπορείς να φανταστείς.
Να τι λένε συνήθως ο υπάλληλος και ο πελάτης:

- Θα ήθελα την Ιλιάδα του Ομήρου. Το έχετε αυτό το βιβλίο;
- Μμμ... τι εκδόσεις είναι;
- Gutenberg!
- Πολύ ωραία! Το έχουμε!

Η ιστορία του... βιβλίου

Το ξέρετε ότι και τα βιβλία έχουν την ιστορία τους; Πώς γεννήθηκε όμως, το βιβλίο;
Πριν εφευρεθεί το χαρτί, χρησιμοποιούνταν διάφορα απλά υλικά για τη γραφή. Τα απλούστερα από αυτά ήταν οι πέτρες, τα κεραμικά και οι ξύλινες πλάκες.
Με τον πάπυρο και την περγαμηνή, όμως, γνώρισε η γραφή μεγαλύτερη διάδοση.
Σε παπύρους ήταν γραμμένα τα σπουδαία έργα των Αρχαίων Ελλήνων, όπως είναι η *Ιλιάδα*, η *Οδύσσεια* κ.α. Η μεγαλύτερη βιβλιοθήκη του αρχαίου κόσμου βρισκόταν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου.
Οι Βυζαντινοί εξακολούθησαν να γράφουν τα βιβλία σε πάπυρο και αργότερα σε περγαμηνές.

μετά από πεντακόσια ολόκληρα χρόνια. Μόλις τον 12ο αιώνα εμφανίζεται το χαρτί στην Ισπανία. Η κατασκευή του χαρτιού, που είχε γίνει πια γνωστή, άνοιξε τον δρόμο στην τυπογραφία, μια εφεύρεση που δεν είχε μικρότερη αξία. Αυτή βοήθησε στη διάδοση του βιβλίου.

Οι Κινέζοι...

Η πιο μεγάλη όμως, εξέλιξη σημειώθηκε το 105 μ.Χ., όταν οι Κινέζοι κατασκεύασαν πρώτοι το χαρτί. Το χαρτί το έφτιαχναν από φλοιό μουριάς ή καλαμιού. Επτακόσια περίπου χρόνια οι Κινέζοι κράτησαν μυστική τη μέγιστη αυτή εφεύρεση.

Οι Άραβες...

Οι Άραβες έμαθαν το μυστικό από έναν αιχμάλωτο, όταν κατέλαβαν την πόλη Σαμαρκάνδη. Μη νομίζετε όμως, ότι και αυτοί το έκαναν αμέσως γνωστό στον υπόλοιπο κόσμο. Κράτησαν βέβαια το μυστικό λιγότερο χρόνο απ' όσο οι Κινέζοι, αλλά οι Ευρωπαίοι το έμαθαν

Ο Ιωάννης Γουγεμβέργιος...

Στη Δύση για αιώνες τα βιβλία ήταν σπάνια και συνήθως βρίσκονταν στις βιβλιοθήκες των μοναστηριών. Γράφονταν με το χέρι και οι μοναχοί μπορούσαν να περάσουν και έναν ολόκληρο χρόνο σκυμμένοι πάνω σ' ένα βιβλίο αντιγράφοντάς το. Τον 15ο αιώνα όμως, ο πανέξυπνος Ιωάννης από το Γκούτενμπεργκ, ένα χωριό της Γερμανίας, βρήκε τα πρώτα τυπογραφικά στοιχεία. Από τότε τυπώνονται τα βιβλία εύκολα και σε ελάχιστο χρόνο σε σύγκριση μ' αυτόν που χρειάζονταν οι μοναχοί.

Από τον Γουτεμβέργιο στο... ηλεκτρονικό βιβλίο

Φαντάζεστε τον Γουτεμβέργιο με πανοπλία ιππότη να μονομαχεί εναντίον μιας στρατιάς πανίσχυρων υπολογιστών; Η αλήθεια είναι ότι το παραδοσιακό βιβλίο έχει πολύ μέλλον ακόμα μπροστά του, αυτό το μέλλον όμως, θα είναι πολύ διαφορετικό από το παρελθόν του.

Ο Μπιλ Γκέιτς, ο πρόεδρος της Μάϊκροσοφτ, έχει δηλώσει ότι το χαρτί παραμένει το πιο βολικό μέσο ανάγνωσης. Ο ίδιος αν κι έχει ένα σωρό πανάκριβες οθόνες, προτιμά, όταν πρέπει να διαβάσει πάνω από 4-5 σελίδες, να τις τυπώνει και να τις παίρνει μαζί του όπου πηγαίνει.

Περιοδικό *Σαΐνια*

*πάπυρος: είδος φυτού που η κατεργασμένη του φλούδα χρησίμευε ως υλικό γραφής

*περγαμηνή: λεπτό φύλλο από κατεργασμένο δέρμα, κατάλληλο για γραφή κειμένων

*φλοιός: φλούδα

*Σαμαρκάνδη: πόλη στην Ασία

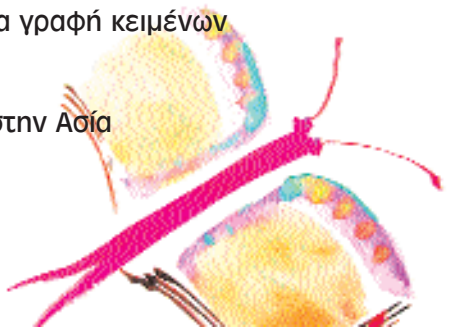

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Πού έγραφαν οι άνθρωποι, πριν την εφεύρεση του χαρτιού;*
- *Από τι υλικά κατασκεύασαν οι Κινέζοι το πρώτο χαρτί;*
- *Πώς έμαθαν οι Άραβες το μυστικό των Κινέζων;*
- *Σε ποια μεγάλη ανακάλυψη άνοιξε τον δρόμο η κατασκευή του χαρτιού;*

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

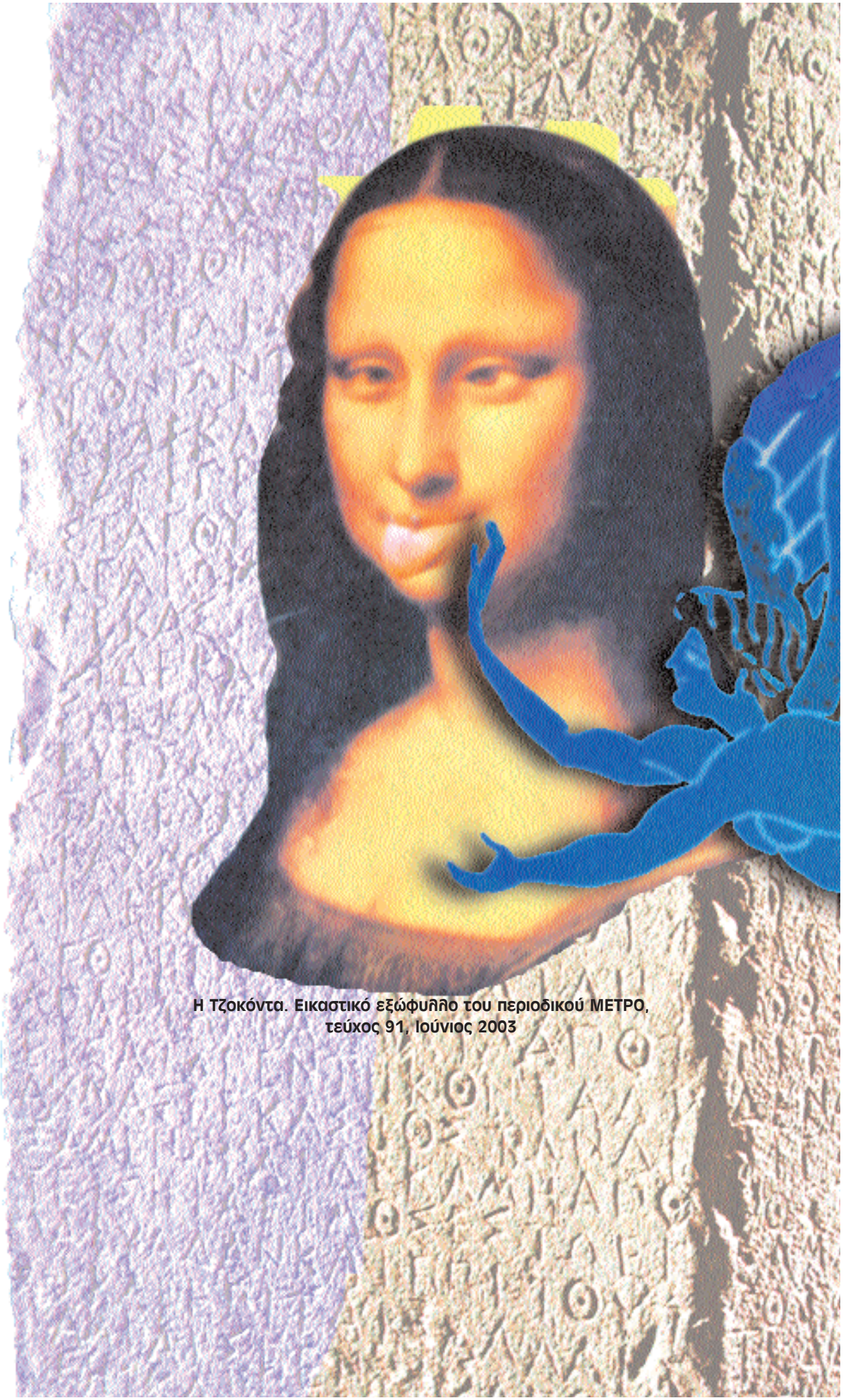

Η Τζοκόντα. Εικαστικό εξώφυλλο του περιοδικού ΜΕΤΡΟ, τεύχος 91, Ιούνιος 2003

Λόγοι...!

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η

αγγλικά, ιταλικά, γερμανικά, ισπανικά, γαλλικά, ρουμανικά, βουλγαρικά, ρωσικά, σουηδικά, νορβηγικά, δανικά, πορτογαλικά, ολλανδικά, ιαπωνικά, αραβικά.

Θερινά εντατικά μαθήματα, ατομικά προγράμματα.

Χαλκοκονδύλη 20, Πλατεία Κάνιγγος. Τηλ. 210-3844999

Μάθετε να μιλάτε όποια γλώσσα θέλετε μέσα σε ΔΕΟ μήνες!!!

Ακούτε, καταλαβαίνετε, μιλάτε!

με την επαναστατική μέθοδο εκμάθησης Ταχυφών

✦αγγλικά ✦αραβικά✦αφρικάνικα✦γαλλικά✦ γερμανικά✦δανέζικα✦εβραϊκά✦ελληνικά✦ιαπωνικά✦ ινδικά✦ινδονησιακά✦ιρλανδικά✦ισλανδικά✦ισπανικά ✦ιταλικά✦κινέζικα✦κορεάτικα✦κροατικά✦ μαλαισιανά✦νορβηγικά✦ολλανδικά✦ουαλικά✦ πολωνικά✦πορτογαλικά✦ρωσικά✦σερβικά✦σουηδικά ✦ταϊλανδικά✦τουρκικά✦φινλανδικά

Ποια γλώσσα από αυτές θα ήθελες να μάθεις και γιατί;

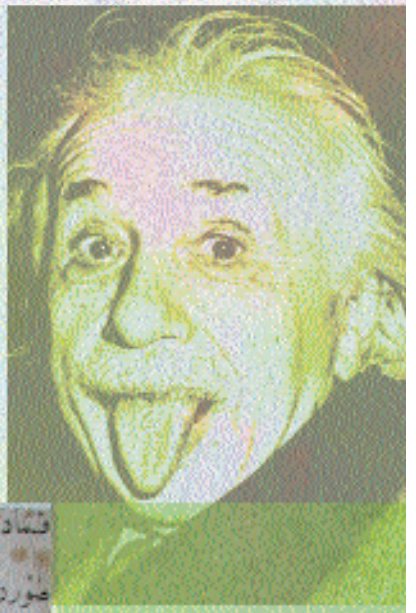

Γλώσσα... γλώσσες... γλώσσες..!

Όταν άρχισα να πρωτολέω τα λόγια που λένε σήμερα κι οι κούκλες, όταν ζουλούνε* το στομάχι τους, δεν ήξερα πως το πράμα αυτό λέγεται γλώσσα. Έμαθα να μιλώ όπως έμαθα να τρώω, να περπατώ και να τραβώ τα γένια του πατέρα μου. Όλοι μιλούσαν γύρω μου και μου φαινότανε πολύ φυσικό. Το μόνο που μου φαινότανε αφύσικο ήταν γιατί δεν μιλούσε σαν εμένα και η γάτα μας.[...] Η μητέρα μού είπε πως η γάτα έχει τη δική της γλώσσα. Ήτανε η πρώτη φορά που κατάλαβα πως υπάρχει μια γλώσσα που μιλούσα εγώ κι άλλη μια που μιλούσε η γάτα μας και πως με το στανιό* δεν μπορούσα να την κάνω να μιλάει σαν κι εμένα.

Ύστερα άκουσα κι άλλους ανθρώπους που μιλούσαν και δεν τους καταλάβαινα. Ήταν ένας Ιταλός ψαράς, μια ξανθιά δασκάλα κι ο γιατρός του σπιτιού μας. Όταν τους άκουγα, μ' έπιαναν τα γέλια. Είχαν κι αυτοί την δική τους γλώσσα, κι επειδή όλες οι ξένες γλώσσες μού φαίνονταν ένα πράμα, είχα την ιδέα πως η γάτα μας καταλάβαινε τι έλεγαν. Ύστερα η μητέρα μου μού είπε πως ο ψαράς μιλούσε ιταλικά, η δασκάλα γερμανικά κι ο γιατρός ελληνικά.

Π. Νιρβάνας, *Γλωσσική Αυτοβιογραφία*, Διασκευή

*ζουλούνε: πιέζουνε

*με το στανιό: με το ζόρι

- *Γιατί το παιδί της ιστορίας δεν μπορούσε να κουβεντιάσει με τη γάτα;*
- *Ποιες γλώσσες μιλάνε τα πρόσωπα της παραπάνω ιστορίας;*

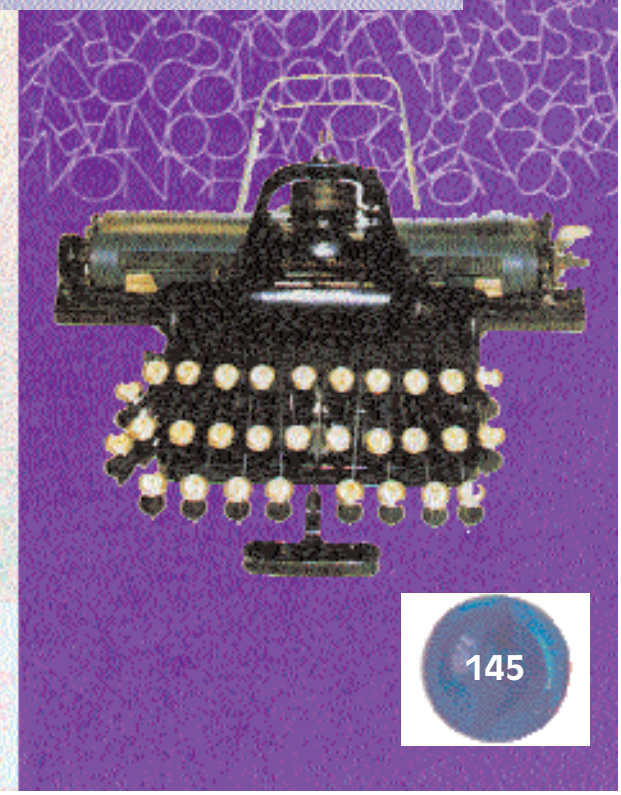

Σήμερα, όταν τύχει να βρεθούν πολλοί άνθρωποι μαζί και μιλάνε διαφορετικές γλώσσες, τότε λέμε... Πο, πο! εδώ είναι...

Ο πύργος της Βαβέλ

Στα πολύ παλιά χρόνια, όταν ο Θεός έφτιαξε τον κόσμο, όλοι οι άνθρωποι ζούσαν μαζί και μιλούσαν την ίδια γλώσσα. Είχαν μάθει να φτιάχνουν τούβλα πολύ στερεά και αυτό τους έκανε να αισθάνονται περήφανοι και πολύ δυνατοί. Είπαν, λοιπόν: «Ελάτε να χτίσουμε μια ωραία πόλη με έναν πύργο τόσο ψηλό, που να φτάνει στον ουρανό». Έτσι, άρχισαν να χτίζουν τον πύργο. Έχτιζαν, έχτιζαν, ώσπου έφτασε σχεδόν ως τα σύννεφα.
Αλλά ο Θεός σκέφτηκε: «Αυτοί οι άνθρωποι παράγιναν περήφανοι. Τους έδωσα ολόκληρη τη γη και θέλουν να φτάσουν στον ουρανό!». Τι να κάνει για να τους σταματήσει; Άλλαξε τις λέξεις. Και, ξαφνικά, οι άνθρωποι δεν μπορούσαν πια να συνεννοηθούν. Καθένας μιλούσε μια γλώσσα διαφορετική. Αφού όμως, δεν μπορούσαν να μιλούν μεταξύ τους, ήταν αδύνατο και να δουλέψουν μαζί. Έτσι δεν μπόρεσαν να τελειώσουν το χτίσιμο του πύργου. Χωρίστηκαν και πήγαν να κατοικήσουν σε διάφορα μέρη της Γης· δεν μπορούσαν πια να καταλάβουν ο ένας τον άλλον. Ο πύργος έμεινε, λοιπόν, μισοτελειωμένος και ονομάστηκε πύργος της Βαβέλ.

Elisabeth Gilles-Sebaoun
& Charlotte Roederer,
Η Βίβλος για μικρά παιδιά
Διασκευή

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Γιατί δεν χτίστηκε ο Πύργος της Βαβέλ;*
- *Τι θα προτείνατε εσείς, για να τελειώσει το έργο των ανθρώπων;*

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Τρένο, πλοίο ή αεροπλάνο;

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η

Πάμε ένα ταξιδάκι με το τρένο;

Παιδιά, σας αρέσει να ταξιδεύετε με το τρένο; Έχετε σκεφτεί ποτέ ότι με το τρένο ταξιδεύουμε πιο οικονομικά, πιο άνετα και με περισσότερη ασφάλεια; Έχετε σκεφτεί ότι δεν έχουμε το άγχος της οδήγησης, ότι αποφεύγουμε τη μόλυνση και πολλούς κινδύνους; Τα τρένα πάνω στις σιδερένιες ράγες τους ξεχύνονται στους κάμπους, περνούν μέσα από σκοτεινά τούνελ και ξαναβγαίνουν στο φως. Σταματούν στις πόλεις και στα χωριά, φέρνοντας τους ανθρώπους σε επικοινωνία. Το σφύριγμα του τρένου και ο ρυθμικός ήχος της μηχανής του σημαίνουν πολλά: αναχωρήσεις και επιστροφές, λύπες και χαρές.

Orient Express

Κάποτε στην Ευρώπη κυκλοφορούσε ένα τρένο γεμάτο μυστήριο και γοητεία. Ήταν το Orient Express που ξεκινούσε από το Λονδίνο και έφτανε μέχρι την Κωνσταντινούπολη. Είχε βαγόνια πολυτελείας, σαλόνια, εστιατόρια, κλινάμαξες. Μ' αυτό ταξίδευαν διπλωμάτες, τυχοδιώχτες, αριστοκράτες, επιχειρηματίες, άνθρωποι της Τέχνης και των Γραμμάτων. Ήρωες των κινηματογραφικών ταινιών, όπως ο Ηρακλής Πουαρό και ο James Bond έζησαν συναρπαστικές περιπέτειες κυνηγώντας ύποπτους επιβάτες στο Orient Express και σε άλλα τρένα.

*κλινάμαξες: βαγόνια με κρεβάτια

- ***Τι ήταν το Orient Express;***
- ***Ποιοι ταξίδευαν συνήθως με το Orient Express;***
- ***Ρωτήστε τους γονείς σας αν έχουν δει κάποια ταινία που γυρίστηκε στο περίφημο αυτό τρένο. Ζητήστε τους να σας περιγράψουν τον βασικό πρωταγωνιστή της ταινίας.***

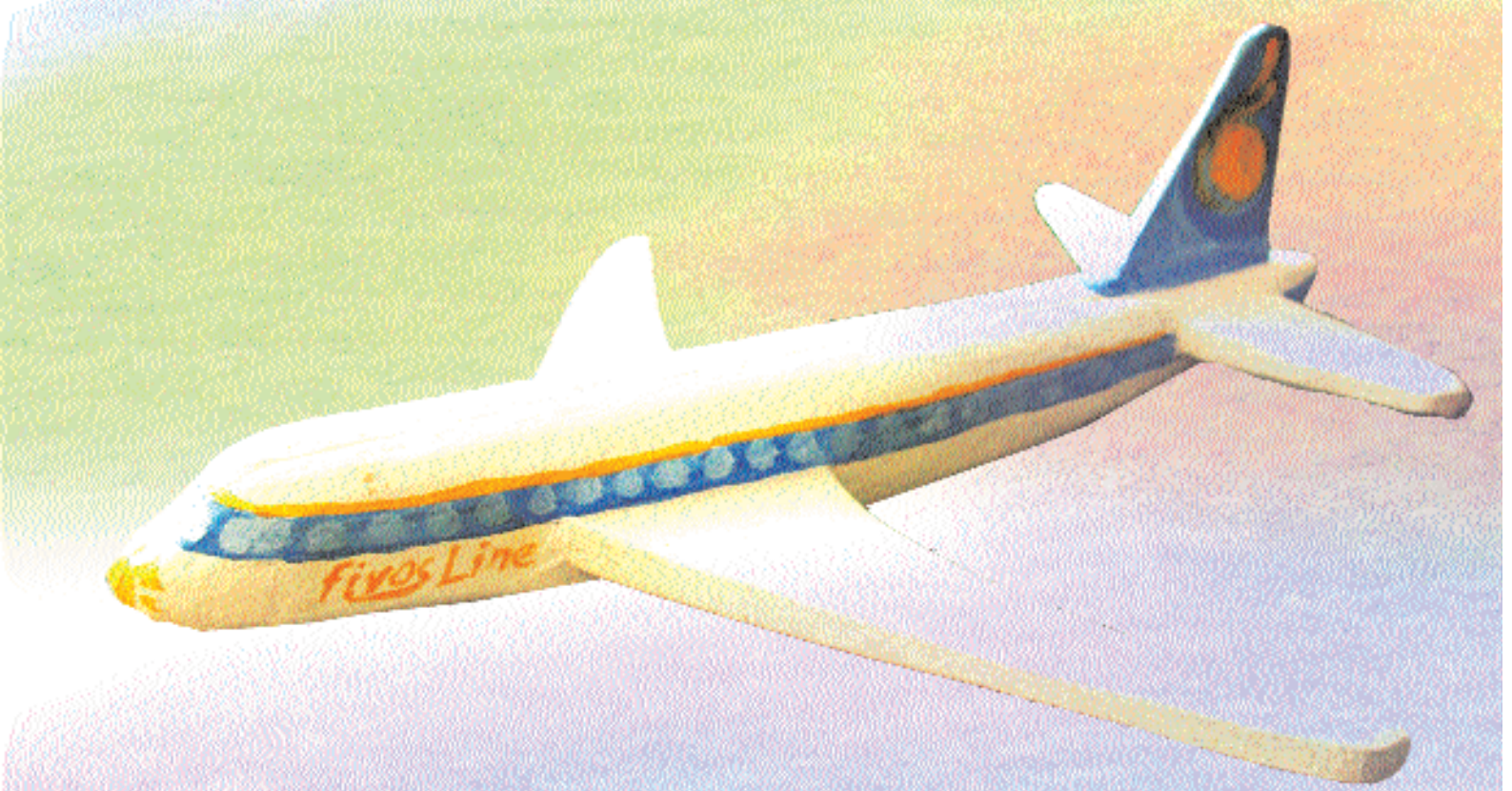

Από το αεροπλάνο

Αγαπητά μου ανήψια,
Σας είχα τάξει, την τελευταία φορά, να σας μιλήσω για το αεροπορικό μου ταξίδι από την Αθήνα στα Γιάννενα. Είναι συνταρακτικό ένα αεροπορικό ταξίδι, όταν το κάνεις για πρώτη φορά. Νόμισα πως θα φοβηθώ πολύ και σας αποχαιρέτησα με τη σκέψη μου. Τι τα θες, άλλο είναι να νιώθεις τη γη στέρεη από κάτω σου κι άλλο να γίνεσαι... πουλί. Έλα όμως, που είχα και τόση περιέργεια, να δω πώς θα 'ναι αυτό το περίφημο ταξίδι. Όλα ήταν για μένα καινούργια. Το αεροδρόμιο, η αεροσυνοδός, το κλείσιμο μέσα στ' αεροπλάνο, ύστερα που σου λένε να δέσεις τη ζώνη σου (εκεί δα μετάνιωσα λιγάκι που είχα μπει), ύστερα το τρέξιμο του αεροπλάνου στον διάδρομο της απογείωσης και το ελάχιστο διάστημα που σταματάει, να πάρει λες ανάσα για τη μεγάλη στιγμή που ξεκολλάει από τη γη. Εκείνη την ώρα σου φαίνεται σαν ζωντανό πλάσμα που μαζεύει τη δύναμη του και άθελά σου μαζεύεις και εσύ τη δύναμη σου για να μοιραστείτε την προσπάθεια.
Η προσπάθεια σε ανεβάζει όλο και πιο πάνω κι η γη πλαταίνει στα πόδια σου. Βλέπεις τους ανθρώπους, τα δάση, τα μικρά χωριουδάκια και τα αμέτρητα δρομάκια και μονοπατάκια που

ενώνουν τους ανθρώπους. Θυμήθηκα κάτι που είχα διαβάσει σ' ένα βιβλίο που αγαπούσα στα νιάτα μου, τα «Ψηλά Βουνά» του Παπαντωνίου. «Ο δρόμος δεν γίνεται μόνο για λίγους ανθρώπους. Τον φτιάχνουν λίγοι και τον χαίρονται όλοι. Ο δρόμος είναι για όλον τον κόσμο. Είναι για τον πλούσιο και για τον φτωχό, για τον άρχοντα και τον ζητιάνο. Με τον δρόμο, ένα βουνό ανταμώνει με το άλλο βουνό, μια πολιτεία δίνει το χέρι στην άλλη...».
Έτσι όπως τους βλέπεις ολοκάθαρα από κει πάνω τους δρόμους μας, πυκνό δίχτυ που ζώνει τα βουνά και τους κάμπους, σε κάνουν ν' αγαπάς και να θαυμάζεις τον άνθρωπο.
Μικρός σαν μυρμήγκι, αθέατος από κει ψηλά, κατόρθωσε να χαράξει με αναλλοίωτα σημάδια στο πρόσωπο της γης την αγάπη για επικοινωνία, για συνεννόηση, για φιλία με τους άλλους ανθρώπους. Αυτή μου φαίνεται είναι η πιο ζωηρή εντύπωση που κράτησα από το ταξίδι μου.

Σας φιλώ

Η θεία σας

Λίνα Κάσδαγλη

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Ποια ήταν η πιο ζωηρή εντύπωση της θείας στο ταξίδι;*
- *Πώς καταλαβαίνεις την φράση «Νιώθεις να γίνεσαι... πουλί»;*
- *Τι σημαίνει η φράση «Με τον δρόμο μια πολιτεία δίνει το χέρι της στην άλλη»;*

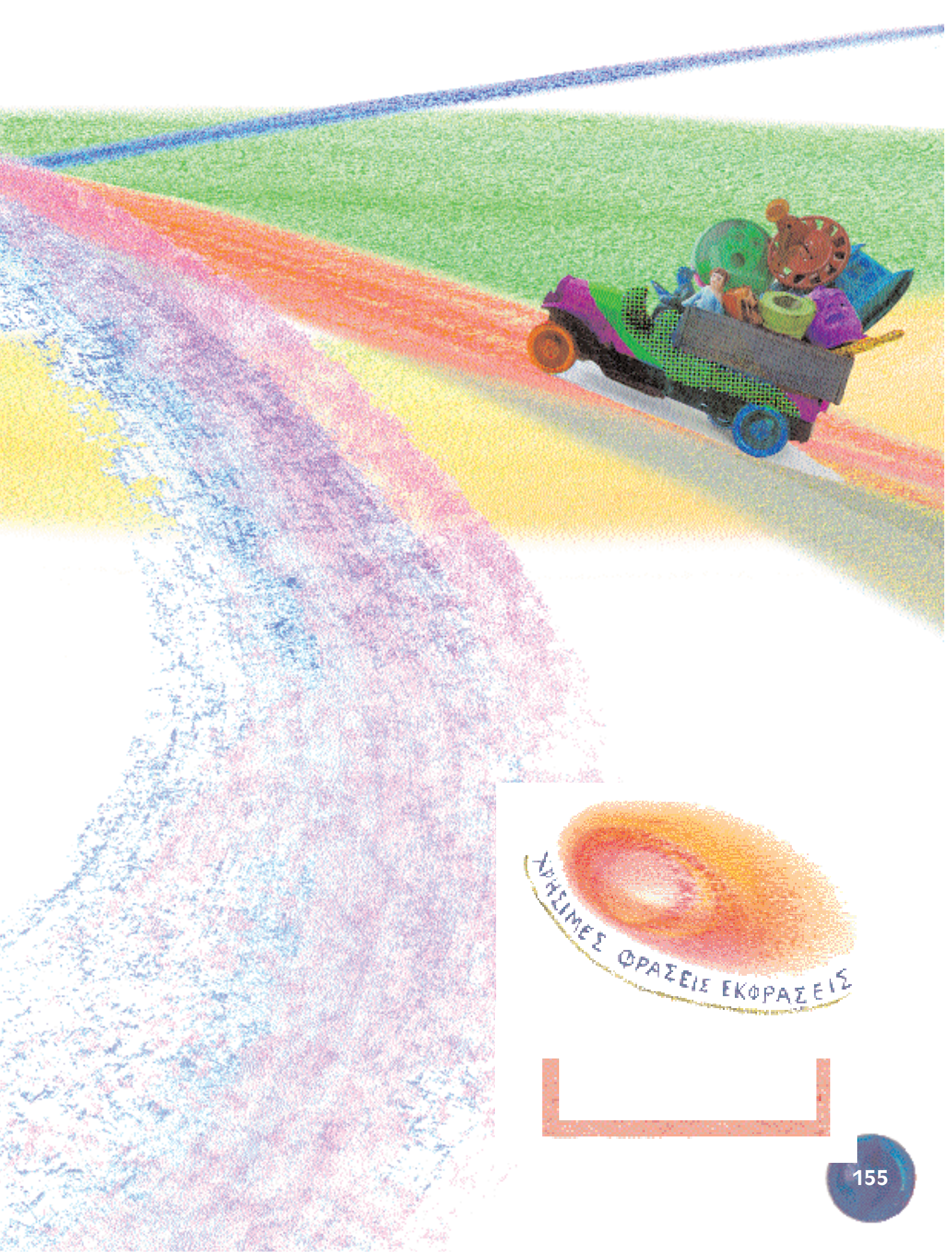
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

τα παιδιά στον κόσμο του 21ου αιώνα

ΕΝΟΤΗΤΑ 9ΟΣ

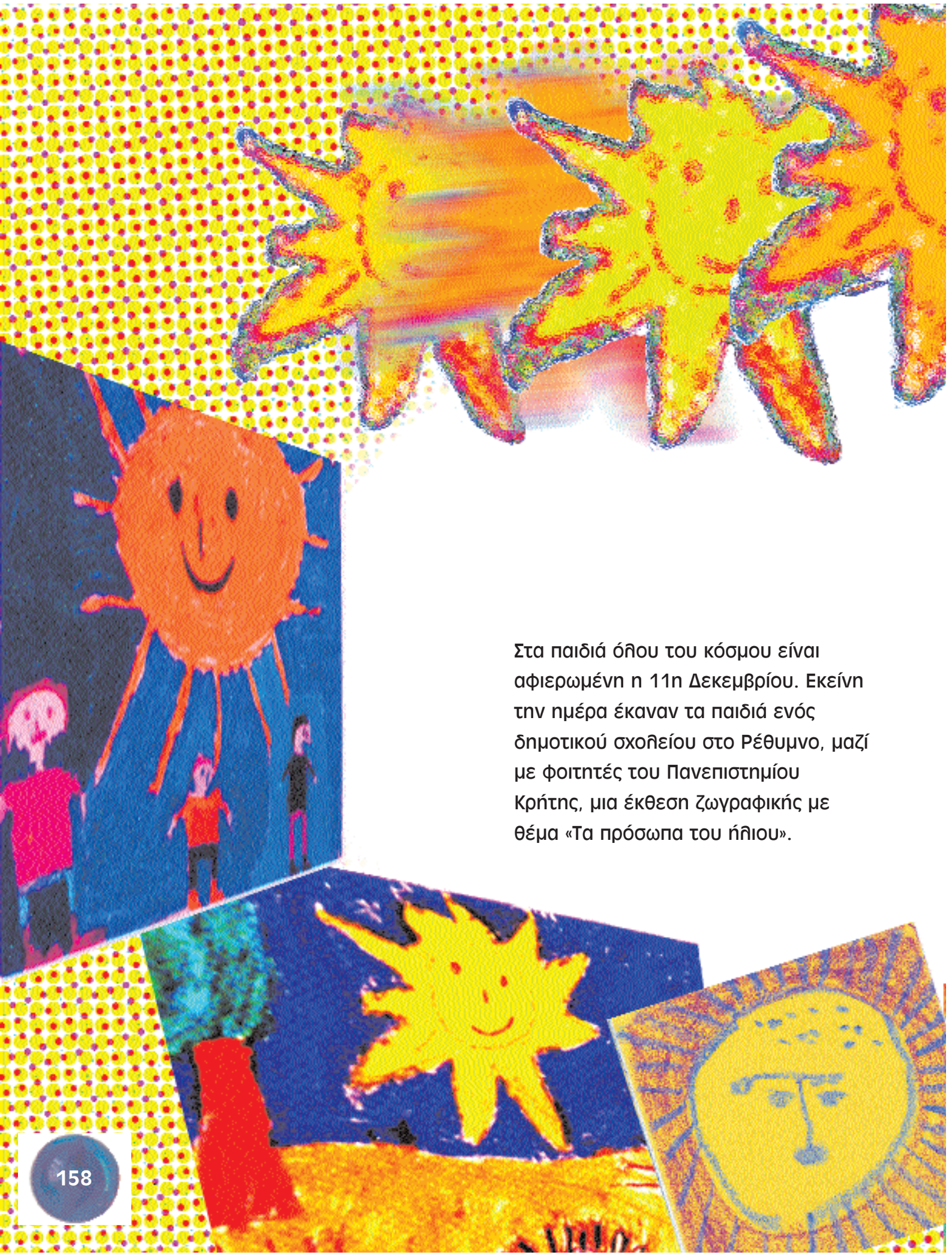

Στα παιδιά όλου του κόσμου είναι αφιερωμένη η 11η Δεκεμβρίου. Εκείνη την ημέρα έκαναν τα παιδιά ενός δημοτικού σχολείου στο Ρέθυμνο, μαζί με φοιτητές του Πανεπιστημίου Κρήτης, μια έκθεση ζωγραφικής με θέμα «Τα πρόσωπα του ήλιου».

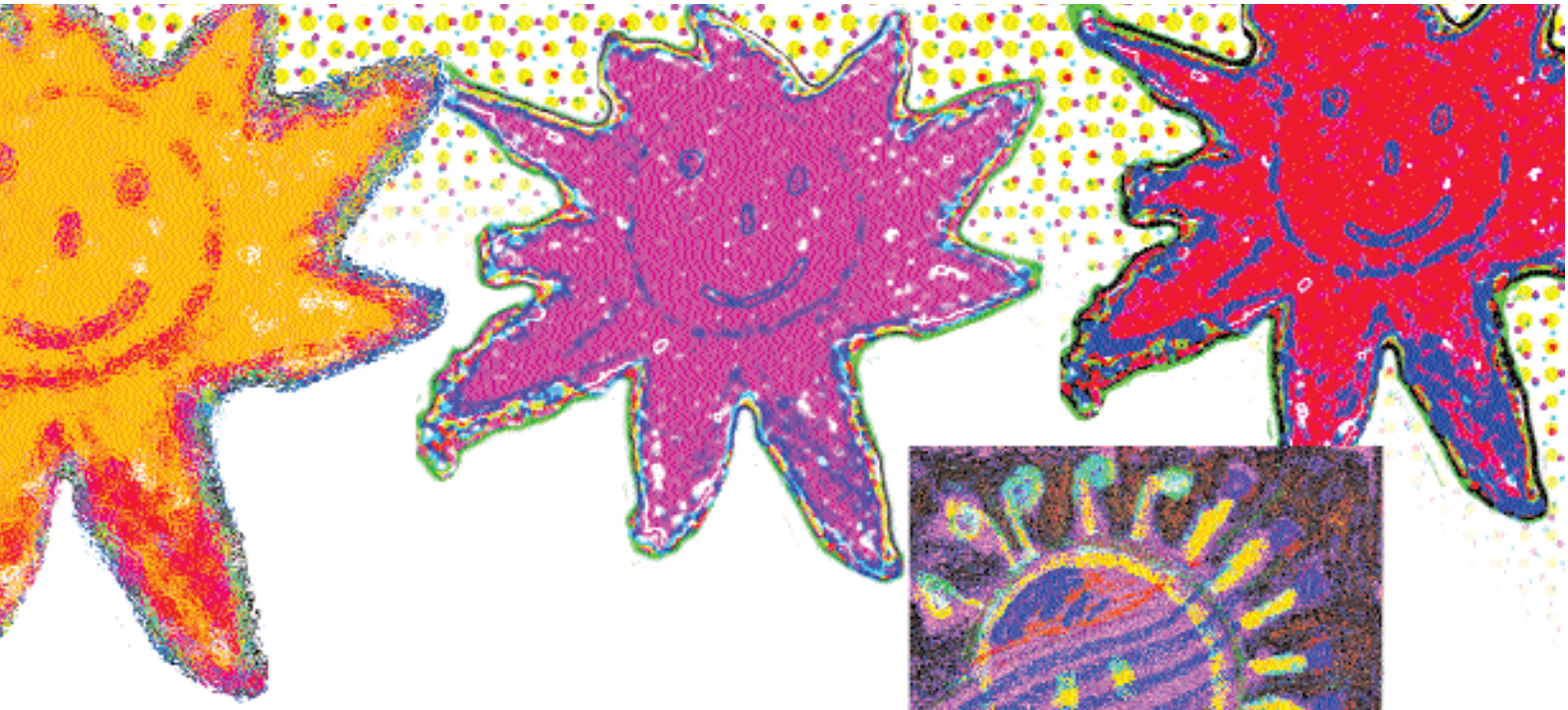

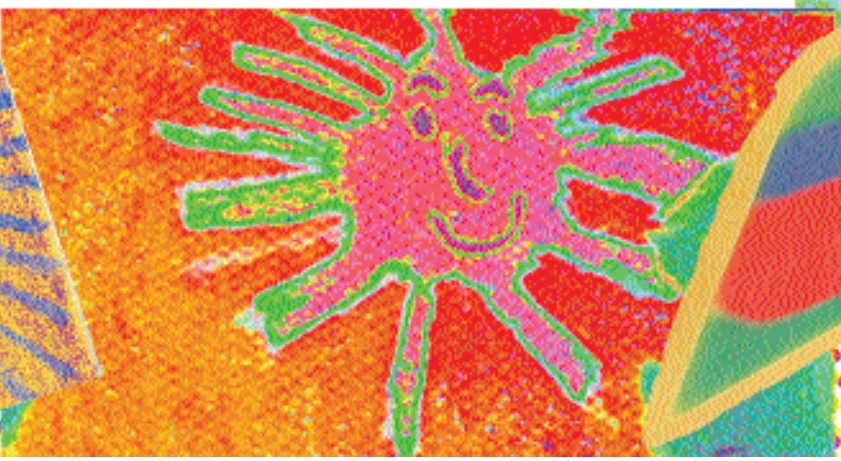

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Παρατηρούμε τις ζωγραφιές των παιδιών με θέμα τον ήλιο, βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές και συζητάμε το νόημά τους.
- Αν είχαμε μαζί μας παιδιά από διάφορες χώρες, σε τι νομίζετε πως θα έμοιαζαν και σε τι θα διέφεραν τα λόγια τους;

Παιδιά, είμαστε κιόλας στον 21ο αιώνα! Τι ευχές λέτε να κάνουμε από δω και πέρα; Μήπως κανένα παιδί στον κόσμο να μην ξαναπεινάσει ή κανένα παιδί στον κόσμο να μην ξαναζήσει πόλεμο; Σίγουρα αυτό που θέλουμε να δούμε είναι πολλά χαμόγελα και ευτυχισμένα παιδιά. Καθένας από μας μπορεί να βοηθήσει για να γίνει αυτό. Μπορούμε να μοιραζόμαστε αυτό που έχουμε ή που μας περισσεύει με τον διπλανό μας. Ακόμη μπορούμε να χαρίσουμε ένα παιχνίδι σε κάποιο παιδί που δεν έχει και ακόμη καλύτερα να προσφέρουμε την αγάπη μας σ' αυτούς που την χρειάζονται.

Οι Γιατροί του Κόσμου

Διασκευή

Καθώς μπαίνουμε στη νέα χιλιετία...

Καθώς μπαίνουμε στη νέα χιλιετία, δεν μπορούμε να μη σκεφτούμε τη θέση που βρίσκονται εκατομμύρια παιδιά στις φτωχές χώρες του κόσμου: χωρίς τροφή, χωρίς νερό, χωρίς τις απαραίτητες συνθήκες υγιεινής. Δεν είναι μόνο οι φυσικές καταστροφές, η έλλειψη νερού που τις κάνουν να υποφέρουν. Έχουμε όλοι τις ευθύνες μας. Κόψαμε τα δάση τους, πήραμε ό,τι μας πρόσφερε το έδαφος και το υπέδαφός τους, χωρίς να μοιραστούμε τα κέρδη μαζί τους. Μήπως όμως, και τα παιδιά στις χώρες που λέμε πλούσιες ζούνε σε ένα παράδεισο; Κλεισμένα στα διαμερίσματά τους, τα παιδιά των μεγαλουπόλεων κοντεύουν να ξεχάσουν πώς είναι μια αγελάδα ή ένα πρόβατο! Δεν είναι παράξενο που, όταν τα παιδιά ρωτήθηκαν από πού παίρνουμε το γάλα, απάντησαν: από το ψυγείο!

W.W.F.

Τα παιδιά όλου του κόσμου είναι ίσα ή θα έπρεπε να είναι ίσα. Να είναι περίεργα, να διαβάζουν, να παίζουν και να ψυχαγωγούνται, να έχουν ελπίδες και όνειρα για το μέλλον. Γιατί το μέλλον ανήκει στα παιδιά.

UNICEF

δικαιώματα! Ποια είναι αυτά ;

- ***Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν τα παιδιά των μεγάλων πόλεων;***
- ***Ξέρετε σε ποιες χώρες μάς χρειάζονται περισσότερο τα παιδιά;***

«Τά παιδία παίζει»

Έτσι έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες και εννοούσαν ότι το παιδί και το παιχνίδι πάνε πάντα μαζί. Σ' όλους τους τόπους, σ' όλες τις εποχές τα παιδιά είχαν πάντοτε τα παιχνίδια τους και με τη φαντασία τους δημιουργούσαν κόσμους ολόκληρους.

Κάπου στη Γαλλία... παιχνίδια με τις λέξεις

Σήμερα είχε υπέροχο καιρό και παίξαμε όλοι μαζί στην αυλή. Παίξαμε τα «χαρτάκια». Είναι ένα καινούργιο παιχνίδι που μας το έδειξε η Τινιέτ χτες στο σχολείο. Γράφεις διάφορες λέξεις σε μικρά χαρτάκια κι ύστερα τραβάς τρεις και βλέπεις τι θα γίνεις αργότερα. Όλοι θέλανε ν' αρχίσουν πρώτοι, και έτσι τα «βγάλαμε», όπως στο κρυφτό, και βγήκε η Εστέλ. Τράβηξε τρία χαρτάκια και διάβασε: – «Παλιάτσος, καράβι, τσουρέκι». Για σκέψου, Αρμάν, αν σε παντρευτώ, θα είσαι παλιάτσος, θα μένουμε σ' ένα καράβι και

θα τρώμε όλο τσουρέκια..
Ο Αρμάν όμως, δεν συμφώνησε. Παλιάτσος ναι, αλλά σιχαίνεται τα τσουρέκια και ζαλίζεται μόνο που θα δει βάρκα.
– Όχι, όχι, της λέει, τράβα άλλα χαρτιά ή παντρέψου τον Γκαμπριέλ.
– Τον Γκαμπριέλ; είπε νευριασμένη η Εστέλ. Α, όχι!
– Τράβηξα!, είπε η Βιολέτ: «Αγρότισσα, κήπος, πουλιά». Τι καλά! Εμένα μ' αρέσει η εξοχή. Ο Ρικέ τράβηξε: «Κυνηγός, έρημο νησί, μπαλόνι»! Κι εγώ «χορεύτρια, φοίνικας, καραμέλες». Τι καλά! Σαν το παραμύθι με τη μικρή νεράιδα που χορεύει πάνω στα δέντρα.
– Σειρά μου, τώρα, είπε ο Αρμάν. Και θα δείτε! Αχ, τι θα δείτε! «Πρίγκιπας, ρακέτα, ψάρι...». Θαυμάσια, αγαπητοί μου φίλοι! Η αλήθεια είναι πως η ρακέτα δεν ξέρω τι γυρεύει εδώ πέρα, αλλά ξέρω πως θα ψαρεύω υπέροχα ψάρια μέσα από το κότερό μου. Ας τρέμουν οι καρχαρίες!
Η Εστέλ μού έκλεισε το μάτι.
– Μπα, τι να φοβηθούν; æΕτσι δεν είναι, Αλίν;
Δεν κατάλαβα τι ήθελε να πει, αλλά έκανα πως συμφωνώ.

Κολέτ Βιβιέ, *Το σπιτικό μας*

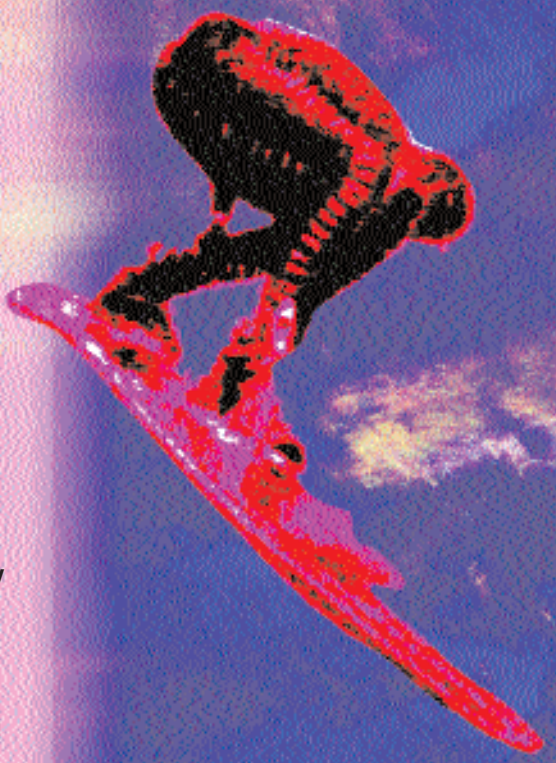

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Πόσα και ποια παιδιά παίζουν στην παραπάνω ιστορία;*
- *Πώς λέγεται το παιχνίδι που παίζουν;*
- *Γιατί η Εστέλ κλείνει το μάτι στην Αλίν;*

ΛΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

XIX
Ποίηση

Σεισμολογία

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η

Χίλια χρόνια εξερευνήσεις!

– Πάει κι αυτή η χρονιά!
– Μόνο η χρονιά; Πάει κι αυτός ο αιώνας να λες!
– Ένας αιώνας πέρασε, ένας καινούργιος μπήκε!
– Κι όχι οποιοσδήποτε αιώνας! Ζούμε πια την αρχή μιας νέας χιλιετίας! Πόσα πράγματα μπορούν άραγε να γίνουν σε χίλια χρόνια;
– Πολλά και μοναδικά. Πόσες ανακαλύψεις δεν έγιναν, πόσες εξερευνήσεις!
– Για ποιες εξερευνήσεις μιλάς;
– Έλα τώρα που κάνεις ότι δεν καταλαβαίνεις. Το όνομα Κολόμβος ...
– Α, αυτός με το αβγό;
– Ναι. Δεν σου λέει, λοιπόν, τίποτα αυτό το όνομα;
– Είναι αλήθεια πως κάτι μου λέει. Πιο πολλά όμως, μου λέει το όνομα Ιούλιος Βερν. Αυτός κι αν... «οργάνωνε» ταξίδια!
– Εσύ Νίκο, τι λες;
– Να σας πω· έχω μια ιδέα: Σ' ένα μήνα από σήμερα το σχολείο κλείνει. Στο τέλος κάθε χρονιάς δεν οργανώνουμε μια έκθεση με κάποιο θέμα; Ε, λοιπόν, το θέμα μας φέτος θα είναι «Χίλια χρόνια εξερευνήσεις». Ας αρχίσουμε δουλειά!

Ο Κίμωνας, ο Νίκος και ο Γιάννης έψαχναν εβδομάδες, για να βρουν πληροφορίες για τις μεγάλες εξερευνήσεις. Για να δούμε, λοιπόν, τι ανακάλυψαν οι μικροί μας φίλοι. Ποιος ήταν αυτός ο κύριος Κολόμβος με το αβγό; Ποιες ήταν οι εξερευνήσεις της χιλιετίας;

Κάποτε στην Ευρώπη...

Ο άνθρωπος, που είναι τόσο περίεργος, ψάχνει πάντα να βρει τι υπάρχει πέρα από αυτό που ξέρει ή βλέπει. Έτσι, ξεκίνησε τα ταξίδια του προς το άγνωστο. Σίγουρα όμως, δεν ήταν μόνο αυτό. Στην Ευρώπη τον 15ο αιώνα οι άνθρωποι ζούσαν σε τρομερή φτώχεια, στις πόλεις υπήρχαν πολλοί άνεργοι και τα ταξίδια γίνονταν ολοένα και πιο δύσκολα. Έτσι, οι Ευρωπαίοι, ψάχνοντας νέους δρόμους, ανακάλυψαν άγνωστους τόπους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- *Ποια προβλήματα έπρεπε να λύσουν οι Ευρωπαίοι τον 15ο αιώνα;*
- *Τι είδους ανακαλύψεις θα ήθελες να κάνεις;*

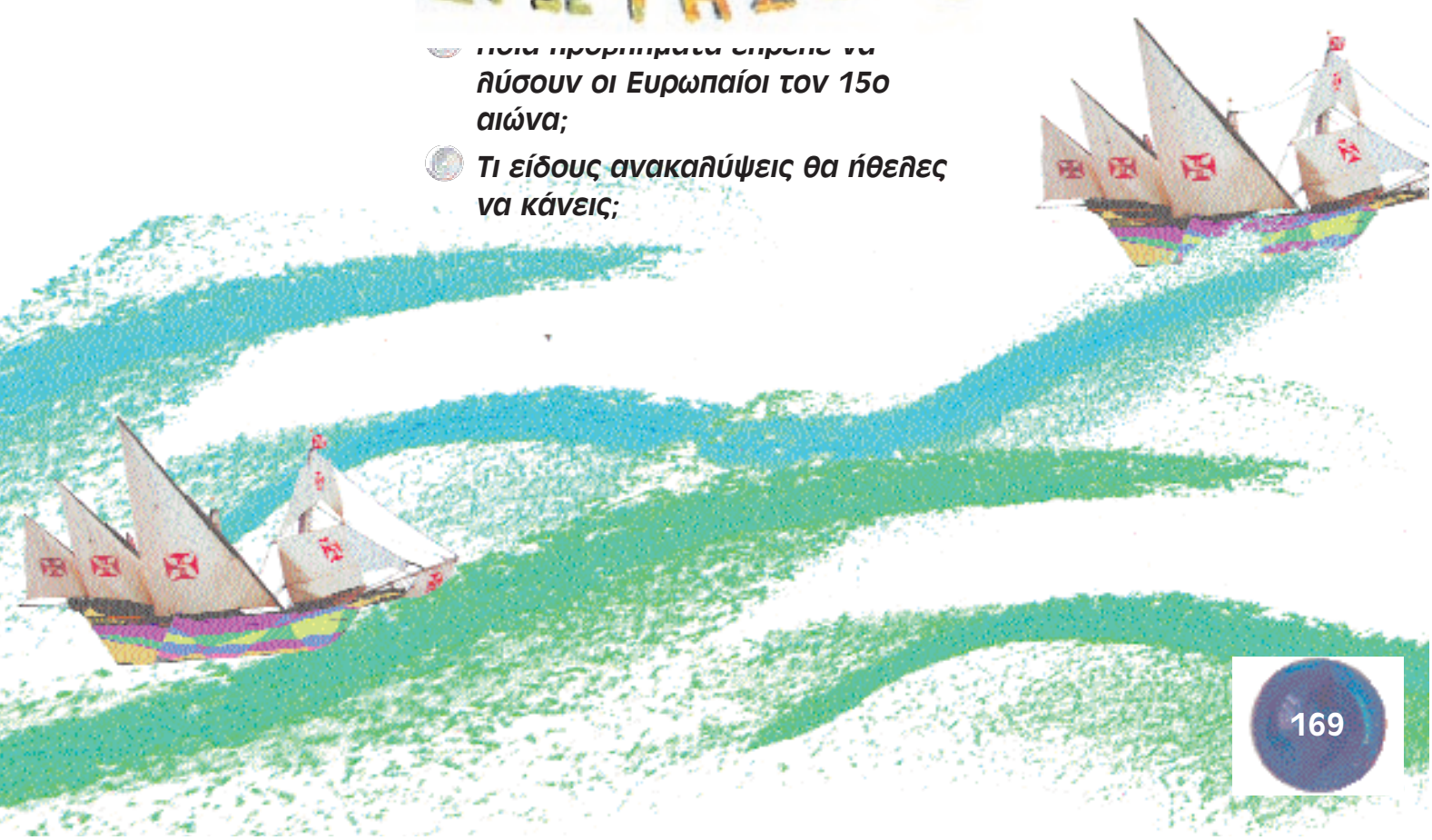

Οι μεγάλες εξερευνήσεις και η ανακάλυψη της Αμερικής

Ο πρώτος που τόλμησε να οργανώσει θαλασσινά ταξίδια και να εξερευνήσει περιοχές μακριά από την Ευρώπη ήταν ο Ερρίκος ο Θαλασσοπόρος. Τα πλοία του έφτασαν μέχρι τη Μαδέρα και τις Αζόρες. Μισόν αιώνα αργότερα, ο Χριστόφορος Κολόμβος σκέφτηκε να ταξιδέψει ως την Ινδία. Προτού όμως, αρχίσει τη μεγάλη του περιπέτεια, έπρεπε να προετοιμαστεί καλά. Για τον λόγο αυτό μελέτησε χάρτες, διάβασε βιβλία αρχαίων γεωγράφων, όπως ήταν ο Πλίνιος, ο Στράβων, ο Πτολεμαίος. Όταν όμως, έπεσε στα χέρια του το βιβλίο του γεωγράφου Πάολο Τοσκανέλλι, σκέφτηκε πως μπορούσε να φθάσει γρηγορότερα στην Κίνα πλέοντας προς τα δυτικά. Έπεισε τη βασίλισσα της Ισπανίας Ισαβέλλα να τον βοηθήσει και στις 3 Αυγούστου του 1492 ξεκίνησε από το λιμάνι του Πάλος στην Ισπανία. Αρχές Οκτωβρίου φάνηκε στον ορίζοντα ξηρά· ήταν ένα από τα νησιά των Μπαχάμας και το ονόμασε Σαν Σαλβαντόρ. Στη συνέχεια ανακάλυψε την Κούβα και την Αϊτή.

Ο Κολόμβος γύρισε στην Ισπανία τον Μάρτη του 1493 και η βασίλισσα τιμώντας τον για τη σπουδαία ανακάλυψή του, τού πρόσφερε πλούσια δώρα και χρήματα, για να συνεχίσει τις εξερευνήσεις του. Τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου ο Χριστόφορος Κολόμβος ταξίδεψε προς τα δυτικά, νομίζοντας και πάλι ότι πλέει προς τις ακτές της Ινδίας. Αυτή τη φορά ανακάλυψε νέα νησιά. Σε ένα τρίτο ταξίδι εξερεύνησε τον Παναμά. Σπουδαίος θαλασσοπόρος ήταν και ο Αμέρικο Βεσπούκι, που ταξίδεψε μέχρι την Κολομβία και τη Βραζιλία. Πίστευε ότι οι περιοχές που εξερευνούσε, τόσο ο Κολόμβος όσο και ο ίδιος, ανήκαν σε μια καινούργια ήπειρο, σε έναν νέον κόσμο κι όχι στην Ασία. Από το όνομά του η νέα ήπειρος ονομάστηκε

Χριστόφορος Κολόμβος

Χάρτες εξερευνήσεων του Χριστόφορου Κολόμβου

Αμερική. Τελευταίος μεγάλος εξερευνητής είναι ο Πορτογάλος Φερδινάνδος Μαγγελάνος. Πίστευε ότι μπορούσε να φτάσει στην Ανατολή, αποφεύγοντας το ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας στην Αφρική. Ξεκίνησε, λοιπόν, τον Αύγουστο του 1519 με κατεύθυνση προς τα δυτικά, για να ανακαλύψει έναν νέο δρόμο προς τις Ινδίες.

Τον Νοέμβριο, ύστερα από ένα περιπετειώδες ταξίδι κοντά στις ακτές της Παταγονίας, έφτασε στη «Θάλασσα του Νότου», που την ονόμασε Ειρηνικό Ωκεανό. Στη συνέχεια, αντί να ταξιδέψει προς τα «Νησιά των Μπαχαρικών», ακολούθησε άλλη πορεία και ανακάλυψε τις Φιλιππίνες. Με τον πρώτο περίπλου της γης τελειώνει ο αιώνας των μεγάλων ανακαλύψεων.

Β. Σφυρόερας, *Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη*

Διασκευή

- ***Ποιες χώρες ανακάλυψε ο Κολόμβος; Παρατηρώ τον χάρτη και διηγούμαι τις ανακαλύψεις του.***
- ***Ποιο ήταν το λάθος του Κολόμβου;***
- ***Παρατηρώ στον χάρτη την πορεία του Μαγγελάνου και μιλώ για τον περίπλου που έκανε.***
- ***Σε τίνος θαλασσοπόρου το πλήρωμα θα ήθελες να ανήκεις; Ποια δουλειά θα σου άρεσε να κάνεις στο καράβι;***

Χάρτες εξερευνήσεων του Μαγγελάνου

Μαγγελάνος

«Το αβγό του Κολόμβου»

Η παράδοση λέει πως σε γεύμα κάποιου πλούσιου της Ισπανίας, στο οποίο ήταν και ο Κολόμβος, μερικοί από την παρέα του δεν πίστευαν και πολύ την ανακάλυψή του. έποστηρίζοντας ότι «δεν ήταν δα και τόσο σπουδαίο κατόρθωμα· αρκούσε κάποιος να το σκεφτεί, για να κάνει αυτή την ανακάλυψη».

Ο Κολόμβος πήρε τότε από το τραπέζι ένα βρασμένο αβγό και κάλεσε όλη την παρέα να προσπαθήσει να το στηρίξει όρθιο. Ύστερα από μάταιες προσπάθειες, ο Κολόμβος πήρε πάλι το αβγό, χτύπησε ελαφρά τη μια του άκρη στο τραπέζι, έσπασε το τσόφλι του και τότε στάθηκε αμέσως το αβγό όρθιο. «Δεν είναι δύσκολο, όπως βλέπετε!», είπε τότε. «Θα έπρεπε όμως, να το σκεφτεί κάποιος, όπως σκέφτηκα κι εγώ το ταξίδι». Έτσι η έκφραση «το αβγό του Κολόμβου» έμεινε παροιμιώδης και... η παρέα του μεγάλου εξερευνητή άφωνη!

Εγκυκλοπαίδεια « *Πάπυρος-Λαρούς -Μπριτάνικα Διασκευή*

- ***Γιατί ο Κολόμβος έσπασε το τσόφλι του αυγού;***
- ***Τι σημαίνει η φράση «το αβγό του Κολόμβου»;***

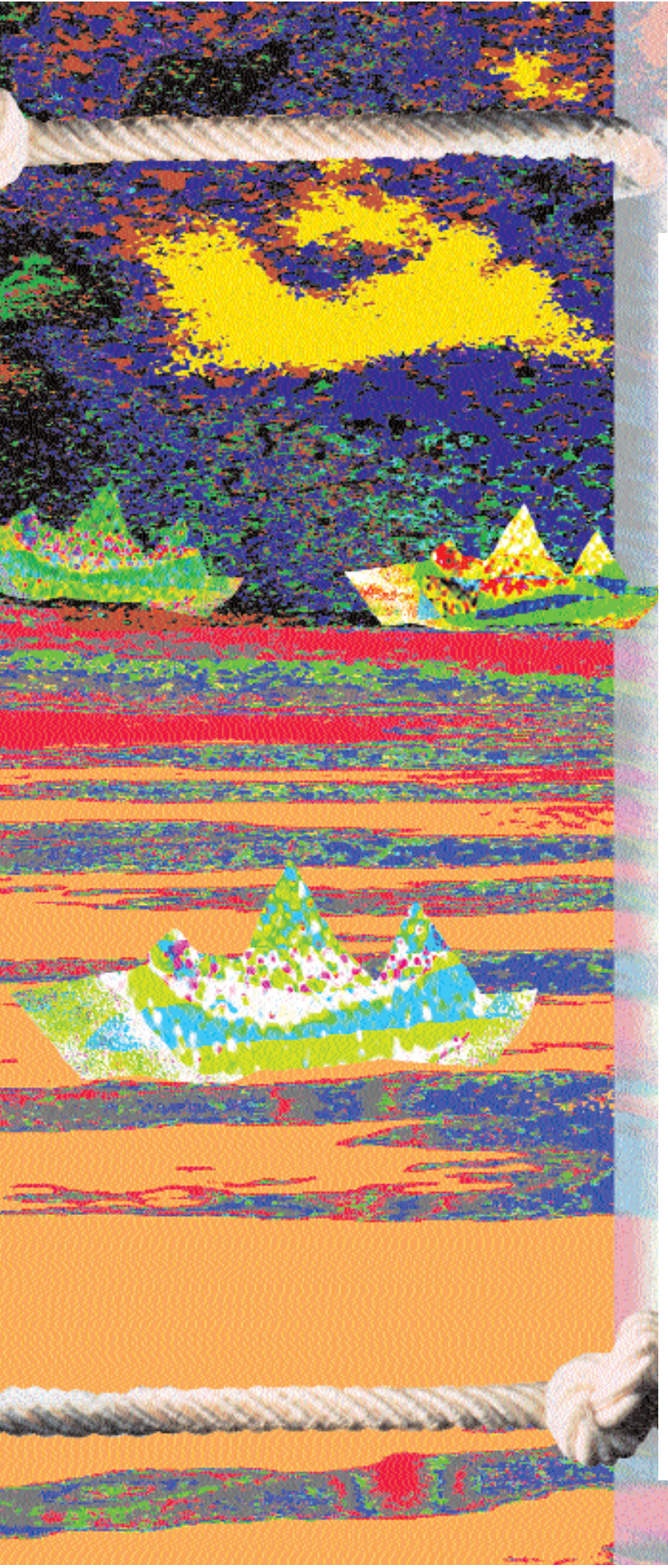

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οδοιπορικό στην Αυστραλία

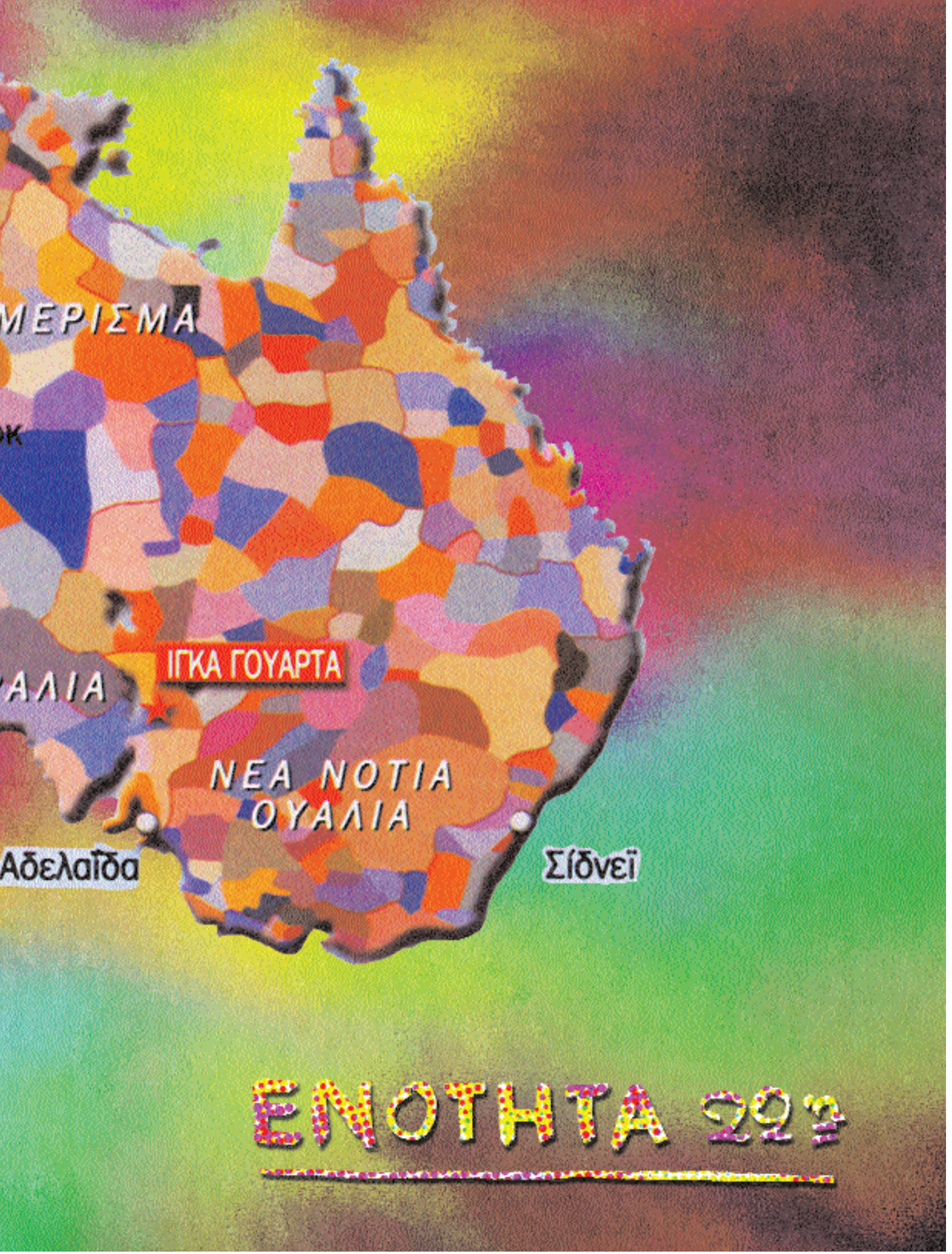

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η

Οδοιπορικό στην Αυστραλία

Πάμε Νοτιοανατολικά;

Το καλοκαίρι έφτασε. Κλείνει και το σχολείο. Διακοπές! Καιρός για νέες εξορμήσεις.

Ο χάρτης μάς περιμένει να καταστρώσουμε* τα σχέδιά μας.

Κάθε γωνιά της γης μάς καλεί και μάς υπόσχεται εκπλήξεις και ανακαλύψεις. Κι επειδή έχουμε φίλους παντού, σκεφτήκαμε να γνωρίσουμε από κοντά τους τόπους όπου μένουν. Πριν πάρουμε όμως, το σακίδιο με τα «απολύτως απαραίτητα», τη φωτογραφική μηχανή και το εισιτήριο, για το νότιο ημισφαίριο, αυτή τη φορά ας προετοιμαστούμε και λίγο... Για την ακρίβεια θα ταξιδέψουμε προς τα νοτιοανατολικά! Εικοσιοχτώ ώρες ταξίδι με το αεροπλάνο και.... φτάσαμε στην Αυστραλία! Κοιτάξτε τον χάρτη και σκεφτείτε το ίδιο ταξίδι με τα καράβια των εξερευνητών, με τα πλοία των μεταναστών...

* να καταστρώσουμε: να κάνουμε, να οργανώσουμε

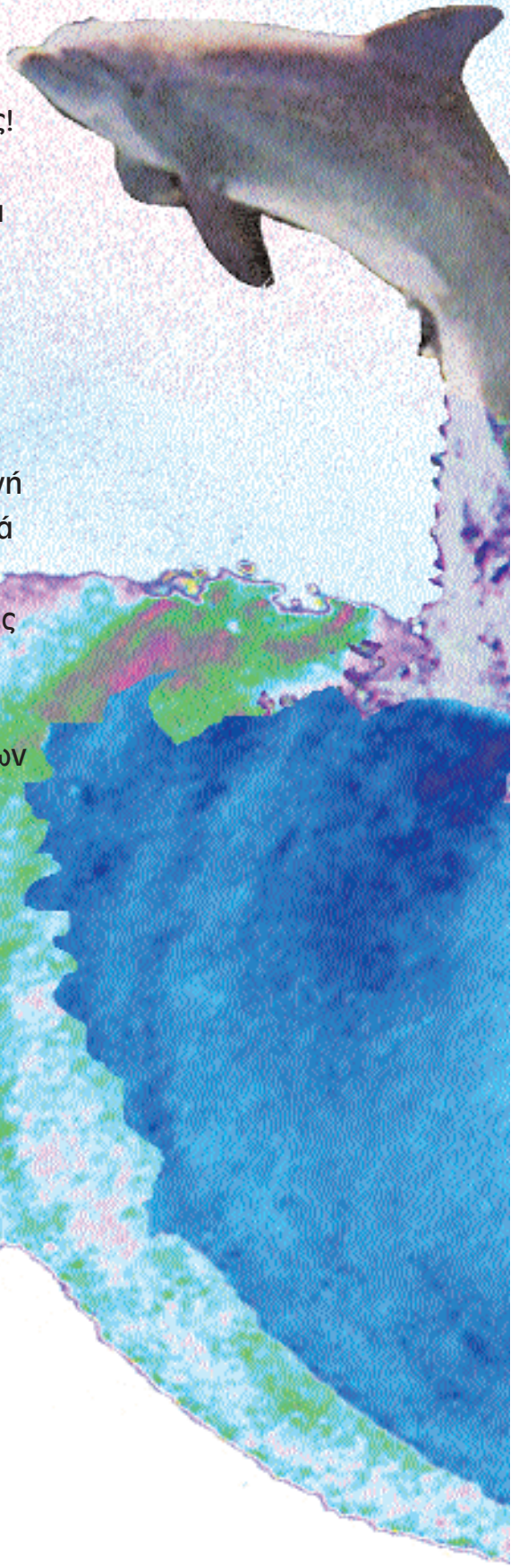

- *Εσείς τι θα βάζατε στη βαλίτσα σας;*
- *Κουβεντιάστε για κάποιο μέρος που γνωρίσατε πρώτη φορά στις διακοπές σας. Πείτε τι ξέρατε γι' αυτό πριν την επίσκεψη, τι περιμένατε να δείτε, ποιες εμπειρίες είχατε, τι σας έκανε εντύπωση...*

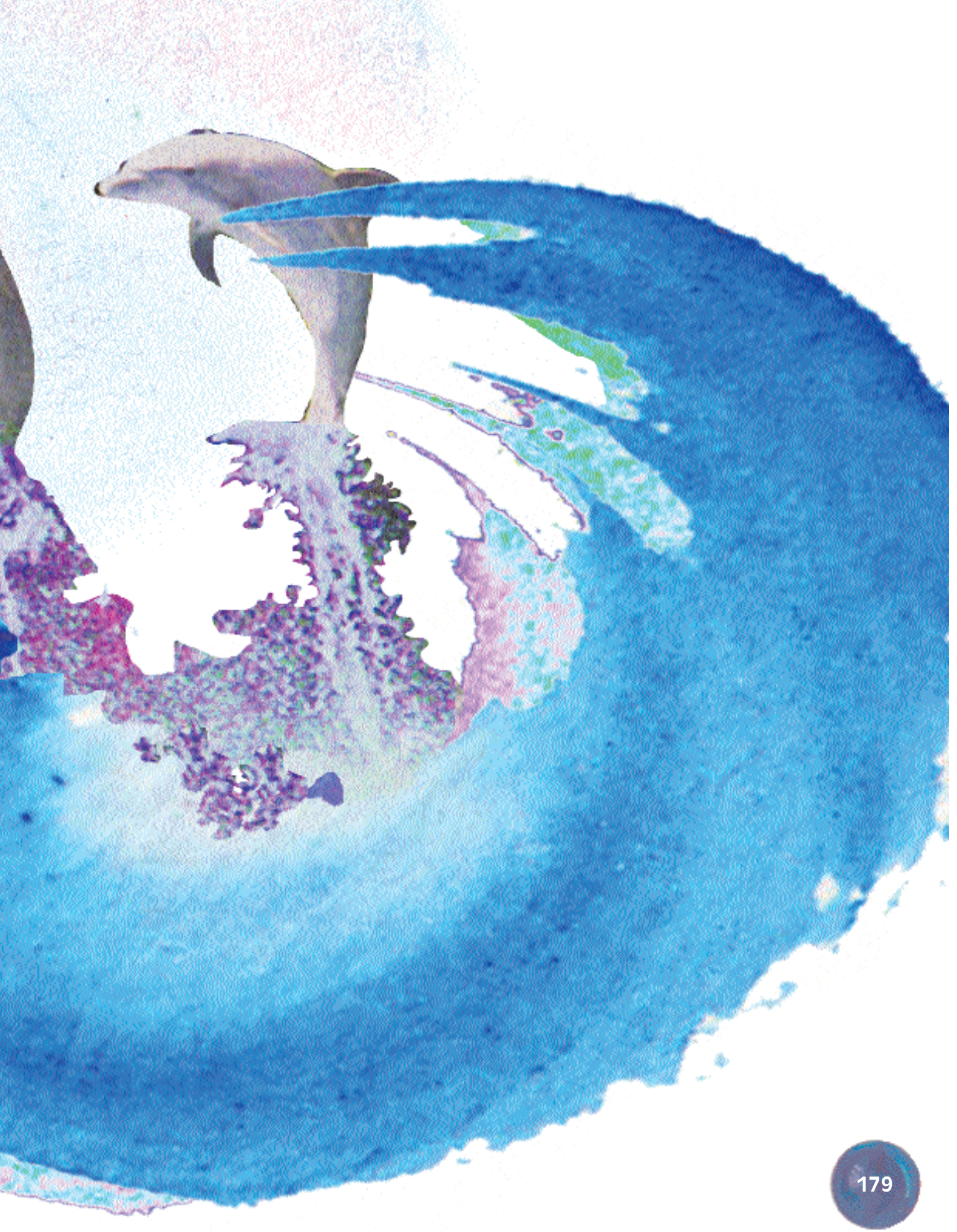

Ξεκινούμε από την Ιστορία: Η Μέρα της Αυστραλίας

Τον πρώτο γύρο της Αυστραλίας στα νεότερα χρόνια τον έκαναν οι Πορτογάλοι· τα εξερευνητικά ταξίδια στην Αυστραλία τα άρχισαν όμως, οι Ολλανδοί τον 17ο αιώνα. Αργότερα, το 1768, έφτασε στην Αυστραλία ο James Cook, ο περίφημος Κάπταιν Κουκ, και εξερεύνησε τις ανατολικές ακτές της ηπείρου επί τρία χρόνια. Πρώτα ανακάλυψε τη Νέα Ζηλανδία και το 1770 έφτασε με το πλοίο «The Endeavour» («Η προσπάθεια») στον κόλπο του Μπότανυ, που βρίσκεται στη νοτιοανατολική άκρη της Αυστραλίας. Από τότε η περιοχή αυτή ανήκε στην Αγγλία.

Στις 26 Ιανουαρίου 1788 έφτασαν στο Port Jackson, το κατοπινό λιμάνι του Σίδνεϋ, οι πρώτοι 778 Άγγλοι με αρχηγό τον Arthur Philip. Μόλις κατέβηκαν από το πλοίο, ο Arthur Philip ύψωσε τη σημαία της Αγγλίας. Την ημέρα αυτή οι Αυστραλοί την ονομάζουν «Μέρα της Αυστραλίας» και τη γιορτάζουν κάθε χρόνο.

- *Ποιοι και πότε ανακάλυψαν την Αυστραλία;*
- *Βρείτε εξερευνητές της χώρας που μένετε.*
- *Συζητήστε για τα ταξίδια τους και τις ανακαλύψεις τους.*

Οι πρώτοι κάτοικοι της Αυστραλίας ήταν ιθαγενείς και ονομάζονται Αμποριτζιναλς. Όταν πρωτοήλθαν οι Άγγλοι, στην Αυστραλία ζούσαν περίπου 300.000 ιθαγενείς.

Να πώς έφταναν οι Έλληνες στην Αυστραλία

Η παρουσία των Ελλήνων στην Αυστραλία ξεκινά από τον Αύγουστο του 1829. Επτά έδραίοι κατάδικοι και ο καπετάνιος του πλοίου «Norfolk» έφτασαν στο λιμάνι του Σίδνεϋ· έτσι ξεκινά η εγκατάσταση των Ελλήνων στην Πέμπτη Ήπειρο. Από το 1850 μέχρι το 1901 είχαν φτάσει στην Αυστραλία άλλοι χίλιοι æΕλληνες. Όλοι αυτοί έφταναν με όποιο μέσο εύρισκαν· ξεκινούσαν από οποιοδήποτε λιμάνι και έμπαιναν σε όποιο καράβι τους τύχαινε. Οι περισσότεροι όμως, έρχονταν με εγγλέζικα πλοία, παρέα με αυτούς που κυνηγούσαν το χρυσάφι, τους χρυσοθήρες. Το όνειρό τους ήταν τα χρήματα και μια καλύτερη ζωή από εκείνη που είχαν στην Ελλάδα ή στα πλοία που δούλευαν.

Οι μετανάστες πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο έρχονταν με αγγλικά και ιταλικά καράβια που έφευγαν από το Πορτ-Σάιδ της Αιγύπτου. Το μεγάλο κύμα όμως, Ελλήνων μεταναστών φτάνει στην Αυστραλία στο χρονικό διάστημα από το 1949 μέχρι

το 1972. Στις δεκαετίες του ’60 και ’70 έφτασαν στην Αυστραλία 11.000-12.000 Έλληνες μετανάστες, αναζητώντας κι αυτοί μια δουλειά που θα άφηνε χρήματα. Το ταξίδι διαρκούσε μέχρι και τριάντα μέρες. Το λιμάνι στη νέα Γη της Επαγγελίας ήταν μόνο ένας σταθμός. Από κει και πέρα ξεκινούσε η οδύσσεια του καθενός, μια οδύσσεια που για άλλους είχε ευχάριστο και για άλλους δυσάρεστο τέλος.

Οι πιο πολλοί από τους Έλληνες μετανάστες σκέφτονταν να μείνουν προσωρινά, τρία με πέντε χρόνια, και να επιστρέψουν έπειτα στην ιδιαίτερή τους πατρίδα με τις οικονομίες τους. Οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν στις μεγάλες πόλεις Μελβούρνη, Σίδνεϋ, Αδελαΐδα, με τα μάτια στραμμένα στην Ελλάδα.

Λίγοι όμως, γύρισαν. Οι πιο πολλοί έμειναν, δούλεψαν, οργανώθηκαν σε παροικίες και πρόκοψαν. Τα παιδιά τους έμαθαν γράμματα, σπούδασαν, προόδευσαν. Σήμερα ο Ελληνισμός έχει ισχυρή παρουσία στον πολιτισμό της χώρας, στην επιστήμη, στην οικονομία, στην πολιτική.

Η εποχή των καραβιών παραμένει ζωντανή στη λογοτεχνία και στη ζωγραφική. Ο Νίκος Καββαδίας, ο ποιητής της θάλασσας, ήταν ο ασυρματιστής του πλοίου «Κυρήνεια» που έφερε τόσους και τόσους Έλληνες στην Πέμπτη Ήπειρο. æΑλλα θρυλικά πλοία σ’ αυτή την περίοδο της μετανάστευσης ήταν

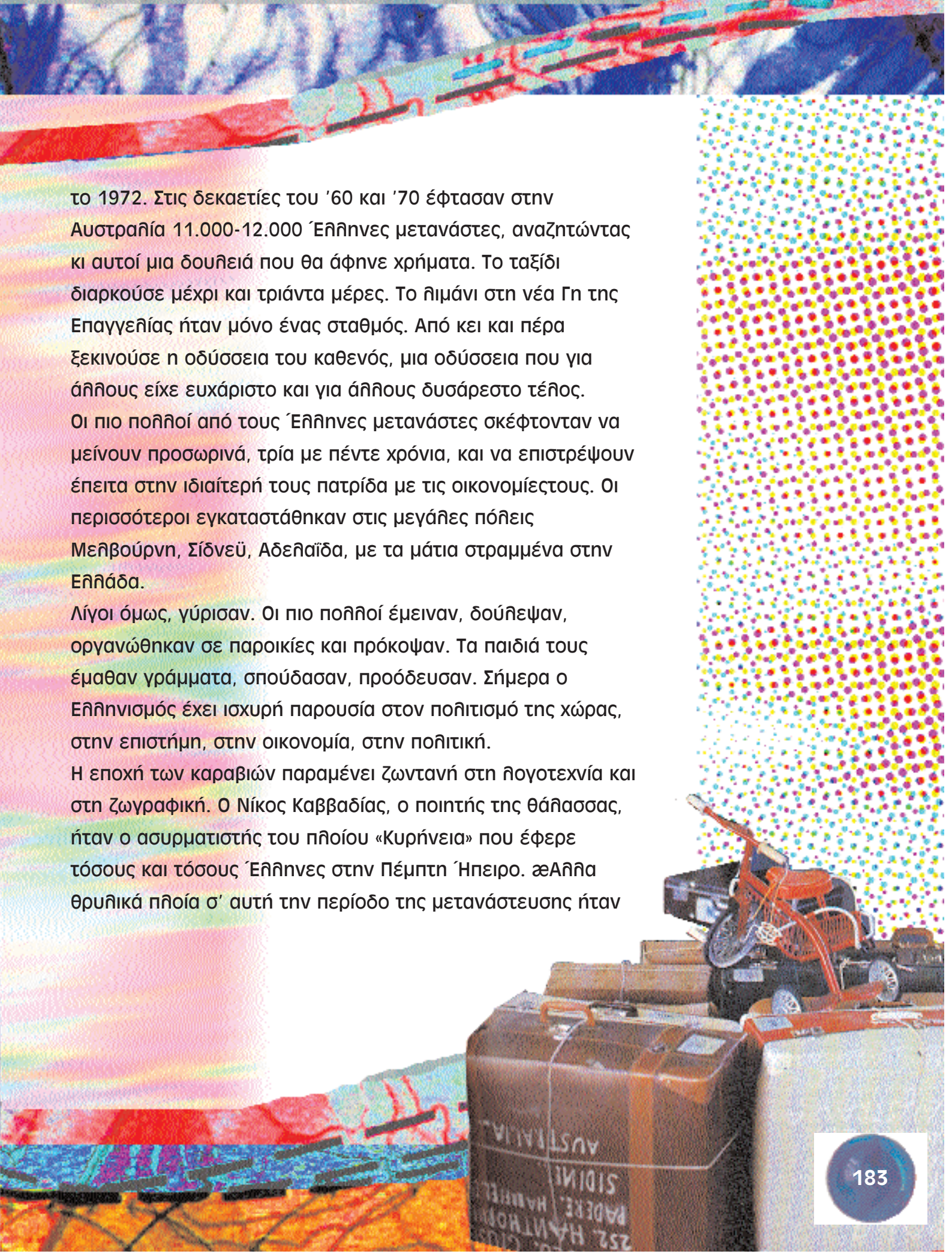

Βαθύ σταχτοπράσινο το χρώμα του κάκτου
όμως από το σπλάχνο του φυτρώνει
ένα δεύτερο σώμα αιθέριο ροζ
λες και θηλάζει από άλλο κόσμο.

Σ. Σ. Χαρκιανάκης

το «Πατρίς», το «Ελληνίς» και το «Αυστραλίς». Η εποχή των καραβιών παραμένει, επίσης, ζωντανή μέσα από τις ζωγραφιές της λαϊκής ζωγράφου Αναστασίας Μπέκου, η οποία αφιέρωσε μια ολόκληρη σειρά του έργου της σ' αυτά.

Μίμης Σοφοκλέους, «Τα καράβια της Γραμμής Αυστραλίας»
Διασκευή

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- ***Γιατί έρχονταν στην Αυστραλία οι μετανάστες;***
- ***Πώς βρέθηκε η οικογένεια σου στη χώρα που μένεις; Μπορείς να διηγηθείς στους συμμαθητές σου την ιστορία της;***

Στο καράβι για την Αυστραλία

Στο μυθιστόρημά του *Ιστορία μιας χαμένης γης*, ο Άρης Φακίνος μας μιλάει για τα όνειρα των πρώτων μεταναστών, καθώς ταξίδευαν για την Αυστραλία.

«Καμιά φορά, σε μιαν άκρη, κάποιος ξεδίπλωνε ένα χάρτη που του 'χαν δώσει στο πρακτορείο της μετανάστευσης. Πήγαιναν οι άλλοι και τον τριγύριζαν, έσκυβαν από πάνω του για να δουν τους μακρινούς παράδεισους που περίμεναν όλο εκείνο το πλήθος.
Χωριάτικα ροζιασμένα δάχτυλα άγγιζαν τη χάρτινη απεραντοσύνη του κόσμου, χάραζαν τους ωκεανούς και τις θάλασσες, χάιδευαν καρπερά χώματα, λιβάδια με πλούσιο και καταπράσινο χόρτο.[...] Την πρώτη νύχτα, στριμωγμένοι σαν πρόβατα στου καραβιού το κατάστρωμα, έσμιγαν και πολλούς Έλληνες από τα νησιά αλλά και ξένους ταλαιπωρημένους, που κατέβαιναν από τον Βορρά, συνοδείες ολάκερες, φτώχιες και συμφορές μαζεμένες από τις τέσσερις άκρες του κόσμου.
Η ταξιδεύουσα Βαβέλ κρύωνε και πεινούσε, κουκουλωνόταν με

κουρελούδες, [...] έκανε πως κοιμόταν, μα δεν κοιμόταν. Ονειρευόταν με τα μάτια ορθάνοιχτα, όχι να φτιάξει πύργο πανύψηλο, να φτάσει στο Θεό και νæ αγγίξει τα πόδια του, αλλά σπιτάκια ταπεινά, ήσυχα, με τη φωτιά αναμμένη, το φαΐ έτοιμο ν' αχνίζει μέσα στην καπνισμένη χύτρα. Ύστερα τ' όνειρο έσβηνε, ξαναβρίσκονταν στην υγρή και ανεμοδαρμένη κουβέρτα .[...]»

Άρης Φακίνος,

Ιστορία μιας χαμένης γης

- ***Πώς περνούσαν οι μετανάστες στο ταξίδι για την Αυστραλία;***
- ***Γιατί ο αφηγητής ονομάζει τους πρώτους μετανάστες «ταξιδεύουσα Βαβέλ»;***

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

η Μέρα της Αυστραλίας
το πρακτορείο μετανάστευσης
το εξερευνητικό ταξίδι
το κύμα Ελλήνων μεταναστών
η λαϊκή ζωγράφος
με τα μάτια στραμμένα στην πατρίδα
η Γη της Επαγγελίας

υψώνω → τη σημαία
υψώνω → τη φωνή μου

το βόρειο → ημισφαίριο
το νότιο → ημισφαίριο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΡΙΤΟ, Τεύχος 2ο (τάξη ΣΤæ)

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ		ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΣΤΟΧΟΙ	ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	ΣΈΝΤΑΞΗ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΗ
1. Καθώς μεγαλώνουμε...	Πώς βλέπω το μέλλον μου και πώς θέλω τις σχέσεις μου με τους «άλλους». Η αφύπνιση της προσωπικότητας	Να αντιληφθούν οι μαθητές τη διαχρονικότητα και την οικουμενικότητα των προσωπικών τους προσδοκιών και σκέψεων για τους «άλλους». Να ενθαρρυνθούν να διατυπώνουν τις θετικές ή αρνητικές κρίσεις τους για τους γύρω τους.	Τα αρσενικά σε -ος και -ός Ο τονισμός των πλαγίων πτώσεων στα δευτερόκλιτα προπαροξύτο-να αρσενικά ουσιαστικά	Η διάταξη, ο ρόλος και η συνάφεια του ονοματικού και ρηματικού συνόλου μέσα σε μια απλή κύρια πρόταση Ποικιλίες συνδυασμών των λεκτικών συνόλων	Κάνω σκέψεις για μένα.	Πώς διατυπώνω τις σκέψεις μου με προτάσεις κρίσης *(έχω τις απόψεις μου, δίνω σημασία, είμαι αντίθετος με, δεν με βρίσκει σύμφωνο, ισχυρίζομαι)*.
2. Μια ειρηνική οικογένεια!	Σχέσεις μεταξύ των μελών μιας οικογένειας και δυναμικές που αναπτύσσονται.	Να αντιληφθούν τις διαφορές και τις εντάσεις που αναπτύσσονται στις σχέσεις των αδερφών. Να βιώσουν οικείες καταστάσεις και την αντίληψη ότι για το ίδιο γεγονός δεν υπάρχει μόνο μια άποψη και μια αλήθεια.	Ανισοσύλλαβα αρσενικά ουσιαστικά σε σχέση με τα ήδη γνωστά ισοσύλλαβα	Η επαυξημένη πρόταση. Επαύξηση της πυρηνικής πρότασης Η διαβάθμιση των πληροφοριών και η επαύξηση του νοήματος	Η θέση μου απέναντι σε καταστάσεις και πράξεις του «άλλου»	Πώς διατυπώνω με ειρωνεία, ή με χιούμορ τη δυσαρέσκειά μου για όσα βλέπω *(πειράζω, κάνω λάθος, θυμώνω με, γίνεται χαμός, γκρινιάζω με)*.

	Πώς βλέπουν τα παιδιά τη συμπεριφορά των γονέων απέναντί τους.	Να ενθαρρυνθούν στην έκφραση της προσωπικής τους άποψης. Να βιώσουν τη σημασία της «οπτικής γωνίας».				
3.Εφημερίδες! Όλες οι εφημερίδες! Εφημερίδες!	Η καλλιέργεια στάσεων και αξιών μέσα από τα μαθητικά περιοδικά και τις εφημερίδες Η ολοκλήρωση της προσωπικότητας μέσα από την παραγωγή και την ανάγνωση του υλικού μιας εφημερίδας ή ενός περιοδικού	Να γνωρίσουν το περιεχόμενο και τη μορφή εφημερίδας και περιοδικών. Να κατανοήσουν ότι στο περιοδικό και στην εφημερίδα καταγράφονται η επικαιρότητα, τα προβλήματα, αλλά και οι προσδοκίες των ανθρώπων. Να βιώσουν, μέσα από τα ποικίλα περιοδικά και τις εφημερίδες, την αποτελεσματικότητα της συλλογικής συνεργασίας και της κοπιαστικής δουλειάς.	Αρχαιόκλιτα θηλυκά *(η δύναμη, της δύναμης - οι δυνάμεις, των δυνάμεων)* Σύγκριση κλίσεων των θηλυκών Επανάληψη των κανόνων τονισμού στα ουσιαστικά.	Ευθύς και πλάγιος λόγος Πλάγια ερώτηση μερικής ή ολικής άγνοιας	Γνωριμία με μία εφημερίδα	Πώς συντάσσω μία αγγελία στον τύπο *(ημερομηνία δημοσίευσης, θέμα δημοσίευσης, διατύπωση: καταπληκτική ευκαιρία κ.λπ.).*
4. Καθημερινές ιστορίες	Καταστάσεις από τις σχέσεις των παιδιών μεταξύ τους, με τους δασκάλους και με τα μαθήματα σε παλιότερες εποχές	Να γνωρίσουν την ιεράρχηση των αξιών στο σχολείο περασμένων εποχών και να διαπιστώσουν με συζήτηση τις αλλαγές που έχουν γίνει στις σχέσεις μας με τους	Τα ουδέτερα ουσιαστικά σε *-ο* και *-ι* (επανάληψη) Κλίση των ουδετέρων ουσιαστικών	Δόμηση της *παραγράφου* με βάση τη χρονική σειρά των γεγονότων *Χρονικοί δείκτες* και	Αφήγηση περιστατικών της καθημερινής μου ζωής	Διάρθρωση φράσεων για τη συνέχιση της αφήγησης (*όταν, μετά, ύστερα, έπειτα, αργότερα,*

	Η ανάπτυξη της αλληλεγγύης μεταξύ των μαθητών/τριών Ο ρόλος της λογοτεχνίας στην ανάπτυξη της φαντασίας και στην αναπλήρωση του κενού που δημιουργεί η απουσία των προσώπων Διάβασμα και ελεύθερος χρόνος	δασκάλους, τα μαθήματα και τη μάθηση. Να ενθαρρυνθούν να μιλήσουν για προσωπικά τους βιώματα και να κατανοήσουν πόσο απαραίτητη είναι η αλληλεγγύη ανάμεσα στα παιδιά. Να εκφράσουν προσωπικές εμπειρίες από την ανάγνωση της λογοτεχνίας και την επίδρασή της στην προσωπική τους ζωή. Να βιώσουν την ψυχαγωγική λειτουργία που έχει η ανάγνωση της λογοτεχνίας.	σε *-μα* Παραγωγή των σε *-σιμο, -ξιμο, -ψιμο*	χρήση στην *αφήγηση*		*πρώτα, αφού)*
5. Όσα δεν γράφει η Ι στορία	Το 1940 ως αγώνας που ενώνει όλους τους Έλληνες για το κοινό αγαθό της ειρήνης. Η θυσία για την πατρίδα και η ανθρώπινη διάστασή της	Να διερευνήσουν τη σχετική ιστορική περίοδο μέσα από τις πηγές (αυθεντικό υλικό, βιβλία, ποικίλες μαρτυρίες). Να βιώσουν μέσα από τις επαφές αυτές τι σημαίνει ιστορικό γεγονός, τι σημαίνει πόλεμος και ποια είναι η αξία της ειρήνης.				

	Η παγκόσμια απήχηση των αγώνων του ελληνικού λαού για τα παγκόσμια ιδανικά της ειρήνης και της ανθρωπιάς Η επικοινωνία των νεότερων με τους παλαιότερους ή και τους επιζώντες εκείνης της εποχής					
6. Κάθε δέντρο και μια ιστορία	Η φύση ως χώρος ανανέωσης και αναζωογόνησης του ανθρώπου Η φύση ως πρότυπο ζωής και χώρος ψυχαγωγίας	Να γνωρίσουν την αρμονική σχέση φύσης και ανθρώπου μέσα από τις παραδόσεις αρχέγονων πολιτισμών και ιδιαίτερα του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού. Να ενθαρρυνθούν να καλλιεργήσουν την ευαισθησία της προσωπικής ευθύνης απέναντι στη φύση και να βιώσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή σήμερα.	Χρήση των ρημάτων αæ και βæ συζυγίας στην οριστική του ενεστώτα	Προτρεπτικές προτάσεις	Προτροπή	Ποιες εκφράσεις χρησιμοποιώ για να προτρέψω κάποιον να κάνει κάτι *(ας κάνουμε μια στάση, ελάτε εδώ, κοιτάξτε εδώ, μπορείτε να...).*
7.Επικοινωνού-με με τον κόσμο	Οι νέες τεχνολογίες: Η δημιουργία τους, η λειτουργία και η χρησιμότητά τους Οι δυνατότητες	Να κατανοήσουν τις δυνατότητες αλλά και τις επιδράσεις που έχουν στη ζωή μας τα ΜΜΕ. Να ενημερωθούν πάνω στις δυνατότητες του	Παρατατικός των συνηρημένων ρημάτων *(-ούσα)*	Η χρονική πρόταση και εκφράσεις που την εισάγουν.	Αλληλογραφία μέσω Internet	Φράσεις που χρησιμοποιώ μιλώντας για το διαδίκτυο *(στέλνω μήνυμα, παίρνω μήνυμα,*

	επικοινωνίας με όλο τον κόσμο	ηλεκτρονικού υπολογιστή. Να ψυχαγωγηθούν σερφάροντας στο Inter-net.				*συνδέομαι με το διαδίκτυο, μπαίνω στο διαδίκτυο).*
8. Ο αθλητισμός τότε... και σήμερα	Ο αθλητισμός και η καλή φυσική κατάσταση Ο αθλητισμός και η φρούρηση της πόλης στην αρχαία Ελλάδα Η περίπτωση της Καλλιπάτειρας Οι αγώνες στην αρχαία Ελλάδα Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων και οι σύγχρονες συνθήκες Αθλητισμός και πολιτισμός	Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στη σωματική άσκηση. Να μάθουν ότι το καλογυμνασμένο σώμα του πολίτη παρείχε ασφάλεια στην πόλη. Να κατανοήσουν τη σημασία των Πανελληνίων Αγώνων στην Αρχαία Ελλάδα. Να συγκρίνουν και να βρουν διαφορές ανάμεσα στις εποχές των Ολυμπιακών Αγώνων.	Οι αιτιολογικοί σύνδεσμοι *γιατί, επειδή, αφού*	Οι δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις Κάνω συγκρίσεις και διατυπώνω κρίσεις και αξιολογήσεις.	Δήλωση των αγαπημένων μου αθλημάτων και αιτιολόγηση των απαντήσεών μου	Διατυπώνω τις προτιμήσεις μου και τις αιτιολογώ *(μου αρέσει να παίζω γιατί, μου αρέσει να κάνω επειδή).*
9. Αυτός ο ψύλλος τσιμπάει... αλλιώς	Ασχολίες στον ελεύθερο χρόνο Η σύνταξη μιας παιδικής εφημερίδας και οι αντιδράσεις των	Να μάθουν πώς αξιοποιείται δημιουργικά και παραγωγικά ο ελεύθερος χρόνος.	Επανάληψη του μέλλοντα και της υποτακτικής	Η μεταφορά μέσα στην πρόταση	Κυριολεξία και μεταφορά	Καθημερινές εκφράσεις με μεταφορική σημασία *(σπάω τον πάγο, σπάω πλάκα, σπάω τα νεύρα κάποιου,*

	μεγάλων	Να κατανοήσουν την αξία που έχει ο ελεύθερος χρόνος στη διατήρηση της ψυχικής ισορροπίας του ανθρώπου.	Οι αντιθετικοί σύνδεσμοι *αλλά* και *όμως*			*σπάω το φράγμα του ήχου)*
10. Χρονιάρες μέρες	Η θρησκευτική και πολιτισμική σημασία των εορτών των Χριστουγέννων για όλη την ανθρωπότητα Το Δωδεκάμερο στην ελληνική λαϊκή παράδοση Το νόημα της ευημερίας και στερήσεων των παιδιών τις Άγιες Μέρες.	Να βιώσουν την αξία της συμμετοχής όλων μας στις εορταστικές εκδηλώσεις. Να γνωρίσουν τη δημοτική μουσική, τα τραγούδια των εορτών του Δωδεκάμερου και λαϊκά μουσικά όργανα. Να διαμορφώσουν ανθρωπιστική στάση και αλτρουισμό μέσα από τα μηνύματα της Γέννησης του Χριστού.	Παραγωγή και σύνθεση λέξεων Π.χ. βασιλόπιτα κ.λπ.		Περιγραφή εθίμων Αφηγήσεις ιστοριών	Τι ζητώ από τον
11. Μες στο Μουσείο μια μέρα θα μπω	Οι θησαυροί των ελληνικών μουσείων ως διαχρονική μαρτυρία του ελληνικού και μεσογειακού πολιτισμού **Μουσείο**: ο χώρος της μνήμης του κάθε λαού Το **μουσείο** ως χώρος **μάθησης** και δραστηριοτήτων δημιουργικής φαντασίας	Να κατανοήσουν ότι κάθε λαός φυλάσσει μνήμες και εμπειρίες από το παρελθόν στον χώρο του μουσείου. Να συνδέσουν τη γνώση που αποκομίζει κανείς από τη γνωριμία του με τον χώρο των μουσείων.	έποτακτική και προστακτική αορίστου των ανωμάλων ρημάτων *βλέπω, λέω, βρίσκω, θέλω*		Οργάνωση επισκέψεων σε μουσείο	υπεύθυνο ενός μουσείου για την επίσκεψη μιας ομάδας παιδιών: *(Πότε είναι το μουσείο ανοικτό, απαγορεύεται να τραβάτε φωτογραφίες, είναι δυνατό να, η είσοδος είναι*

						ελεύθερη).
12. Η ομογένεια παίζει θέατρο	Ο θεσμός του μαθητικού θεάτρου στο πλαίσιο του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» Η περιπέτεια του Φρίξου και της Έλλης, ως μύθος για την ελληνική μετανάστευση	Να γνωρίσουν τις διαπολιτισμικές ανταλλαγές που γίνονται κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ και να ενθαρρυνθούν να λάβουν μέρος στο φεστιβάλ. Να κατανοήσουν πώς η καλλιτεχνική δημιουργία ανανεώνει το ενδιαφέρον για τον μύθο.	Ο παθητικός αόριστος σε -χτ-, -φτ-, -θ-	Τα απρόσωπα ρήματα *(πρέπει να, αξίζει να, συμφέρει να)*	Η κριτική μιας παράστασης	Διατυπώνω τη γνώμη μου για μια παράσταση και τη δικαιολογώ (μέτρια/ καλή σκηνοθεσία, αξίζει /δεν αξίζει να δείτε γιατί, καταπληκτικά σκηνικά κ.λπ.)
13.Τι χρώματα! Τι μουσικές!	Η μουσική και ο χορός ως εκφράσεις της τέχνης και ως πολιτισμικοί παράγοντες Τα είδη του χορού και της μουσικής Μουσική, χορός και ψυχοπνευματική καλλιέργεια και σωματική άσκηση	Να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο της μουσικής και του χορού στην ανάπτυξη του πολιτισμού. Να μάθουν για τα είδη της μουσικής και του χορού. Να βιώσουν την ατομική ωφέλεια από την ενασχόληση με τον χορό και τη μουσική. Να αισθανθούν την ψυχοπνευματική ανάταση που προσφέρουν οι καλές τέχνες.	Ο αόριστος των ρημάτων *ανεβαίνω, κατεβαίνω, μπαίνω, βγαίνω*	Οι ειδικές προτάσεις	Έκφραση προσωπικής γνώμης	Λέω τη γνώμη μου, προτείνω *(νομίζω ότι, άκουσα ότι, πιστεύω ότι, έχω την γνώμη ότι..., στην εφημερίδα λέει ότι...).*

14. Όλοι μαζί για τη λεφτεριά	Η προετοιμασία και η οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης μέσα και έξω από την Ελλάδα Ο ρόλος της παροικίας και η Φιλική Εταιρεία	Να μάθουν πώς καλλιεργήθηκε η ιδέα της εθνικής ανεξαρτησίας στον Ελληνισμό. Να γνωρίσουν σημαντικές προσωπικότητες που εργάστηκαν για την επιτυχία της Ελληνικής Επανάστασης.				
15.Το Πάσχα	Πασχαλινά ήθη και έθιμα σε διάφορα μέρη της Ελλάδας Ο εορτασμός του Πάσχα σε άλλα μέρη της Χριστιανοσύνης	Να συνδέσουν τα λαμπρά έθιμα με τη χαρμόσυνη γιορτή της Ανάστασης. Να συλλάβουν το βαθύτερο νόημα αυτών των εκδηλώσεων, που είναι η αγάπη και η αλληλοβοήθεια.		Η ονοματική		Περιγραφή
16.Πάμε διάστημα;	Η ιστορία των διαστημικών πτήσεων Το μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας και η ζωή στο διάστημα	Να πληροφορηθούν για τις προσπάθειες του ανθρώπου να ταξιδέψει στο διάστημα και τις δυσκολίες που αυτά τα ταξίδια συνεπάγονται. Να αφυπνίσουν τη φαντασία τους, ώστε σε συνδυασμό με βασικές γνώσεις να μιλήσουν για το πώς φαντάζονται τη ζωή στο μέλλον. Συγκρίνοντας το φανταστικό και το	Η συμφωνία επιθέτου και προσδιοριζο-μένου ονόματος	φράση επαυξημένη με ένα επιθετικό προσδιορισμό(συνδυασμοί σε συντακτικό και σημασιολογικό επίπεδο).	Συζήτηση για το διάστημα	χώρου *(περιφέρομαι σε /στο, αναζητώ, κινούμαι γύρω από)*

	Η ζωή πάνω στη γη από την οπτική γωνία του εξωγήινου	διαφορετικό με το πραγματικό και το οικείο, να συνειδητοποιήσουν ότι διαμορφώνεται ένας νέος τύπος διαπολιτισμικής επικοινωνίας μέσω των διαστημικών ταξιδιών. Να συνειδητοποιήσουν την πρόοδο της επιστήμης και τις ανθρώπινες επινοήσεις για προσαρμογή στο διάστημα ή σε άλλους πλανήτες.				
17. Βιβλία, βιβλία, βιβλία!	Η εξέλιξη της ανθρωπότητας και το βιβλίο Οι πιο σημαντικοί σταθμοί στην εξέλιξη του βιβλίου Το λογοτεχνικό βιβλίο	Να κατανοήσουν τη σημαντική συμβολή του βιβλίου στην εξέλιξη του πολιτισμού. Να βιώσουν τη σημαντική συμβολή του ανθρώπου στην εξέλιξη του βιβλίου, τόσο στο περιεχόμενο όσο και στην εμφάνιση. Να εντάξουν μέσα στο πρόγραμμά τους την ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων.	Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων	Όροι σύγκρισης	Επίσκεψη στο βιβλιοπωλείο	Δίνω πληροφορίες για το βιβλίο που θέλω να αγοράσω *(Τι εκδόσεις είναι, πότε εκδόθηκε, ποιος είναι ο συγγραφέας)* Ζητώ
18. Γλώσσες..!	Η γλώσσα ως κώδικας επικοινωνίας	Να συζητήσουν για τις γλώσσες που μιλιούνται	Σχηματισμός		Επικοινωνώ σε διαφορετικά	διευκρινίσεις (:*Δεν*

	Οι άλλοι κώδικες επικοινωνίας Οι γλώσσες που μιλιούνται στον κόσμο Η εκμάθηση ξένων γλωσσών απαραίτητη για την επικοινωνία μας	στον κόσμο και τα ακούσματα που έχουν από αυτές. Να κατανοήσουν ότι είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ορισμένες λέξεις μιας ξένης γλώσσας για την επικοινωνία μας. Να συνειδητοποιήσουν πόση άνεση αποκτά κάποιος στην επικοινωνία του και στα ταξίδια, όταν ξέρει ξένη γλώσσα.	λέξεων του τύπου: Ελλάδα/Ελληνικά, Ιταλία/Ιταλικά κ.λπ. Ασθενείς κτητικές αντωνυμίες: *μου, σου, του* Εμφατική κτητική αντωνυμία: *δικός μου, δικός σου, δικός του*	Επανάληψη	γλωσσικά περιβάλλοντα	*καταλαβαίνω αυτή τη λέξη / φράση, Μου εξηγείς αυτή λέξη, πιο αργά παρακαλώ, μού το ξαναλέτε*) Ζητώ
19. Τρένο, πλοίο ή αεροπλάνο;	Το τρένο ως ταξιδιωτική εμπειρία	Να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή των μέσων συγκοινωνίας στην επικοινωνία των ανθρώπων. Να συμμετάσχουν στη μαγεία των εντυπώσεων που δημιουργούν τα ταξίδια με το τρένο ή το αεροπλάνο.	Η χρήση του «όσο, τόσο», «τόσο, όσο και» (ρήματα και ονοματικοί προσδιορισμοί)	Παραγωγή των χρονικών προτάσεων	Σε σταθμό τρένου, σε αεροδρόμιο ή σε λιμάνι	διευκρινίσεις και πληροφορίες *(θα ήθελα να μου πείτε. Είστε σίγουρος για /ότι. Είναι δυνατόν/ αδύνατον να*)
20. Παιδιά στον κόσμο του 21ου αιώνα	Εικόνες του σημερινού κόσμου και της ζωής των παιδιών Προβληματισμός για τις ανάγκες του παιδιού σήμερα	Να διαμορφώσουν προσωπική αντίληψη των συγχρόνων προβλημάτων. Να σκεφτούν πώς θα εξευρεθούν τρόποι αντιμετώπισής τους.	*Επιρρήματα* που παράγονται από επίθετα	Παραγωγή επιρρημάτων που παράγονται από επίθετα στο λόγο Η χρήση των	Περιγραφή και παρατήρηση καταστάσεων	Πώς διαβάζω

21. Χίλια χρόνια εξερευνήσεις	Η επιθυμία του ανθρώπου για ταξίδια και αλλαγές Οι πρώτοι θαλασσοπόροι και οι ανακαλύψεις τους	Να αντιληφθούν τα παιδιά ότι οι άνθρωποι από τα πολύ παλιά χρόνια ονειρεύονται, επιθυμούν, σχεδιάζουν και κάνουν ταξίδια. Να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα των ανακαλύψεων για τις γεωγραφικές γνώσεις του ανθρώπου, για τη γνωριμία με τους πολιτισμούς των ιθαγενών και για την αναζήτηση νέων πηγών πλούτου.	Η μετοχή ενεργητικής φωνής ενεστώτα στα ρήματα της α' και β' συζυγίας	χρονικών προτάσεων που εισάγονται με τον σύνδεσμο *όταν* (αλληλουχία χρόνων για το παρόν, παρελθόν, μέλλον) Άρνηση + μετοχή Τα προθετικά	Ανάγνωση γεωγραφικού χάρτη	ένα χάρτη.Τοποθε-τούμαι στον χώρο και στον χρόνο (*κατευθύνομαι προς.., Ταξιδεύω για.., Ανακαλύπτω ότι.., Φαίνεται στον ορίζοντα*). Εκφράζω τις
22. Οδοιπορικό στην Αυστραλία	Το ταξίδι ως αναψυχή και ως ελπίδα μιας καλύτερης ζωής Οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες στην Αυστραλία. Η εξέλιξη του Ελληνισμού και η σύγχρονη ζωή της ομογένειας	Να γνωρίσουν δυο μορφές ταξιδιού: της αναψυχής και της μετανάστευσης. Να κατανοήσουν τις απαρχές της μεταναστευτικής ιστορίας του Απόδημου Ελληνισμού. Να συγκρίνουν τις σημερινές συνθήκες ενός σύγχρονου ταξιδιού στην Αυστραλία με τις συνθήκες ταξιδιού στο τέλος του αιώνα.	Επανάληψη των προθέσεων: *από, σε, για, προς, παρά.* Η χρήση των προθέσεων *κατά* και *μέχρι*	σύνολα και η σύνταξή τους	Καλοκαιρινές διακοπές	επιθυμίες μου και τα σχέδια μου *(Επιθυμώ να.., Σχεδιάζω να.., Ονειρεύομαι να.., Σκοπεύω να...)*

ΠΗΓΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

1. Καθώς μεγαλώνουμε
α. «Παιδιά μιλούν για τον εαυτό τους»: æΑννα Φρανκ, *Το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ,* εκδ. Δωρικός, Αθήνα χ.χ.
Ευγενία Φακίνου, *Αστραδενή*, Κέδρος, Αθήνα 1978
β. «Τι ζητάμε από τους μεγάλους»: Μαθητές του 2ου Δημοτικού Σχολείου Παλαιού Ψυχικού,
(Εφημερίδα *Η Τρικυμία* από την εφημερίδα *Η Καθημερινή,* ένθετο «Οι Ερευνητές», αρ. φύλλου 7)

2. Μια ειρηνική οικογένεια
«Μια ειρηνική οικογένεια»: Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, *Σπίτι για πέντε*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1994

3. Εφημερίδες! Όλες οι εφημερίδες! Εφημερίδες!
«Τα ξεφτέρια»: Ομάδα Αυστραλίας, Εφημερίδα *Τα ξεφτέρια*, Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης

4. Καθημερινές ιστορίες
α. «Μια μέρα στο σχολείο»: Άλκη Ζέη, *Κοντά στις ράγες,* Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1989
β. «Κυριακή απόγευμα»: Άλκη Ζέη, *Το καπλάνι της βιτρίνας,* εκδ. Κέδρος 1991

5. Όσα δεν ... γράφει η ιστορία
«Ο κυρ Θάνος του 1940»: Αγγελική Βαρελλά, *Αναγνωστικό της ΣΤæ τάξης Δημοτικού*, ΟΕΔΒ Αθήνα 1982

6. Κάθε δέντρο και μια ιστορία
α. «Οι μικροί ταξιδιώτες ανεβαίνουν στο βουνό»: Ζαχαρίας Παπαντωνίου, *Τα ψηλά βουνά, (Αναγνωστικό Γæ Δημοτικού),* Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα 1974
β. «Η εποχή των ονείρων»: Ομάδα εργασίας Αυστραλίας, *Μυθολογία των ιθαγενών της Αυστραλίας*

7. Επικοινωνούμε με τον κόσμο
α. «Επίσκεψη στο Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών»: Ένθετο «Οι Ερευνητές», εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20. 06. 1999
β. «Το Πανεπιστήμιο»: Ένθετο «Οι Ερευνητές», εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20. 06. 1999
γ. «Τι είδαμε»: Ένθετο «Οι Ερευνητές», εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20. 06. 1999
δ. «Σχολικό γαϊτανάκι στο Ίντερνετ»: Περιοδικό *RAM,* Απρίλιος 1999
ε. «Διονύσης: Γεια σας!»: Περιοδικό *RAM,* Απρίλιος 1999
στ. «Γεια σας, με λένε Ανθένια»: Περιοδικό *RAM,* Απρίλιος 1999

8. Ο αθλητισμός τότε ... και σήμερα «Καλλιπάτειρα»: Λ. Μαβίλης, *Άπαντα,* επιμέλ. Μ. Περάνθης, Αθήνα 1960

9. Αυτός ο ψύλλος τσιμπάει... αλλιώς
«Ο ψύλλος»: Δ. Σπύρου, *Ο Ψύλλος,* Εκδ. Πατάκη, 4η έκδοση, Αθήνα 1996

10. Χρονιάρες μέρες
α. «Χριστουγεννιάτικο δώρο»: Κ. Τζάμαλης, «Χριστουγεννιάτικο δώρο», στον συλλογικό τόμο Χ. Σακελλαρίου, (επιμ.) *Διηγήματα Χριστουγέννων,* εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 1985
β. «Καλή Χρονιά»: ποίημα του Μ. Δ. Στασινόπουλου, Ανθολόγιο *Τα Χελιδόνια,* Μέρος Γæ, Εκδ. έ.Π.Ε.Π.Θ. - Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα 1992

11. Μες στο Μουσείο μια μέρα θα μπω...
α. «Το αλογάκι του Παρθενώνα»: Αγγελική Βαρελλά, Αναγνωστικό της ΣΤæ τάξης Δημοτικού, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1982
β. «Το σχολείο πάει Μουσείο»: Μαγδαληνή Τσεβρένη, Ένθετο «Οι Ερευνητές», αρ. φύλλου 45, εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20.6.1999
γ. «Στις αίθουσες του Μουσείου»: Μαγδαληνή Τσεβρένη, Ένθετο «Οι Ερευνητές», αρ. φύλλου 45, εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20.6.1999
δ. «Η κουζίνα των Μινωιτών»: Μαγδαληνή Τσεβρένη, Ένθετο «Οι Ερευνητές», αρ. φύλλου 45, εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 20.6.1999

12. Η Ομογένεια παίζει θέατρο
α. «Η Ομογένεια παίζει θέατρο»: Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα,* 4.7.1998
β. «Ο Φρίξος και η Έλλη»: Από το λιμπρέτο του Τηλέμαχου Μουδατσάκι, *Ο Φρίξος και η Έλλη,* (Παγκόσμια πρεμιέρα: Aula Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο, Ιούλιος 1998)

13. Τι χρώματα, τι μουσικές!
α. «Ατζέντα»: *Το Βήμα της Κυριακής,* Αθήνα, 16.9.1999, *Αθηνόραμα,* τ. 1204, 5-11.11.1999
β. «Συναυλία Άννας Βίσση»: Ομάδα Αυστραλίας, Εφημ. *Νέος Κόσμος,* Μελβούρνη 3.7.1997
γ. «Μουσική μέσα στην τάξη»: Θέτη Χορτιάτη, *Ο δάσκαλος με το βιολί*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα 1986

14. Όλοι μαζί για τη λευτεριά
«Η σύλληψη του Ρήγα»: Θ. Πετσάλης-Διομήδης, *Οι Μαυρόλυκοι,* τ. Βæ Αθήνα χ.χ.

15. Πάσχα
α. «Πάσχα στον κόσμο»: Ο ρεπόρτερ Σαΐνης, Περιοδικό *Τα Σαΐνια,* τ. 85, Αθήνα, Απρίλιος 1999
β. «Ανάσταση»: Π. Δέλτα, *Η Ζωή του Χριστού, εκδ.* Δωρικός Αθήνα χ.χ.

16. Πάμε διάστημα;
«Πάμε στο Μέλλον και στο Διάστημα», Άρθουρ Κλάρκ, *Νησιά στον ουρανό,* εκδ. Άγκυρα, Αθήνα 1980

17. Βιβλία, βιβλία, βιβλία!
«Η ιστορία του βιβλίου»: Περιοδικό *Τα Σαΐνια,* τ. 85, Αθήνα, Απρίλιος 1999

18. Γλώσσες !
α. «Γλώσσα... Γλώσσες... Γλώσσες!»: Π. Νιρβάνας, *Άπαντα,* επιμ. Γ. Βαλέτας, Αθήνα 1968
β. «Ο πύργος της Βαβέλ»: Elisabeth Gillew Sebaoun & Charlotte Roederer *Η Βίβλος για μικρά παιδιά,* μτφρ. Κ. Χιωτέλλη, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα χ.χ.

19. Τρένο, πλοίο ή αεροπλάνο;
«Από το αεροπλάνο»: το κείμενο της Λ. Κάσδαγλη υπάρχει στο βιβλίο *Νεοελληνική Γλώσσα,* τ. Αæ Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 2000

20. Παιδιά στον κόσμο του 21ου αιώνα
α. «Καθώς μπαίνουμε στην νέα χιλιετία»: Ένθετο «Οι Ερευνητές», αρ. φύλλου 98, εφημερίδα *Η Καθημερινή,* 10.12.2000
β. «Κάπου στη Γαλλία... παιγνίδια με τις λέξεις»: Κολέτ Βιβιέ, *Το σπιτικό μας,* Αθήνα χ.χ.

21. Χίλια χρόνια εξερευνήσεις
α. «Οι μεγάλες εξερευνήσεις και η ανακάλυψη της Αμερικής»: Β. Βλ. Σφυρόερας, *Ιστορία Νεώτερη και Σύγχρονη,* Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1999
β. «Το αυγό του Κολόμβου»: Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς - Βριτάνικα

22. Οδοιπορικό στην Αυστραλία
α. «Να πώς έφταναν οι Έλληνες στην Αυστραλία»: Μ. Σοφοκλέους, «Τα καράβια της γραμμής Αυστραλίας», Εφημ. *Νέος Κόσμος,* Μελβούρνη, 24.3.1997

β. «Το καράβι για την Αυστραλία»: Άρης Φακίνος, *Ιστορία μιας χαμένης γης,* εκδ. Εστία, Αθήνα 1983

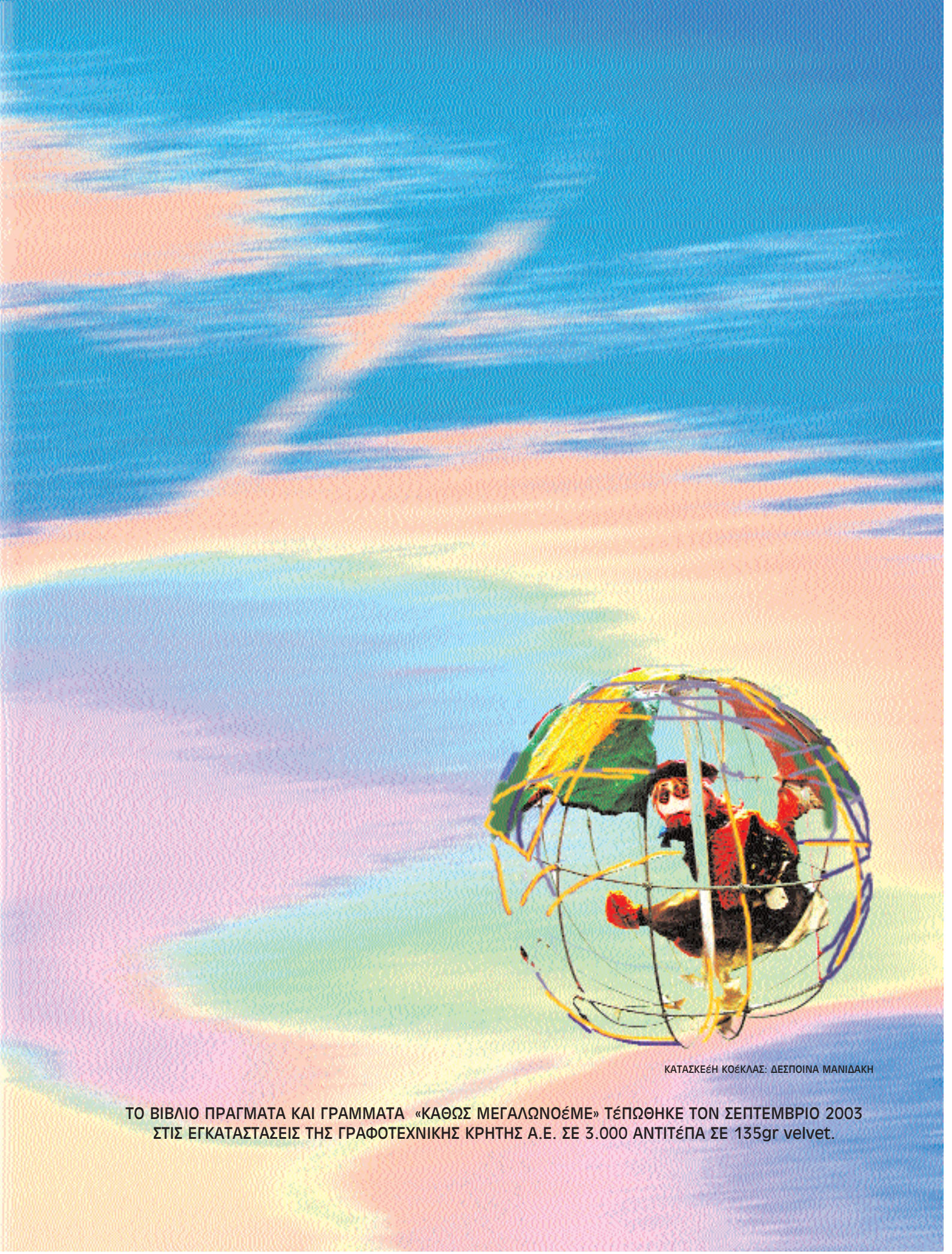

ΚΑΤΑΣΚΕέΗ ΚΟέΚΛΑΣ: ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΝΙΔΑΚΗ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ «ΚΑΘΩΣ ΜΕΓΑΛΩΝΟέΜΕ» ΤέΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2003
ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε. ΣΕ 3.000 ΑΝΤΙΤέΠΑ ΣΕ 135gr velvet.